

URHEILUN TUOTTAMAN OSAAMISEN TUNNISTAMINEN OSAANSI LIIKUNNANOHJAAJA (AMK) -TUTKINTOA

Alatalo Sanni

Opinnäytetyö

Liikunta ja vapaa-aika
Liikunnanohjaaja (AMK)

2022

Liikunta ja vapaa-aika
Liikunnanohjaaja (AMK)

Tekijä	Sanni Alatalo	Vuosi	2022
Ohjaaja	Tommi Haapakangas		
Toimeksiantajat	Lapin ammattikorkeakoulu Lapin urheiluakatemia		
Työn nimi	Urheilun tuottaman osaamisen tunnistaminen osaksi liikunnanohjaaja (AMK) -tutkintoa		
Sivu- ja liitesivumäärä	52 + 50		

Tutkimuksen tavoitteena oli parantaa urheilijoiden kaksoisuraedellytyksiä Lapin ammattikorkeakoulun liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelmassa. Kaksoisuraedellytysten parantamiseksi tutkimuksen tarkoituksena oli luoda arviointityökalu urheilun tuottaman osaamisen tunnistamiseen. Arviointityökalun avulla urheilija arvioi osaamisensa vastaavuutta peilattaessaan sitä arviointikriteereihin. Tunnistetulle osaamiselle voidaan antaa virallinen hyväksyntä ja lukea osaksi koulutusohjelman opintoja. Tutkimuksen toimeksiantajina toimivat Lapin ammattikorkeakoulu ja Lapin urheiluakatemia. Toimeksiantajat tekevät yhteistyötä edistäänsä urheilijoiden tavoitteellisen kaksoisuran toteutumista.

Tutkimus toteutettiin tutkimuksellisen kehittämistyön keinoin. Tutkimusaineistona käytettiin liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelman opetussuunnitelmaa. Arviointityökalu on tuotettu jokaiselle neljälle lukuvuodelle ja pohjautuu kunkin lukuvuoden opintojaksojen osaamistavoitteiden arviointikriteereihin.

Tuotettu arviointityökalu toimii innovatiivisena tuotoksena Lapin ammattikorkeakoululle. Korkeakoululla ei ole ollut käytössä työkalua urheilijan osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen. Arviointityökalun lopullista hyödynnettävyyttä voidaan arvioida sitten, kunnes työkalu on jalkautunut autenttiseen ympäristöön. Tarkoituksena oli luoda Lapin ammattikorkeakoulun tarpeita vastaava tuotos.

Tutkimuksen johtopäätöksenä voidaan todeta olevan epätarkkuutta liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelman opetussuunnitelman arviointikriteereissä. Puutteita esiintyy osaamisen taksonomian tasoissa, arviointiasteikossa, osaamista kuvaavissa verbeissä ja kirjoitusasussa.

Sports and Leisure Management
Bachelor of Sports Studies

Author	Sanni Alatalo	Year	2022
Supervisor	Tommi Haapakangas		
Commissioned by	Lapland University of Applied Sciences Lapland Sports Academy		
Subject of thesis	Recognition of sports-produced skills as part of the Bachelor of Sports Studies		
Number of pages	52 + 50		

The aim of this thesis was to improve athletes' possibilities to combine both studies and sports career at Lapland University of Applied Sciences Degree Programme in Sports and Leisure Management. The aim was to create an evaluation tool to recognise what skills athletes have acquired while practising sports. An athlete evaluates his or her skills by choosing a corresponding choice to their skill. If a skill is recognised, it can officially be approved and included as a part of the degree. The research was requested by Lapland University of Applied Sciences and Lapland Sports Academy. Both instances collaborate to help athletes to have a successful dual career.

Research-based development work was used as the method in this thesis. The curriculum of Degree Programme in Sports and Leisure Management was used as material. The evaluation tool is drafted separately for students in each study year. The evaluation tool is based on different learning objectives in each study year.

The evaluation tool works as an innovative tool for Lapland University of Applied Sciences. There has never been an evaluation tool in use to evaluate and recognise athletes' skills at a University of Applied Sciences before. The evaluation tool must be tested first at the University of Applied Sciences environment. It can still be developed in the future if needed. The aim was to create a useful evaluation tool for Lapland University of Applied Sciences.

The conclusion of the thesis is that there are inaccuracies in the curriculum evaluation criteria of the Degree Programme in Sports and Leisure Management. Deficiencies occur in the levels of competence taxonomy, assessment scale, verbs describing competences and spelling.

Key words

competence, dual career, curriculum

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	URHEILUN JA OPISKELUN YHDISTÄMINEN	9
2.1	Kaksoisura	9
2.2	Kaksoisurataidot	11
2.3	Kaksoisurakäytänteet korkeakoulussa	12
3	OPISKELU AMMATTIKORKEAKOULUSSA	14
3.1	Huippu-urheilijamyönteisen korkeakoulun laatujärjestelmä	14
3.2	Lapin ammattikorkeakoulun laatujärjestelmien muutostyö	15
3.3	Eurooppalainen tutkintojen viitekehys	16
3.4	Osaamisperustainen opetussuunnitelma	16
3.5	Kompetenssit	18
4	OPINNOLLISTAMINEN	23
4.1	Urheilun ja opiskelun integroiminen	23
4.2	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen sekä urheilun opinnollistaminen	23
4.3	Käytänteitä osaamisen tunnistamiselle ja opinnollistamiselle	25
6	OPPIMISEN MUODOT	27
7	TYÖELÄMÄOSAAMINEN	29
7.1	Työelämäosaamisen jakautuminen	29
7.2	Tulevaisuuden työelämäosaaminen	29
7.3	Urheilun tuottama työelämäosaaminen	31
8	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	34
8.1	Tutkimuksellisen kehittämistyön menetelmä	34
8.2	Kehittämisprosessin vaiheet	35
8.3	Kehittämistyön aineisto ja sen keruu	37
8.4	Aineiston analyysi	38
8.5	Tutkimuksen luotettavuus	38
9	KEHITTÄMISTYÖN TUOTOS	40
10	POHDINTA	42

10.1	Tutkimuksen tarkastelu.....	42
10.2	Johtopäätökset	43
10.3	Tutkimuksen luotettavuuden arviointi	45
10.4	Jatkotutkimusehdotukset.....	46
10.5	Opinnäytetyöprosessin reflektio	47
LÄHTEET.....		49
LIITTEET.....		53

1 JOHDANTO

Usein urheilu näyttäytyy ulospäin menestyksenä, tappioina ja suurina tunteina. Urheilija panostaa uraansa lukemattomia tunteja, ja antaa urheilulle jopa koko elämänsä. Mutta mitä urheilu antaa urheilijalle itselleen? Urheilulla on yhteiskunnassa tärkeä rooli ja urheilijoilta odotetaan menestymistä. Samaan aikaan urheilijoilta odotetaan kouluttautumista, jotta tulevaisuuden työmarkkinoille saadaan osaavia tekijöitä.

Suomalaisten huippu-urheilijoiden joukosta merkittävä osa suorittaa korkeakouluopintoja samanaikaisesti uransa aikana. Olympiakomitea otti selvää, kuinka monta urheilijaa Tokion vuoden 2021 kesäolympiajoukkueesta suoritti tai oli suorittanut korkeakouluopintoja. Joukkueen 48 urheilijasta 30 urheilijaa (62,5 %) suorittaa tai oli suorittanut korkeakouluopintoja tai jo valmistunut tutkintoon. Talvilajien urheilijat kokevat urheilun ja opiskelun yhdistämisen haastavammaksi. Talvilajien joukosta opiskelijaurheilijoiden osuus olympiatason urheilijoista on alhaisempi verrattuna kesälajeihin. (Suomen Olympiakomitea 2021a.)

Suomalaisen urheilun arvovalintana on turvata urheilijoille mahdollisuus yhdistää urheilu ja opiskelu toisiinsa niin, että urheilijalla on mahdollisuus panostaa samanaikaisesti molempiin uriin ilman, että toinen kärsii. Toimivan kaksoisuran tavoitteena on välttää urheilijan joko-tai -pohdintaa urheilun ja opiskelun välillä. Jotta tähän tavoitteeseen on mahdollista päästä, vaatii se toimivat kaksoisuraedellytykset. Jo pidemmän aikaa on tunnistettu tarve parantaa urheilun ja korkeakouluopiskelun yhdistämisen edellytyksiä. (Suomen Olympiakomitea 2021a; 2022.)

Kaksoisuraedellytysten parantamista voidaan tarkastella myös yhteiskunnallisesta näkökulmasta. Mitä suurempi määrä urheilijoita suorittaa korkeakouluopintoja urheilu-uran aikana, sitä nopeammin urheilijat saadaan integroitua työelämään uran jälkeen. Lisäksi koulutetut urheilijat luovat positiivista imagoa, joka puolestaan lisää vetovoimaa urheiluun. Huipulla olevat urheilijat toimivat roolimalleina nuoremmille. Kun edellä mainitut urheilijat tuovat esiin onnistuneita urapol-

kuja urheilun ja opiskelun yhteensovittamisesta, lisää se mahdollisesti nuorempien urheilijoiden kiinnostusta samansuuntaisille urapoluille. (Suomen Olympiakomitea 2021a.)

Urheilijan on havaittu kerryttävän uransa aikana monipuolista osaamista, kuten yleistä työelämässä vaadittavaa osaamista. Edellä mainitun osaamisen hyödyntäminen osana korkeakouluopintoja on vielä melko hyödyntämätön voimavara. Työelämässä vaadittava osaaminen ei vaadi kehittyäkseen muodollista, luokahuoneissa tapahtuvaa opetusta vaan urheilu-ura itsessään toimii oppimisalustana, kuten Kurkelan (2019) tutkimus toi esiin. Merkityksellisempää on se, mitä osaamista urheilijalla on, kuin se, mistä osaaminen on hankittu (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020). Ammattikorkeakoulututkinnon opetussuunnitelma, joka perustuu työelämälähtöiseen osaamiseen, mahdollistaa muualla hankitun osaamisen hyödyntämisen osaksi korkeakouluopintoja. Tästä käytetään nimitystä osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen.

Tutkimuksen tavoitteena oli parantaa urheilijoiden kaksoisuraedellytyksiä Lapin ammattikorkeakoulun liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelmassa. Kaksoisuraedellytysten parantamiseksi tutkimuksen tarkoituksena oli luoda arviointityökalu urheilun tuottaman osaamisen tunnistamiseen. Arviointityökalun avulla voidaan mahdollistaa urheilun kautta kertyneen osaamisen tunnustaminen osaksi koulutusohjelman opintoja.

Opinnäytetyön toimeksiantajina toimivat Lapin ammattikorkeakoulu ja Lapin urheiluakatemia. Toimeksiantajat tekevät yhteistyötä edistäessään urheilijoiden tavoitteellisen kaksoisuran toteutumista. Opinnäytetyö toteutettiin tutkimuksellisen kehittämistyön mukaisesti. Kehittämistyön tuotoksena kehitettiin arviointityökalu, jonka tavoitteena on vastata toimeksiantajien tarpeeseen parantaa kaksoisuraedellytyksien toteutumista Lapin ammattikorkeakoulussa. Arviointityökalu mahdollistaa urheilijan osaamisen tunnistamisen ja lopulta osaamisen tunnustamisen osaksi koulutusohjelman opintoja. Arviointityökalun pohjalla toimivat liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelman opintojaksojen osaamistavoitteiden arviointikriteerit. Arviointikriteereihin peilaten urheilija tekee itsearvion osaamisensa vastaavuudesta. Tämän jälkeen osaaminen todennetaan ja osaaminen on mahdollista lukea osaksi koulutusohjelman opintoja.

Tutkimuksen teoreettinen viitekehys on rakentunut kaksoisuran, ammattikorkeakoulukäytänteiden, osaamisperustaisen opetussuunnitelman, osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen, oppimisen ja osaamisen ympärille.

2 URHEILUN JA OPISKELUN YHDISTÄMINEN

2.1 Kaksoisura

Suomalaisella urheilulla on vahva pyrkimys turvata urheilijoille mahdollisuus suorittaa opintoja ja kouluttautua ammattiin urheilu-uran aikana. Tämä on kaksoisuran ydin. Toimiva kaksoisura pyrkii siihen, että tavoitteellinen urheilu ja opiskelu eivät häiritse toisiaan eivätkä kilpaile toistensa ajasta. Ideaalitulanteessa urat tukisivat toisiaan ja urheilijan olisi mahdollista saavuttaa potentiaalinsa sekä urheilussa että opinnoissa. (Suomen Olympiakomitea 2022.)

Urheilijan kaksoisurapolku (kuvio 1) alkaa yläkouluvaiheesta ja kulkee urheilijan mukana uran jälkeiseen hallittuun urasiirtymään asti. Tässä opinnäytetyössä keskitytään kaksoisurapolun huippuvaiheeseen. Huippuvaiheessa tyypillistä ovat useat tavat toteuttaa kaksoisuraa. Huippuvaiheen kaksoisuramalleina ovat urheilu ensimmäisenä ammattina, urheilun ja opiskelun yhdistäminen sekä urheilun ja muun työn yhdistäminen. Tämä opinnäytetyö keskittyy urheilun ja opiskelun yhdistämiseen, jolloin urheilija opiskelee korkeakoulussa ja urheilu-ura tähtää urheilutulosten tekemiseen. Suomen Olympiakomitean koordinoimana Suomeen on rakentunut valtakunnallinen urheiluakatemiaverkosto, jossa paikalliset urheiluakatemit toteuttavat urheiluvalmentautumisen rinnalla joustavaa urheilijan kaksoisuraa. (Suomen Olympiakomitea 2021b; 2022.)

Kuvio 1. Urheilijan kaksoisurapolku (Suomen Olympiakomitea 2022)

Kaksoisura on alkujaan kehitetty turvaamaan urheilu-uran jälkeinen elämä, kuten siirtymä työelämään. Lisäksi kehittelyn taustalla on ollut ajatus siitä, että uransa lopettaneella urheilijalla voi olla haasteita integroitua yhteiskuntaan, joten kaksoisuran on haluttu tuovan tukea identiteetin ja oman roolin löytämiseen. Sen lisäksi, että kaksoisura pyrkii turvaamaan uran jälkeisen siirtymän, mahdollistaa se urheilijalle muun elämän haaveiden toteuttamisen, kuten kouluttautumisen. Suomalaisen urheilun arvovalintana on taata urheilijalle yhtäläiset mahdollisuudet opiskeluun ja uran jälkeiseen elämään kuin urheilun ulkopuolella olevilla ihmisillä. Urheilu huipulla on intensiivistä ja vaatii urheilijalta lähes täysipäiväistä panostusta. Lisäksi kun otetaan huomioon lajien kilpailuvaatimukset, pyrkivät kaksoisuramahdollisuudet helpottamaan tätä haasteellista yhtälöä. (Nikander 2021, 4; Suomen Olympiakomitea 2021.)

Kaksoisuran toteutumisesta on tehty useita tutkimuksia. Tutkimusten yhtenevänä löydöksenä on se, että urheilun ja opiskelun yhdistäminen koetaan haastavaksi niin kansainvälisesti kuin Suomessakin (O'Neill, Allen & Calder 2013; Lämsä ym. 2014). Mitä korkeammalla koulutusuralla urheilija on, sitä suurempia haasteita urheilija kohtaa urheilun ja opintojen yhteensovittamisessa. Tämä tulee esiin erityisesti korkea-asteen opinnoissa. Haasteiksi mainitaan muun muassa aikapula ja ylikuormitus. Verrattaessa lajien välisiä eroja haastavammassa asemassa ovat

talvilajien urheilijat verrattuna kesälajien urheilijoihin. Talvilajien urheilijoilla intensiivinen kilpailukausi saattaa asettua päällekkäin kiireisen opiskelujakson, kuten tenttiviikon kanssa. (Metsä-Tokila 2001, Gröhn & Riihivuori 2008, 26–27 mukaan.) Urheilijat kuitenkin tunnustavat, etteivät halua helpotuksia opiskeluvaatimuksiin. Kyseeseen tulevat ennemminkin joustavat opintoratkaisut, kuten AHOT eli aikaisemmin hankitun osaamisen tunnustaminen, opinnollistaminen ja henkilökohtainen opiskelusuunnitelma. (Ryba, Aunola, Ronkainen, Selänne & Kalaja 2016, 92; Kurkela 2019, 30.)

Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskus KIHU julkaisi vuonna 2014 tutkimuksen ”Kuinka hitaita urheilijat ovat?”, mikä tutki korkeakoulussa opiskelevien urheilijoiden opiskelunopeutta. Tutkimuksen tulosten mukaan korkea-asteen urheilijat suorittavat opintoja muiden opiskelijoiden tahdissa, jotkut jopa nopeammin. Poikkeuksia kuitenkin on, esimerkiksi olympiatason urheilijat, jotka suorittavat opintopisteitä selvästi vähemmän lukuvuoden aikana. Tuloksista ei käy ilmi, mitkä menestystekijät ovat opiskelutahdissa pysymisen taustalla. Todennäköisinä tekijöinä mainitaan kuitenkin opintotukijärjestelmän vaatimukset opintotukea vastaan, urheilijoiden tehokkuus kahden uran välisessä tasapainottelussa ja lisäksi mahdollinen ohjauksen ja tuen puute. (Lämsä ym. 2014.)

2.2 Kaksoisurataidot

Menestyksekkään kaksoisuran luominen on yhteistyötä, jossa urheilijalla ja ympäristöllä on tärkeä rooli. Ympäristöön katsotaan kuuluvaksi muun muassa koulutusinstituutiot, valmentajat ja asiantuntijat. Ympäristön on tuettava kaksoisuran toteutumista, sillä urheilija ei pysty kontrolloida kaikkia kohtaamiaan haasteita. Esimerkiksi koulu ei välttämättä tunnista urheilun vaatimuksia eikä tarjoa tähän joustoa. Ympäristön yhteinen filosofia tekee niistä menestyksekkäämpiä. Kun toimijat tekevät töitä yhdenmukaisesti ja samoihin arvoihin perustuen, mahdollistaa se kaksoisuran hyötyjen saavuttamisen. (Nikander 2021, 5.)

Urheilijan kaksoisurataidot ovat merkittävässä osassa uran onnistumisen näkökulmasta. Urheilijan on kyettävä sekä johtamaan että suunnittelemaan uraansa, mutta oltava myös sopeutuvainen. Tämän lisäksi urheilijalta on löydettävä mielen kovuutta, kuten itseluottamusta ja stressin hallintaa. Urheilijan on osattava pyytää

apua ja hyväksyttävä, että kaikkeen ei voi vaikuttaa. Kaksoisurataitojen kehittämisessä urheilija on aktiivinen toimija, jota ympäristön toimijat tukevat. (De Brandt ym. 2017, Nikander 2021, 5 mukaan.)

2.3 Kaksoisurakäytänteet korkeakoulussa

Kaksoisuran edistämiseksi on korkeakouluilla olemassa käytänteitä, joiden tavoitteena on edistää opiskelijaurheilijoiden menestyksestä opintouraa. Tutkimusten yleisin vastaus siihen, mitä kaksoisuralla tukeminen pitää sisällään korkeakoulun näkökulmasta, ovat yksilölliset opintosuunnitelmat. Tuen muodot on suhteutettava urheilulajin ja opinto-ohjelman mukaan. (Nikander 2021, 23.) Vuonna 2017 opiskelijaurheilijoille teetetty kansainvälinen FISU-kysely (The international FISU-EAS survey) toi esiin, että yksilöurheilijat käyttävät kolme tuntia enemmän aikaa urheiluun viikon aikana verrattuna joukkuelajien urheilijoihin. Lisäksi opintoalalla ja pääaineella on vaikutusta opintoihin kuluvaan aikaan. (Condello, Capranica, Doupona, Varga, Burk 2019.) Näin ollen parhain malli kaksoisuraa tukevista käytänteistä on opiskelijakohtaista. Se, mikä toimii yhdellä, ei välttämättä toimi toisella.

FISU-kyselyn mukaan useimmiten esiintyviksi kaksoisuraa tukeviksi käytänteiksi korkeakouluissa nimetään joustavuus luennoille osallistumisessa, mahdollisuus järjestää kokeita ja tenttejä uudelleen sekä mahdollisuus tutorointiin ja uraohjaukseen (Condello ym. 2019). Aquilina & Henry (2010) nimeävät opiskelun tukimuodoiksi korkeakoulussa valintajärjestelmien joustavuuden, pidennetyn opiskeluajan, yksilölliset opiskeluohjelmat, vaihtoehtoiset suoritustavat sekä yksilö- ja pienryhmäohjauksen.

Euroopan komissio on luonut vuonna 2012 Euroopan unionin jäsenmaille ohjeistuksen, jonka tavoitteena on lisätä hallitusten, koulutusinstituutioiden ja kaksoisuralla olevien työntekijöiden tietoisuutta kaksoisuran merkityksestä. Koska menestyksekkäs kaksoisura on eri toimijoiden yhteistyötä, tavoitteena on luoda toimivia ympäristöjä ja olosuhteita urheilijoiden kaksoisurien edistämiseksi. Sidosryhmien ja viranomaisten yhteistyönä korkeakoulutuksen olisi tarjottava mahdolli-

suus erityisjärjestelyihin, kuten joustaviin opintoratkaisuihin, mukautettuun opetussuunnitelmaan, verkko-opiskeluun ja lisäopetukseen. (European Commission 2012, 22.)

3 OPISKELU AMMATTIKORKEAKOULUSSA

3.1 Huippu-urheilijamyönteisen korkeakoulun laatujärjestelmä

Lapin ammattikorkeakoulu tekee yhteistyötä Lapin urheiluakatemia kanssa mahdollistamalla urheilijoiden tavoitteellisen kaksoisuran toteuttamisen. Suomen Olympiakomitean vuosien 2021–2024 strategiakauteen sisältyy tavoite parantaa korkeakoulussa opiskelevien huippu-urheilijoiden opiskeluedellytyksiä niin, ettei opiskelu ole esteenä urheilutulosten tekemiselle. Olympiakomitean toimeenpanemana huippu-urheilijamyönteisten korkeakoulujen laatujärjestelmä pyrkii tunnistamaan ne korkeakoulut, jotka muodostavat yhdessä paikallisen urheiluakatemian kanssa urheilijan kannalta toimivan kaksoisuraympäristön. Laatutekijäkriteerit on jaoteltu kokonaisuuksiin ja mainintana niistä ovat yksilölliset opintopolut, opiskelun tuki urheilijalle, urheilusta hankitun osaamisen tunnustaminen osaksi opintoja, siirtymävaiheiden toimenpiteet sekä viestintä ja yhteistyö urheiluakatemian ja Olympiakomitean kanssa. Jotta korkeakoululle voidaan myöntää huippu-urheilijamyönteisen korkeakoulun laatutunnus, arvioidaan laatutekijöiden toteutumista korkeakouluympäristössä toteuttamalla kehittävää arviointia yhteistyössä korkeakoulun ja huippu-urheilutoiminnan toimijoiden kanssa. Huippu-urheilijamyönteisten korkeakoulujen laatumalli on tavoitteena julkaista syksyllä 2022, ja ensimmäiset auditoinnit on tavoitteena toteuttaa keväällä 2023. Tämän jälkeen julkaistaan huippu-urheilijamyönteisen laatukriteerin saaneet korkeakoulut. (Suomen Olympiakomitea 2021a.)

Olympiakomitean laatutyön taustalla on tarve luoda korkea-asteelle valtakunnallinen toimintamalli urheilun ja opiskelun yhteensovittamiseksi vastaavanlaisesti kuin toisen asteen urheiluoppilaitoksilla. Paikallisesti korkeakouluissa on yhteistyössä urheiluakatemian kanssa jo hyviä käytänteitä urheilun ja opiskelun edistämiseksi, mutta huippu-urheilijamyönteisen korkeakoulun laatutunnuksella on tarkoitus tuoda tätä vahvemmin näkyviin. Korkeakoulun näkökulmasta tunnustaminen huippu-urheilijamyönteiseksi korkeakouluksi voi toimia sen vetovoimatekijänä. Kun urheilijan ei tarvitse tinkiä urheilullisista tavoitteistaan opintojen aikana, myötävaikuttaa se urheilijan valintaan valita tällainen korkeakoulu. Tämä taas linkittyy Eurooppa 2020 -strategian tavoitteeseen korkeakoulututkinnon suorittaneiden

den opiskelijoiden määrän lisäämisestä. Toisaalta myös toimivilla kaksoisurajärjestelyillä voidaan ehkäistä korkeakoulun keskeyttäneiden urheilijoiden lukumäärää. Toimiva kaksoisura myötävaikuttaa myös urheilupolitiikkaan, sillä sen avulla voidaan saada urheilijat pysymään mukana urheilujärjestelmässä, sillä urheilijan ei tarvitse valita, panostaako urheiluun vai opiskeluun. (Suomen Olympiakomitea 2021a.)

3.2 Lapin ammattikorkeakoulun laatujärjestelmien muutostyö

Lapin ammattikorkeakoulussa on vuonna 2014 aloitettu kolmen vuoden mittava kehittämisohjelma, jonka tavoitteena on tiivistää korkeakoulututkinnon ja työelämän yhdistämistä. Kehittämisohjelma on osa Lapin ammattikorkeakoulun ja opetusministeriön kanssa tehtyä sopimusta laatujärjestelmien kehittämisestä. Kehittämisohjelman keskiössä on ajatus siitä, miten oppimiskeskeisyys ja työelämäyhteistyö näkyvät pedagogisissa ratkaisuissa ja käytännöissä. Kehittämisohjelman tavoitteisiin on haettu vastauksia laatujärjestelmien muutostyöllä. Laatujärjestelmien muutostyössä on erityisesti kiinnitetty huomiota oppimisen ja opetuksen laatuun. (Juola & Kangastie 2016, 9.)

Korkeakoulujen arkeen halutaan lisätä opiskelijakeskeisempää ajattelutapaa, jossa tuetaan joustavia opintopolkuja ja muodollisen opinto-ohjelman ulkopuolella hankitun osaamisen tunnustamista (Keränen 2016, 22). Kehittämisohjelman rinnalla on syntynyt OPS2017 -nimellä kulkeva opetussuunnitelmien uudistamistyö, jonka taustalla vaikuttivat työelämästä nousevat osaamisvaatimukset (Kangastie 2017, 37). Laatujärjestelmien muutostyöllä pyritään vastaamaan työelämän uusiin haasteisiin ja nopeammaksi siirtymisen väyläksi kohti työelämää (Forest & Kangastie 2016, 31). Laatujärjestelmän muutostyön taustalla vaikuttaa lisäksi ammattikorkeakoululain (351/2003) säädös laadunarvioinnista, jonka mukaan ammattikorkeakoulun tehtävänä on vastata koulutuksen laatutasosta ja jatkuvasta kehittämisestä (Ammattikorkeakoululaki 351/2003 3:9 §).

3.3 Eurooppalainen tutkintojen viitekehys

Korkeakoulututkinnon osaamisvaatimukset perustuvat eurooppalaiseen tutkintojen viitekehukseen (European Qualifications Framework, EQF). Euroopan parlamentin ja neuvoston yhteisellä suosituksella pyritään lisäämään tutkintojen keskinäistä vertailtavuutta ja tämän myötä edistämään työvoiman ja opiskelijoiden liikkuvuutta Euroopassa. Viitekehyksellä pyritään tuomaan yhteen muodollinen ja epämuodollinen koulutus, ja näin ollen helpottamaan eri oppimisen muotojen tunnistamista. Tämän tavoitteen avulla voidaan edistää elinikäistä oppimista. (Opetusministeriö 2009, 13–14.)

Eurooppalainen tutkintojen viitekehys on yhteinen eurooppalaisille tutkintojärjestelmille tuoden yhteen eri maiden tutkintotasot. EQF muodostaa kahdeksan tasoa ja sisältää kaikki tutkintotasot yleissivistävästä akateemiseen koulutukseen. Oppimistuloksiin perustuvat EQF-viitetasot kuvataan tietoina, taitoina ja pätevyyksinä. (Opetusministeriö 2009, 14; Euroopan unioni 2022.) Ammattikorkeakoulututkinto on sijoitettu viitekehyksessä tasolle kuusi ja näin ollen sisältää EQF 6 -tasoa vastaavat oppimistulokset (Liite 1). (Huttunen 2015; Valtioneuvoston asetus tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksestä 120/2017 2§).

Eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksessä oppimistulokset on kuvattu laajoina kokonaisuuksina, sillä oppimistulokset ovat alasta ja maasta riippumattomia. Tämän vuoksi viitekehys on suuntaa antava, sillä viitekehykseen kuuluvilla mailla tutkinnot eivät ole yhdenmukaiset. Näin ollen viitekehykseen kuuluvat maat ovat luoneet kansallisen tutkintojen viitekehysten (National Qualifications Framework, NQF), joka pohjautuu eurooppalaiseen tutkintojen viitekehykseen. Kansallisen tutkintojen viitekehys kuvaa maakohtaisesti koulutusjärjestelmän osaamiskokonaisuudet. Kun tiedot, taidot ja pätevyys kuvataan kansalliseen koulutusjärjestelmään pohjautuen, ovat viitetasot tarkempia. (Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto 2022.)

3.4 Osaamisperustainen opetussuunnitelma

Ammattikorkeakoulusta valmistuneen opiskelijan osaamisen tasoa kuvastavat kansallinen tutkintojen viitekehys ja valtakunnalliset yhteiset kompetenssit, josta

lisää kohdassa 3.5. Näin ollen ammattikorkeakoulun osaamisperustaisen opetus-suunnitelman tavoitteisiin on tarkoituksenmukaista sisällyttää NQF 6 -tasokuvaukset ja yhteiset kompetenssit. (Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto 2010, 4.)

Osaamisperustaisuus on läheisessä yhteydessä työelämän kanssa. Osaamisperustaisella opetussuunnitelmalla pyritään vastaamaan työelämän ammattitaitovaatimukseen (Kangastie 2017, 7), sillä ammattikorkeakoululaissa (351/2003 1:4 §) säädetään, että korkeakouluopetuksen tehtävänä on antaa työelämän ja sen kehittämiseen perustuvaa opetusta. Osaamisperustaisuuden ydin on osaamisessa ja oppimisessa, ei opetuksessa. Osaamista kertyy teorian ja käytännön yhteistuloksena ja osin myös huomaamattomasti arkioppimisen muodossa. (Kangastie 2017, 7.) Osaamisperustaisuus luo mahdollisuuden jatkuvalle oppimiselle ja mahdollistaa myös muodollisen koulutuksen ulkopuolelta kertyneen osaamisen hyödyntämisen osaksi tutkinto-opintoja. Tätä kutsutaan osaamisen tunnustamiseksi ja opinnollistamiseksi, josta lisää kohdassa 3.6.

Osaamisperustainen opetussuunnitelma korostaa yksilön henkilökohtaista osaamisen tilaa, sillä se luo mahdollisuuden yksilölliseen osaamisen hankkimiseen ja osoittamiseen. Tästä hyötyvät muualla osaamista hankkineet opiskelijat, kuten urheilijat. Kun oppimisprosessi voidaan rakentaa menneisyyden ja tulevaisuuden aineksista, tarjoaa se henkilökohtaistetun opintopolun, jossa voidaan keskittyä siihen osaamiseen, jota ei vielä ole. (Huttunen 2015.)

Lapin ammattikorkeakoulun liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelman sisältö esitellään opetussuunnitelmassa. Opetussuunnitelmassa määritellään tutkinnon osaamistavoitteet. Osaamistavoitteet kuvastavat sitä, mitä opiskelija osaa, tietää ja ymmärtää oppimisprosessin päätteeksi. (Lapin ammattikorkeakoulu 2022c.) Osaamistavoitteista on johdettu arviointikriteerit, jotka kuvastavat oppimisen tasoja. Arviointikriteerien vaihteluväli numeroarviointina on 1–5 tai sanallisena arviointina hyväksytty tai hylätty. Arviointikriteereissä on näkyvillä luokittelu ajattelun eri tasoista Bloomin taksonomiaa mukaillen (Turun yliopisto 2022), jolloin osaamista kuvaava tiedollinen taso vaikeutuu, mitä korkeammalle arviointikriteereissä edetään.

3.5 Kompetenssit

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto (Arene ry) on antanut ammattikorkeakouluille suosituksen tutkintojen yhteisistä kompetensseista. Suosituksen tavoitteena on yhtenäistää näkemystä siitä, kuinka NQF osaamistasokuvauksia tulisi soveltaa ammattikorkeakoulujen opetussuunnitelmatyössä ja osaamisen arvioinnissa. (Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto 2022.)

Ammattikorkeakouluissa tutkintojen osaamistavoitteet perustuvat kompetensseihin eli laajoihin osaamisalueisiin. Kompetenssit perustuvat työelämävalmiuksiin, jotka on johdettu työelämän osaamisvaatimuksista. Arenen suositusten mukaan kompetenssit jaetaan kahteen osaan: yhteiset kompetenssit ja koulutusohjelmakohtaiset kompetenssit. Kompetenssien yleinen osa on koulutusohjelmasta riippumatonta, ja kuvastaa sitä työelämäosaamista, jota tarvitaan jokaisella alalla. Koulutusohjelmakohtaiset kompetenssit sisältävät alakohtaisen osaamisen ja muodostaa perustan ammatillisen asiantuntijuuden kehittymiselle. (Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto 2010, 6; 2022.)

Tutkintojen yhteiset kompetenssit kokivat päivityksen vuonna 2022. Taustalla oli muutostarpeet ammattikorkeakoulun rehtorineuvoston vuonna 2010 antamille suosituksille yhteisistä kompetensseista. Arenen suositus ammattikorkeakoulututkintojen yhteisiksi kompetensseiksi ovat

- 1) oppimaan oppiminen
- 2) työelämässä toimiminen
- 3) eettisyys
- 4) kestävä kehitys
- 5) kansainvälisyys ja monikulttuurisuus
- 6) ennakoiva kehittäminen.

Arenen mukaan kompetenssien tavoitteena on kuvata pätevyyttä, suoriutuspotentiaalia ja kykyä suoriutua ammattiin kuuluvista tehtävistä. (Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto 2022.)

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvoston suositus yhteisistä kompetensseista sisältää osaamisalueiden kuvaukset ammattikorkeakoulututkinnoille (Liite 2) ja ylemmille ammattikorkeakoulututkinnoille. Oppimaan oppiminen käsittää osaamisen ja oppimistapojen arvioinnin ja kehittämisen erilaisissa ympäristöissä, alan kansallisen ja kansainvälisen tietoperustan hankkimisen, kriittisen arvioinnin ja tarkoituksenmukaisen soveltamisen sekä vastuunottamisen ryhmän oppimisesta ja opitun jakamisesta. (Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto 2022.)

Työelämässä toimiminen sisältää monipuoliset työelämävalmiudet ja osaamisen toimia alan työyhteisöissä. Valmistuttuaan opiskelija osaa toimia rakentavasti työyhteisössä ja edistää omaa sekä työyhteisön hyvinvointia. Opiskelija osaa toimia ammatillisissa viestintä- ja vuorovaikutustilanteissa, hyödyntää teknologian tuomia mahdollisuuksia, ymmärtää työelämän kompleksisuuden ja omaa resilienssin muuttuviin työelämän tilanteisiin. Lisäksi opiskelijalla on valmiudet yrittäjämäiseen toimintaan. (Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto 2022.)

Eettisyys pitää sisällään sen, että opiskelija kykenee vastaamaan omasta toiminnastaan ja sen seurauksista ja reflektoimaan niitä alansa ammattieettisten periaatteiden mukaisesti. Lisäksi opiskelija osaa ottaa toiset huomioon edistäen tasa-arvoisuutta, huomioi toiminnassaan moninaisuuden ja saavutettavuuden toteuttamisen, ymmärtää tieteellisen käytännön periaatteet sekä kykenee eettisiin arvoihin perustuvaan yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. (Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto 2022.)

Kestävä kehitys käsittää kestävien ratkaisujen etsimisen, tekemisen ja vakiinnuttamisen, missä opiskelija osaa käyttää omaan alaansa liittyvää tietoa. Lisäksi opiskelija ymmärtää kestävyyshaasteita, niiden keskinäisiä riippuvuuksia sekä asioiden ja ongelmien monia näkökulmia. (Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto 2022.)

Kansainvälisyys ja monikulttuurisuus pitää sisällään tuntemisen kulttuuritaustan vaikutuksista toimintaan ja osaamisen kehittää monikulttuurisuutta huomioivia toimintatapoja työyhteisössään. Lisäksi opiskelija osaa seurata ja hyödyntää oman alansa kansainvälistä kehitystä työssään sekä kykenee kansainväliseen viestintään työtehtävissään. (Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto 2022.)

Ennakoiva kehittäminen tarkoittaa ongelmatilanteiden ratkaisemista luovasti sekä toimintatapojen uudistamista ja projektityöskentelyä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Lisäksi opiskelija osaa soveltaa kehittämisessä alan olemassa olevaa tietoa hyödyntäen tutkimus- ja kehittämismenetelmiä ja osaa etsiä asiakaslähtöisiä, kestäviä ja taloudellisesti kannattavia ratkaisuja oman alansa tulevaisuutta ennakoiden. (Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto 2022.)

Ammattikorkeakoulun rehtorineuvoston suositukset yhteisistä kompetensseista näkyvät Lapin ammattikorkeakoulun Liikunnanohjaaja (AMK) -tutkinnon opetus-suunnitelmassa (Lapin ammattikorkeakoulu 2022a). Jotta voidaan tukea opiskelijan ammatillisen asiantuntijuuden kehittymistä, on ammattikorkeakoulu määrittänyt koulutusohjelmakohtaiset kompetenssit osaamisaluekuvauksineen (Liite 3) (Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto 2010, 6). Lapin ammattikorkeakoulun (2022a) mukaan liikunnanohjaaja (AMK) -tutkinnon koulutusohjelmakohtaiset kompetenssit ovat

- 7) liikuntapedagogiikka
- 8) terveystoimintaosaaminen
- 9) urheiluvalmennusosaaminen
- 10) luontoliikuntaosaaminen
- 11) liikunta- ja urheiluliiketoimintaosaaminen.

Liikuntapedagogiikka pitää sisällään liikunnan ohjaamisen ja opettamisen kanalta riittävän liikuntataito-osaamisen, jossa opiskelija hyödyntää tietoa ja luovuutta. Opiskelija tiedostaa yksilön erilaisuuden sosiaalisessa vuorovaikutuksessa ja osaa käyttää tietoa hyväksi oppimistilanteissa. Opiskelija hallitsee kokonaisvaltaisesti liikuntakasvatuksen periaatteet ja osaa soveltaa vaihtelevasti pedagogisia menetelmiä eri kehitysvaiheissa. Opiskelija ymmärtää liikuntamuodot mahdollisuutena ja välineenä motoristen taitojen ja fyysisten ominaisuuksien kehittämisessä ja itseilmaisun edistämiseksi. Opiskelija osaa tukea ihmisen tai ryhmän kokonaisvaltaista kehitystä ja ohjata terveyttä ja toimintakykyä edistävää lii-

kuntaa. Lisäksi opiskelija hallitsee riskien arvioinnin ja osaa ottaa vastuuta ryhmästä ja sen toiminnasta vaikeissakin olosuhteissa. (Lapin ammattikorkeakoulu 2022a.)

Terveysliikuntaosaamisen mukaan opiskelija tuntee liikkumisen kannalta keskeiset ihmisen anatomiset ja fysiologiset rakenteet ja toiminnot sekä käsitteistöä. Terveysliikuntaosaaminen käsittää ihmisen kokonaisvaltaisen toimintakyvyn arvioinnin ja tietojen soveltamisen käytännön työhön. Opiskelija osaa mitata ihmisen terveyttä ja toimintakykyä asiakaslähtöisesti liikunta-alan teknologiaa hyödyntäen ja laatia tavoitteellisia interventioita mittaustulosten pohjalta. Opiskelija osaa käyttää turvallisesti ja tehokkaasti hyväkseen erilaisia liikunnan toimintaympäristöjä ja tuntee nykyaikaisten liikuntamuotojen terveysvaikutukset. Opiskelija tuntee kylmän ilman asettamat vaatimuksen ihmisen hyvinvoinnille ja ottaa ne huomioon liikunnan yhteydessä. Lisäksi opiskelija pystyy toimimaan liikunnan terveysvaikutusten neuvonantajana. (Lapin ammattikorkeakoulu 2022a.)

Urheiluvalmennusosaaminen sisältää kansallisen ja kansainvälisen kilpailujärjestelmän tuntemisen ja sen organisoitumisen periaatteet. Lisäksi opiskelija ymmärtää urheilijan tai urheilijoiden yksilöllisyyden ja osaa tukea urheilijan kokonaisvaltaista kehitystä kaikissa ikävaiheissa. Opiskelija tuntee liikuntaharjoittelun vaikutusmekanismit elimistössä, suorituskyvyn arvioinnin perusteet ja osaa suunnitella tavoitteellista suorituskyvyn kehittämistä. Opiskelija osaa arvioida ja kehittää optimaalisen suorituskyvyn sekä suorituskyvyn kehittymisen kannalta keskeisiä, lajin huippusuoritukseen vaikuttavia prosesseja. (Lapin ammattikorkeakoulu 2022a.)

Luontoliikuntaosaaminen käsittää pohjoisen luonnon hyödyntämisen osana ihmisen monipuolista hyvinvoinnin tukemista. Valmistuttuaan opiskelija tunnistaa ja kehittää lasten ja nuorten luontosuhdetta luontokasvatuksen keinoin. Opiskelija hallitsee elämyspedagogiikan periaatteet ja osaa hyödyntää niitä ryhmäkoheesio tukemisessa ja ohjattavan henkilökohtaisen kasvun tukemisessa. Tämän lisäksi opiskelija hallitsee turvallisen ja kestävän ryhmänohjaamisen pohjoisessa luonnossa kaikkina vuoden aikoina. Opiskelija ymmärtää luontomatkailun kestävät periaatteet ja kykenee toimimaan kehittämistehtävissä aidoissa kehittämis-

ympäristöissä. Lisäksi opiskelija osaa hyödyntää luontoavusteisuutta ihmisen resilienssin sekä elämänhallintataitojen kehittämisessä ja mielenterveystyössä. (Lapin ammattikorkeakoulu 2022a.)

Liikunta- ja urheiluliiketoimintaosaaminen sisältää vastuullisten liiketoiminnan peruseriaatteiden tunnistamisen urheilu- ja liikunta-alalla. Lisäksi opiskelija osaa kehittää liikunta- ja urheiluliiketoimintaa huomioiden kannattavuus ja tuloksellisuus. Valmistuttuaan opiskelija osaa hyödyntää digitaalisia työkaluja ja menetelmiä urheilu- ja liikuntatoiminnan toteutuksessa. Opiskelija ymmärtää aktiivisen, kohderyhmäperustaisen markkinoinnin ja myynnin merkityksen. Lisäksi opiskelija osaa suunnitella ja toteuttaa tuote- ja palvelukonsepteja soveltaen ennakkoinnin työkaluja. (Lapin ammattikorkeakoulu 2022a.)

4 OPINNOLLISTAMINEN

4.1 Urheilun ja opiskelun integroiminen

Lapin ammattikorkeakoulu edistää urheilijoiden kaksoisuramahdollisuuksia teke-mällä yhteistyötä Lapin urheiluakatemian kanssa. Liikunnan ja vapaa-ajan koulu-tusohjelmassa on mahdollista hakeutua Winner -urheilijaohjelmaan, jonka tavoit-teena on edistää urheilun ja opiskelun integroimista eli yhteensovittamista. Win-ner -urheilijaohjelma tarjoaa mahdollisuuden opinnollistamiselle eli urheilun kautta hankitun osaamisen tunnustamiselle osaksi korkeakouluopintoja sekä mahdollisuuden joustaville opintojen suoritustavoille. (Lapin ammattikorkeakoulu 2022b.) Opinnollistamisesta lisää kappaleessa 4.2.

Lapin ammattikorkeakoulussa urheilun ja opiskelun integroimiseen on opinnollis-taminen varteenotettava keino. Koska tutkintoon tähtäävässä koulutuksessa osaamistavoitteet pohjautuvat työelämälähtöiseen osaamiseen (Kangastie 2017, 7) ja urheilijan urheilu-uraa voidaan verrata työuraan, joka opettaa työelämässä vaadittavaa osaamista, tarjoaa opinnollistaminen ratkaisun helpottamaan urhei-lun ja opiskelun yhdistämistä (Ryba ym. 2016, 89).

4.2 Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen sekä urheilun opinnollistaminen

Ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017 5:46–47 §) säädetään aiemmin hankitun osaamisen tunnistamisesta ja tunnustamisesta. Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on selvittää, tunnistaa ja tunnustaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen, joka vastaa tutkinnon ammattitaitovaatimuksia tai osaa-mistavoitteita. Opiskelija tunnustaa osaamisensa asiakirjojen tai muun selvityk-sen perusteella. (Laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017 5:46–47 §.) Ope-tus- ja kulttuuriministeriön tavoitteisiin pohjautuen Lapin ammattikorkeakoulu on sitoutunut edistämään tutkintojen suorittamista tavoiteajassa sekä lisäämään joustavia opintoratkaisuja ja aiemmin hankitun osaamisen tunnustamista (Kan-gastie 2017, 21).

Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen kuuluvat opinnollistamisen prosessiin. Osaamisen tunnistaminen tarkoittaa olemassa olevan osaamisen havaitsemista. Kyse on tietojen, taitojen ja asenteiden havaitsemisesta osaamisen muodoksi. Osaaminen voi olla hankittu työssä, koulutuksena tai muun oppimisen, kuten urheilun kautta. Osaamisen tunnistamisessa opiskelija on aktiivinen toimija, sillä oleellista on se, miten hän kuvaa osaamistaan ja miten tekee sen näkyväksi. Osaamisen osoittamisessa opiskelija vertaa hankkimaansa osaamista tutkinnon tavoitteisiin. Opiskelija tekee itsearvion osaamisestaan suhteessa tutkinnon osaamistavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Osaamisen arvioinnissa arvioidaan opiskelijan osaamisen vastaavuutta ja ajantasaisuutta suhteessa tutkinnon osaamistavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Osaamisen tunnustamisella osaamiselle annetaan virallinen hyväksyntä. Näin ollen opiskelijan osaaminen hyväksytään opintosuorituksiksi ja määritellään osaksi suoritettavaa tutkintoa. (Kotila ym. 2016, 7–8.)

Urheilun opinnollistamisessa on kyse korkeakoulututkinnon ja urheilun yhteensovittamisesta, jossa tutkinnossa vaadittavaa osaamista hankitaan urheilu-uran aikana urheilemalla (Kotila ym. 2016, 6). Liikunta-ala on opinnollistamisen kannalta edullisessa asemassa (Kurkela 2019, 29). Opinnollistamisen tavoitteena on avata mahdollisuuksia sovittaa urheilu ja opiskelu toisiinsa niin, etteivät ne kilpaile keskenään toistensa ajasta. Opinnollistaminen tarjoaa vaihtoehtoisen tavan kehittää osaamista ja lähtökohtana on se, että urheilu opettaa tekijäänsä. Urheilun kautta opitut taidot ja asenteet saatetaan yhteen korkeakoulututkinnon antaman tietopohjan kanssa. (Kotila ym. 2016, 6.)

Opinnollistamisessa opiskelija on aktiivinen toimija, joka kuljettaa prosessia. Oleellista on se, että opiskelija hahmottaa urheilu-uran kokonaisuutena ja tarkastelee urheilu-uraansa osaamisen näkökulmasta. Urheilun tarkastelussa on mentävä pintaa syvemmälle. Opinnollistamisen tarkasteluun on olemassa kolme eri näkökulmaa: opiskelija-, työpaikka- ja korkeakoululähtöinen. Tässä tutkimuksessa keskitytään opiskelijälähtöiseen opinnollistamiseen, joka tarkoittaa urheilussa opitun osaamisen osoittamista. (Kotila ym. 2016, 6.) Lapin ammattikorkeakoulussa on käytössä myös korkeakoululähtöinen opinnollistaminen, joka tarkoittaa mahdollisuutta hankkia opintojaksojen osaamista esimerkiksi työelämäprojekteissa (Kotila ym. 2016, 56).

4.3 Käytänteitä osaamisen tunnistamiselle ja opinnollistamiselle

Ammattikorkeakoulujen käytänteet urheilijan osaamisen tunnistamiseksi ja opinnollistamiseksi eivät ole yhdenmukaiset vaan vaihtelevat eri oppilaitosten välillä. Kurkelan kehittämistyö tutki käytänteitä urheilijan osaamisen tunnistamiseen opiskelun näkökulmasta. Kehittämistyö toi esiin, että yleisin käytäntö on AHOT-menetelmä, jossa urheilijan osaamista verrataan suhteessa kurssin osaamistavoitteisiin. Lisäksi myös osaamista on todennettu näyttöön perustuvalla hyväksilukemisella. Tällöin urheilija on toiminut opettajana ja opettanut muita opiskelijoita tietyllä aihealueella. (Kurkela 2019, 26.)

Jyväskylän ammattikorkeakoulussa tarjolla oleva 15 opintopisteen opintokokonaisuus tarjoaa akatemiaurheilijoille mahdollisuuden opinnollistaa osaamistaan. Opintokokonaisuudesta voidaan käyttää myös nimitystä ”urheilijaopinnot”. Opintokokonaisuuden ensisijaisena tavoitteena on saattaa yhteen urheilun ja opintojen parista saatua tietotaitoa, mutta yhtä tärkeänä voidaan pitää urheilijaopiskelijan osaamisen kehittämistä tulevaisuutta palvelevaksi. Opintokokonaisuus jakautuu kolmeen osaan, joista jokainen on laajuudeltaan viisi opintopistettä. Osat ovat ”urheilijan hyvinvointi”, ”urheilijan yhteistyösuhteet” ja ”urheilijan urasuunnittelu”. (Ahonen & Kreus 2017; EduFutura Jyväskylä 2022.)

Urheilijan on tärkeä osata sanoittaa urheilun tuottamaa monipuolista osaamista. Jotta osaamista voisi tarkastella ja arvioida myös toinen henkilö, on se saatava näkyvään muotoon. (Kangastie 2017, 7.) Tutkimusten mukaan osaamisen sanoittaminen ja dokumentoiminen koetaan kuitenkin haastavaksi (Itani 2018; Kurkela 2019). Urheilijan voi olla vaikea tunnistaa, millainen hänellä oleva osaaminen on mahdollista lukea osaksi opintoja. Osaamistavoitteiden niin sanottua oppilaitoskieltä voi olla haastava ymmärtää ja siten peilata osaamistavoitetta siihen, miten osaamistavoitteen mukainen osaaminen näyttäytyy autenttisessa ympäristössä (Kotila 2016, 55). Tutkinnon osaamistavoitteiden kirjoittaminen selkeästi auki helpottaisi urheilijan prosessia tunnistaa osaamistaan (Kurkela 2019, 32).

Urheilijalla saattaa vallita ajatusmalli täydellisyyteen pyrkimisestä. Jos hän ei menesty urheilijana, ei hän myöskään koe ominaisuuksiansa vahvuuksiksi. Tämän seurauksena urheilija voi vähätellä osaamistaan. (Itani 2018, 9; Kurkela 2019,

32.) Kurkelan (2019) tutkimus toi esiin, että ihmisten tietämys urheilun tuottamasta osaamisesta on riippuvainen siitä, toimiiko hän urheilun parissa vai ei. Tutkimuksen mukaan urheilua ulkopuolelta katsova ihminen ei välttämättä tunnista urheilijan osaamista yhtä hyvin kuin urheilun parissa toimiva ihminen. (Kurkela 2019.)

Kurkela toteaa kehittämistyössään, että urheilijan osaamisen tunnistamiseksi olisi hyvä kehittää malli, joka helpottaisi urheilijaa. Tähän ratkaisuna hän ehdottaa internetiin luotavaa ”osaamispankkia”. Tämän lisäksi urheilu-urasta saatu työtodistus voisi helpottaa osaamisen sanoittamista työelämäkielelle ja osaltaan lisätä urheilun arvostusta ammattina. Työtodistukseen kirjattaisiin ajanjakso, jonka urheilija on edustanut organisaatiota ja tehtävät, jotka ovat sisällyneet urheilu-uralle ja joihin urheilija on harjaantunut. Työtodistuksen katsotaan olevan Olympiakomitean, lajiliittojen ja seurojen yhteistyötä. (Kurkela 2019, 27–37.)

6 OPPIMISEN MUODOT

Seuraavaksi esittelen kolme erilaista oppimisen muotoa. Oppimista on mahdollista tapahtua monella eri tapaa ja erilaisissa ympäristöissä. Oppiminen on tietojen, taitojen ja asenteiden omaksumista. Oppimista voi tapahtua ilman opettaja-johtoista luokkahuoneopetusta esimerkiksi kokemuksen ja esimerkin kautta. Tässä tutkimuksessa on tarkoitus tuoda esiin virallisen koulutuksen ulkopuolelta kertyneen osaamisen pätevyyttä.

Jopa yleisimpänä ja tunnetuimpana oppimisen tapana pidetään formaalia oppimista, joka on koulutusinstituution järjestämää muodollista oppimista. Formaalitylle oppimiselle olennaista on sen strukturoitu muoto, jossa oppimistavoitteet ohjaavat oppimisprosessia. Oppiminen on tarkoituksellista ja tähtää tutkintoon tai todistukseen. (Tilastokeskus 2022a.)

Non-formaalitylla oppimisella tarkoitetaan kurssimuotoista, muuhun kuin koulujärjestelmän tutkintoon johtavaa oppimista. Täydennys- ja harrastuskurssit lukeutuvat non-formaalityn oppimiseen. Non-formaality oppiminen ei johda todistukseen, mutta on silti strukturoitua, jossa oppimistavoitteet ohjaavat oppimista. Non-formaality oppiminen on oppijan näkökulmasta tarkoituksellista. (Tilastokeskus 2022b.)

Informaality oppiminen tarkoittaa mitä tahansa toimintaa, jossa tavoitteena on tiedon tai taidon lisääntyminen ilman opetussuunnitelman olemassaoloa. Informaality oppiminen on arkioppimista, jota tapahtuu työpaikalla, vapaa-ajalla ja harrastuksissa. Oppiminen on ikään kuin huomaamatonta, kokemusten kautta tarttuvaa oppimista. (Tilastokeskus 2022c.)

Informaality oppiminen mahdollistaa jatkuvan ja elinikäisen oppimisen, sillä oppimista ei ole sidottu formaalityn tutkintomuotoiseen oppimiseen. Tästä on kyse, kun puhutaan urheilun tuottamasta osaamisesta. Oppimista tapahtuu ikään kuin urheilun sivutuotteena. Virallisen ja epävirallisen oppimisen mahdollisuuksia olisi yhtenäistettävä, jota Euroopan parlamentti ja neuvosto vuonna 2008 antamassaan suosituksessaan toivat esiin (Euroopan parlamentti ja neuvosto 2008, 1).

Eri oppimistapojen väliset sillat luovat yhteyksiä koulutuksen ja urheilu-uran välille, jonka avulla voidaan edistää koulutusjärjestelmien nykyaikaistamista. Tähän kaavaan urheilun opinnollistamisella pyritään.

7 TYÖELÄMÄOSAAMINEN

7.1 Työelämäosaamisen jakautuminen

Osaaminen koostuu kokonaisuudesta tietoja, taitoja ja ominaisuuksia, joihin vaikuttavat myös yksilön persoonalliset piirteet. Työelämässä osaaminen jaetaan usein kolmeen luokkaan: ammatillinen osaaminen, yleiset työelämätaidot ja itsensä johtamisen taidot. (Ekonomit 2020.)

Ammatillinen osaaminen on ammattiin ja työhön liittyvää osaamista, jota voidaan kutsua myös ammattispesifisiksi tiedoiksi ja taidoiksi. Ammatillista osaamista kerryttävät koulutus, työkokemus ja muu mahdollinen kokemus. Yleiset työelämätaidot ovat alasta tai ammatista riippumattomia yleisiä taitoja, jotka ovat siirrettävissä työtehtävästä ja alasta toiseen. Yleisiksi työelämätaidoiksi luokitellaan muun muassa ongelmanratkaisukyky, vuorovaikutus- ja viestintätaidot, yhteistyötaidot, tunneäly ja organisointitaidot. Itsensä johtamisen taidot ovat ihmisen persoonaan liittyviä luontaisia taitoja, joita on myös mahdollista oppia. Asenne, ajanhallinnan taidot, muutoskyvykyys ja priorisointitaidot liittyvät itsensä johtamisen taitoihin. (Hägg 2010; Ekonomit 2020.)

7.2 Tulevaisuuden työelämäosaaminen

Meneillään on työelämän murros. Muutoksen taustalla on teknologian kehittyminen. Osin palvelutoiminta on siirtynyt verkkoalustoille ja fyysinen työ on korvaantunut roboteilla ja koneilla. Tämän lisäksi työn sisältö tulee muuttumaan usealla toimijalla. Työelämän muutoksesta löytyy hyväkin puoli. Uudenlainen työ tähtää tuottavuuden parantamiseen. (Pölönen 2018.)

Työelämän muutokset eivät poista työelämässä vaadittavia taitoja vaan ennemminkin taidot muuttavat muotoansa. Ilmarisen Future Score -testillä on selvitetty tulevaisuuden työelämässä vaadittavia taitoja ja valmiuksia. Testin tarkoituksena oli selvittää yksilön ja työnantajan valmiuksia kohdata muuttuva työelämä. Testi kehitettiin osana Tulevaisuuden työpaikka -hanketta vuonna 2017 ja testiin vastasi 7 500 suomalaista. (Pölönen 2018.)

Future Score -testin mukaan tulevaisuuden työelämätaidoissa korostuvat jatkuva oppiminen ja uudistuminen. Työntekijän on oltava valmis päivittämään osaamistaan, sillä uudistumiskyky takaa muutoksen virrassa säilymisen. Oman osaamisen määrittely ja kyky muuttaa toimintaa työn edellyttämällä tavalla ovat oleellisia taitoja muuttavassa työelämässä. (Ilmarinen 2018.) Vaikka koneet työvälineinä yleistyvät, työntekijöiden vuorovaikutustaidot nousevat jopa suurempaan rooliin (Pölönen 2018). Tulevaisuuden työelämää tarkastelevat tutkimukset ovat yhtä mieltä siitä, että pehmeät taidot nousevat keskeiseen rooliin työelämän murroksessa. Pehmeitä taitoja voidaan kutsua myös geneerisiksi taidoiksi. (Dromberg 2021.)

Opetushallituksen ja opetus- ja kulttuuriministeriön organisoima ”Osaamisen ennakointifoorumi” loi katsauksen tulevaisuuden osaamisen tärkeimpiin alueisiin työelämän näkökulmasta. Osaaminen 2035 -nimellä kulkeva ennakointifoorumi jakoi osaamistarpeet kolmeen osatyyppiin: geneerinen osaaminen, yleinen työelämäosaaminen ja digiosaaminen. Ennakointifoorumi kokosi tulevaisuuden työelämätaidoiksi samanlaisia löydöksiä kuin aiemmin mainitsemani Future Score -testi. Vuorovaikutus-, viestintä- ja kommunikointitaidot sekä ongelmanratkaisutaidot nousivat ylitse muiden geneerisen osaamisen osalta. Yleisestä työelämäosaamisesta tärkeimmäksi osaamiseksi erottui asiakaslähtöinen palvelujen kehittämisaosaaminen. Digitaalisten ratkaisujen ja alustojen hyödyntämisaosaaminen seurasi perässä. Digiosaamisessa tärkeimmäksi taidoksi nousi tiedon arviointitaidot. Esille voidaan nostaa myös käyttötaito digitaaliseen teknologiaan ja soveltamiskyky digitaalisiin työkaluihin. (Opetushallitus 2019, 5, 9, 26–30.) Ennakointifoorumin löydökset ovat yhdenmukaiset Future Score -testin kanssa.

Tulevaisuuden työelämätaitoja on käsitelty Talous ja nuoret julkaisemassa artikkelissa ”Tulevaisuuden työelämätaidot 2.0” (2020), jossa poimittiin yhteen Opetushallituksen, EU:n ja Euroopan komission selvityksistä tulevaisuuden työelämätaidot. Työelämätaidot on jaettu kolmeen osa-alueeseen: sisäinen kasvu, toimintaympäristö ja toiminnan käynnistäminen. Sisäiseen kasvuun nostetaan esiin itsetuntemus, itsensä johtaminen ja jatkuva oppiminen. Itsetuntemus käsittää sekä omien vahvuuksien että oman osaamisen tunnistamisen. Potentiaalin tunnistaminen ja hyödyntäminen edellyttävät tietoisuutta itsestään. Itsensä johtamiseen katsotaan kuuluvaksi itseohjautuvuus sekä kyky itsenäiseen työskentelyyn

että oman työn johtamiseen. Jotta työelämässä voi johtaa ja ymmärtää muita, on ensin kyettävä johtamaan ja ymmärtämään itseään. Työelämäosaaminen korostaa elinikäistä oppimista, johon liittyy oppimaan oppiminen. (Talous ja nuoret 2020.)

Toimintaympäristöön kuuluvaksi osaamiseksi liitetään aloitteellisuus, johon liittyy taito kehittää ideoita ja tunnistaa mahdollisuuksia. Toiminnan ajoituksen optimointi ja rohkeus viedä asiaa eteenpäin johdattelevat parempiin tuloksiin. Yhteistyötaidot nousevat myös esiin, joihin liitetään vuorovaikutus-, tunne- ja viestintätaidot. Monialaisuus edellyttää tiimityöskentelytaitoja ja kykyä kohdata toinen yhdenvertaisesti. Sujuva työskentely edellyttää muuttuvissa olosuhteissa resilienssiä eli selviytymisvalmiutta, joka auttaa tilanteiden hallinnassa. (Talous ja nuoret 2020.)

Toiminnan käynnistämiseksi osaamista edellytetään vastuullisuuden, innovoinnin ja ongelmanratkaisun saralta. Yhteisestä sovitusta kiinni pitäminen ja eettiset näkökulmat huomioon ottava toiminta tekee siitä kestävämpää, johon on helppo sitoutua. Innovatiiviseen toimintaan liittyy kyky tuottaa ja jalostaa ideoita. Lisäksi on kyettävä kriittiseen ajatteluun ja palautteen vastaanottamiseen. Ongelmanratkaisutaidot voidaan nähdä koostuvan yksittäisistä taidoista, joita hyödynnetään osana prosessia. Esimerkkinä näistä taidoista kriittinen ajattelu, oppimaan oppiminen, aloitteellisuus, yhteistyötaidot ja itsensä johtaminen. (Talous ja nuoret 2020.)

7.3 Urheilun tuottama työelämäosaaminen

Urheilun voidaan katsoa toimivan oppimisalustana, joka opettaa urheilijalle monipuolisesti erilaisia taitoja. Työelämätaidot ovat yksi esimerkki näistä taidoista. Urheilu-uran tuottamasta työelämäosaamisesta on hyötyä sekä opintojen aikana että tulevaisuuden työmarkkinoilla. Urheilu kasvattaa tiimityöhön ja opettaa sekä sosiaalisia että itsensä johtamisen taitoja. Urheilijat ovat määrätietoisia, tavoitteellisia ja omaavat vahvan paineensietokyvyn. Urheilu opettaa käsittelemään onnistumisen ja epäonnistumisen tunteita. Lisäksi urheilijat suhtautuvat rakentavasti heihin osoitettuun arviointiin. Urheilijat osaavat hyödyntää eri alojen asiantuntijoita, sillä myös yksilöurheilussa tulos tulee joukkueena. Joukkuetyöskentely

opettaa toimimaan monenlaisissa rooleissa ja lisää ymmärrystä erilaisia persoonista ja palautteenantotavoista. Urheilu-uran aikana urheilijat ovat toistuvasti esillä osana kilpailu- ja edustustehtäviä, ja tämä lisää urheilijan esiintymis- ja mediataitoja. (Itani 2018, 10.)

Kurkelan (2019) kehittämistyö urheilun ja opiskelun yhdistämisestä ammattikorkeakoulussa selvitti urheilijoiden uran aikana hankkimaa osaamista ja sen opinollistamista. Kehittämistyön tuotoksena Kurkela kuvasi urheilijan uran aikana hankkimaa osaamista ja työelämätaitoja. Osaamisen Kurkela jakaa kuuteen luokkaan: vuorovaikutus- ja sosiaaliset taidot, johtamisen ja itsensä kehittämisen taidot, psyykkinen osaaminen, työelämätaidot, urheiluosaaminen sekä viestintä- ja markkinointitaidot. Taulukoissa 1 ja 2 on esitelty urheilijan uran aikana hankkimaa osaamista. Kurkelan kehittämistyössä tuli esiin, että urheilussa opittua osaamista ei voida yhtenäistää jokaiseen lajiin vaikkakin opittu osaaminen on samankaltaista. Esimerkiksi yksilöurheilijat suunnittelevat enemmän omaa harjoitteluaan ja markkinointiaan ja lisäksi rakentavat ympärillensä valmennusryhmää. (Kurkela 2019.) Näin ollen urheilijan lajilla on vaikutusta urheilu-uran tuottamaan osaamiseen.

Taulukko 1. Urheilijan uran aikana hankkima osaaminen (mukailtu Kurkela 2019)

Vuorovaikutus ja sosiaaliset taidot	Johtamisen ja itsensä kehittämisen taidot	Psyykkinen osaaminen
Kuuntelu- ja kohtaamistaidot	Halu kehittyä	Paineen sietokyky
Kommunikointitaidot	Kyky muuttaa toimintaa palautteen perusteella	Tavoitteen asettelu
Kansainvälisyys -kielitaito -ymmärrys eri kulttuureista	Tavoitteellisuus	Pitkäjänteisyys
Ryhmätyöskentelytaidot	Itseluottamus	Motivaatio
Verkostoitumistaidot	Päätäväisyys	Itsearviointitaidot
Palautteenannon ja -vastaanottamisen taito	Itsensä johtaminen	Ihmissuhteet
Esiintymistaidot		Elämänhallinta
		Vastuunottaminen
		Mukautumiskyky

Taulukko 2. Urheilijan uran aikana hankkima osaaminen (mukailtu Kurkela 2019)

Työelämätaidot	Urheiluosaaminen	Viestintä- ja markkinointitaidot
Työmoraali	Lajitaidot	Markkinointi
Vastuunottaminen	Fyysisen valmennuksen taidot	Sosiaalisen median markkinointi
Verkostoitumistaidot	Psyykkisen valmennuksen taidot	Brändäys
Tavoitteen asettelu (välietapit, realistiset tavoitteet, tavoitteiden seuranta)	Kuntoutusprosessin kokemus ja osaaminen	Käytännön myyntitaidot
Työtuloksen kontrollointi	Opettamisen ja valmentamisen taidot	Sponsoritilaisuuksissa edustaminen
Sopimus- ja neuvottelutaidot		Varainhankinta
Sopeutumiskyky erilaisiin tilanteisiin		Budjetin laadinta ja seuranta
Ajanhallinta		
Tapahtuman järjestäminen		

Urheilun tuottamasta osaamisesta on puhuttu paljon, mutta kuinka paljon sitä on aidosti hyödynnetty, on vielä vähäisempää. Kuuden eurooppalaisen maan yhteisen SCORES-hanke pyrkii tuomaan tähän ratkaisuja. Hanke syventyy urheilu-uran aikana syntyneeseen osaamiseen valmentaen tähän urheilijoita ja valmentajia. Hankkeen tavoitteena on auttaa urheilijaa tunnistamaan uran kerryttämää osaamista ja lopulta urheilija oppii sanoittamaan sitä. Urheilijoilla on havaittu esiintyvän vaikeuksia osaamisen sanoittamisessa. Hankkeen tavoitteena on tuoda tähän ratkaisu kehittämällä todistus, jossa tulee esiin urheilu-uran aikana kehittyvä työelämäosaaminen. Hanke pyrkii lisäämään myös urheilun arvostusta, sillä urheilussa hankitulle epämuodolliselle oppimiselle pyritään tunnustamaan arvo. (Scoressport 2022.)

8 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

8.1 Tutkimuksellisen kehittämistyön menetelmä

Tutkimuksen tavoitteena on parantaa urheilijoiden kaksoisuraedellytyksiä Lapin ammattikorkeakoulun liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelmassa. Tutkimuksen tarkoituksena oli luoda arviointityökalu urheilun tuottaman osaamisen tunnistamiseen. Tutkimuksen toimeksiantajina toimivat Lapin ammattikorkeakoulu ja Lapin urheiluakatemia. Toimeksiantajat tekevät yhteistyötä edistäessään opiskelijaurheilijoiden kaksoisuran toteutumista korkeakouluympäristössä. Näin ollen tutkimus on hyödyksi toimeksiantajille, sillä he ovat katsoneet tarpeelliseksi kehittää edellytyksiä yhdistää tavoitteellinen urheilu ja opiskelu toisiinsa niin, että panostaminen molemmille urille tapahtuisi tasapainoisesti eikä toisen kustannuksella. Tutkimus toteutettiin tutkimuksellisen kehittämistyön mukaisesti käyttäen aineistonhankintamenetelmänä observointia eli havainnointia.

Tutkimuksellisen kehittämistyön tuotoksena kehitetyn arviointityökalun tavoitteena on toimia välineenä urheilijoiden osaamisen tunnistamiselle. Arviointityökalu on rakennettu liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelman opintojaksojen osaamistavoitteiden arviointikriteerien ympärille. Arviointityökalussa on huomioitu kolme opetussuunnitelman opintokokonaisuuden osaa, joita ovat ydinosaaaminen, profiloiva osaaminen ja tutkimus- ja kehittämisosaaminen (Lapin ammattikorkeakoulu 2022a).

Tutkimuksen pohjalla oleva teoreettinen viitekehys pohjautuu tuoreimpiin kansallisiin ja kansainvälisiin tutkimustuloksiin ja aiheesta valmiina olevaan tietoon. Teoreettinen viitekehys rakentuu kaksoisuran, ammattikorkeakoulukäytänteiden, osaamisperustaisen opetussuunnitelman, osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen, oppimisen ja osaamisen ympärille. Edellä mainitut tutkimuksen teoreettiset raamit toimivat tutkimuksen vahvana tieteellisenä perustana. Teoreettiset raamit taustoittavat tutkimusta ja auttavat kehittämistuotoksen suuntaamisessa.

Tutkimuksen menetelmällinen toteutustapa on tutkimuksellinen kehittämistyö. Tutkimuksessa ovat yhdistyneenä työelämästä kumpuava kehittämistoiminta ja tutkimuksellinen lähestymistapa. Kehittäminen on usein konkreettista toimintaa,

jolla tähdätään selkeästi asetetun tavoitteen saavuttamiseen. Esimerkiksi kehittämisprojektin onnistumista voidaan arvioida sen mukaan, kuinka hyvin projektin alussa asetettu tavoite on saavutettu. Kehittämistoiminnan kohde ja laajuus voivat vaihdella merkittävästi erilaisten kehittämiskohteiden välillä. Kehittäminen voi pyrkiä joko toimintatavan tai -rakenteen kehittämiseen ja olla määritelty ulkoapäin tai toimijoilta itseltään. Yhteistä kaikelle kehittämistoiminnalle on muutoksen tavoittelu: tavoitellaan jotain parempaa tai tehokkaampaa kuin aikaisemmat toimintatavat tai -rakenteet. Kehittämistoiminnan lähtökohtana ovat siis nykyisen tilan tai toiminnan ongelmat. Taustalla piirtyvät kuvat uudesta ja paremmasta. Tutkimuksellisesta lähtökohdasta katsottuna tutkimus pyrkii tuottamaan uutta tietoa, jota on tarkoitus soveltaa käytäntöön. Tutkimuksen ja kehittämistoiminnan suhde voidaan siis nähdä siten, että kehittämisessä sovelletaan tutkimuksen tietoa. Vaikka tutkimuksellisessa kehittämistoiminnassa pääpaino on sanalla kehittämis-toiminta, tärkeänä nousevat esiin tutkimukselliset periaatteet ja niiden hyödyntäminen. (Toikko & Rantanen 2009, 14–23.)

8.2 Kehittämisprosessin vaiheet

Toiminnan kehittämiselle on ominaista kehittämisprosessiin kuuluvat viisi vaihetta, jotka ovat yhteisiä lähes kaikelle toiminnan kehittämiselle. Vaiheittain etenevät vaiheet ovat perustelu, organisointi, toteutus, arviointi ja tulosten levittäminen. (Toikko & Rantanen 2009, 56.) Tämän opinnäytetyön kehittämisprosessin tukena on hyödynnetty viittä edellä mainittua vaihetta.

Kehittämisprosessin alkutekijänä on ensiksi määriteltävä toiminnan lähtökohdat. Olennaista toiminnan lähtökohtien määrittelyssä ovat perustelut sille, miksi toimintaa kehitetään. Toiminnan lähtökohtana toimii usein nykytilan kuvaus, jossa on havaittu ongelma. Perusteluissa on myös hyvä ottaa kantaa kehittämistoiminnan merkittävyyteen. Merkittävyyttä usein lisää se, kuinka ajankohtainen kehittämisteema on. (Toikko & Rantanen 2009, 56–57.)

Tässä tutkimuksessa toiminnan lähtökohtana ovat Lapin ammattikorkeakoulun riittämättömät keinot tunnistaa urheilun tuottamaa osaamista. Lapin ammattikorkeakoulun tavoitteena on profiloitua urheilijaystävälliseksi korkeakouluksi ja näin ollen korkeakoulun tavoitteena on edistää kaksoisuran toteutumista niin, että

opiskelijaurheilijalla on mahdollisuus menestyä molemmilla urilla samanaikaisesti. Urheilun tuottaman osaamisen tunnustamisella osaksi korkeakouluopintoja katsotaan edistävän kaksoisuramahdollisuuksien toteutumista. Toiminnan kehittämisen taustalla on ennen kaikkea tavoite lisätä urheilun yhteiskunnallista arvostusta. Tavoitteena on tuoda näkyviin sitä, että urheilun tuottama osaaminen on yhtä relevanttia kuin formaalin oppimisen kautta kertynyt osaaminen. Näin ollen urheilu-uran tuottamaa työelämäosaamista tulisi olla mahdollista hyödyntää osaksi ammattikorkeakoulun opintoja, joiden osaamistavoitteet pohjautuvat työelämävaatimuksiin. Kehittämisosprosessin merkittävyyttä puoltaa se, että osaamisen tunnustamisen kehittäminen on innovointia kyseiseen ympäristöön.

Kehittämisosprosessissa seuraa toiminnan lähtökohtien määrittelyn jälkeen organisointivaihe, joka sisältää käytännön toteutuksen suunnittelun ja valmistelun. Organisointivaiheessa tavoitteena on määrittellä kehittämiskohde mahdollisimman konkreettiseksi. (Toikko & Rantanen 2009, 58.) Jotta tässä kehittämistyössä voidaan vastata Lapin ammattikorkeakoulun tarpeeseen parantaa osaamisen tunnustamisen välineitä, tarkoituksena on tuottaa arviointityökalu, jonka avulla urheilijan on mahdollista verrata osaamisensa vastaavuutta tutkinnon osaamistavoitteisiin. Arviointityökalun tavoitteena on mahdollistaa urheilijan osaamisen tunnustaminen, ja lopulta osaaminen on mahdollista tunnustaa osaksi opintoja. Arviointityökalu pohjautuu liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelman opintojaksojen osaamistavoitteiden arviointikriteereihin.

Kehittämisosprosessin kolmantena vaiheena on toteutus. Toteutusvaihe muodostuu ideoinnista, kokeilusta ja mallintamisesta. Toteutusvaihetta kuvastaa konkreettinen tekeminen, jossa tekeminen kohdistetaan asetetun tavoitteen saavuttamiseen. (Toikko & Rantanen 2009, 59.) Tässä kehittämistyössä toteutusvaihe näyttäytyy arviointityökalun tuottamisena. Arviointityökalu tuotetaan Webropol -alustalle. Arviointityökalun tuottamisen työvaiheet, jotka edeltävät tietojen kokoamista Webropol -alustalle, on kuvattu kohdassa 8.3.

Kehittämisosprosessin neljäntenä vaiheena olevan arvioinnin tehtävänä on ohjata koko prosessia. Arviointia tehdään kehittämisen toteutuksen aikana ja tuotetun kehittämisen jälkeen. Voidaan puhua prosessiarvioinnista, joka tuo näkyviin sen,

että keskeisten toimintatapojen on mahdollista muuttua prosessin aikana. Tuotetun kehittämisen jälkeen voidaan yksinkertaisimmillaan analysoida sitä, vastaako kehittäminen tarkoitustaan. Lisäksi arvioinnilla pyritään tuomaan esiin kehitetyn asian toimivuus. (Toikko & Rantanen 2009, 61.) Tässä kehittämistyössä tein arviointia siitä, millainen osaamisen jaottelu tuo esiin urheilijan osaamisen vastaavuuden koulutusohjelman opintoihin. Tein arviointia myös jatkotoimenpiteiden kannalta ja pohdin, millainen arviointityökalu on opinto-ohjaajan ja opettajan näkökulmasta käytännöllisin. Tekemäni arviointi toi esiin, että kompetenssipohjainen jaottelu ei ole toimiva, jonka myötä muutin jaottelun opintojakso- ja arviointikriteeripohjaiseksi.

Kehittämisprosessin viimeinen vaihe eli tulosten levittäminen tarkoittaa tuotetun kohteen jalkauttamista sille tarkoitettuun ympäristöön kohderyhmän saataville (Toikko & Rantanen 2009, 62). Tämän tutkimuksellisen kehittämistyön tuotoksena syntyneen arviointityökalun lopullisesta jalkauttamisesta käytäntöön vastaa Lapin ammattikorkeakoulu. Tämän opinnäytetyön tekijänä roolini on tuottaa materiaalia ammattikorkeakoulun saataville.

8.3 Kehittämistyön aineisto ja sen keruu

Tutkimuksen aineistona käytin liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelman, syksyn 2022 opetussuunnitelmaa. Aineiston keräsin tutkimalla opetussuunnitelmaa ensin lukuvuosittain ja sitten opintojaksoittain. Tutkin, mitkä ovat opintojakson osaamistavoitteet, niistä johdetut teemat eli arvioinnin kohteet ja arvioinnin kohteista johdetut arviointikriteerit. Näin toimin jokaisen opintojakson kohdalla.

Liikunnanohjaajakoulutuksen opetussuunnitelman opintokokonaisuudet koostuvat liikunnanohjaajan ydinosaamisesta, profiloivasta osaamisesta sekä tutkimus- ja kehittämisosaamisesta. Tutkimuksessa tutkin kaikkien muiden opintokokonaisuuksien sisältöjä paitsi profiloivan osaamisen sisältäviä vapaasti valittavia opintoja ja tutkimus- ja kehittämisosaamisen sisältävää kolmea opinnäytetyön vaihetta. Vapaasti valittavat opinnot ovat siis nimensä mukaisesti vapaita valittaviksi, joten näin ollen kompetenssia vastaava osaamistaso on saavutettavissa ilman kyseisiä opintojaksoja. Lapin ammattikorkeakoulun ja Lapin urheiluakatemian yh-

teistyösopimuksen myötä urheilijoiden on mahdollista sisällyttää urheiluakatemian ohjattuun valmennukseen osallistuminen osaksi opintoja (Lapin ammattikorkeakoulu 2017). Näin ollen vapaasti valittavat opinnot oli perusteltua jättää pois tarkastelusta. Opinnäytetyö on mahdollista hyväksilukea koulutukseen soveltuvalla, aiemmin korkeakoulussa tehdyllä opinnäytetyöllä (Lapin ammattikorkeakoulu 2017). Koska tämän tutkimuksen tarkoitus on tutkia urheilun tuottamaa osaamista, mahdollisen aiemman opinnäytetyön peilaaminen ei ole tarkoituksenmukaista.

8.4 Aineiston analyysi

Aineiston analyysimenetelmien jaotteluna pidetään useimmiten kahtiajakoa laadullisen ja määrällisen analyysin välillä. Toisaalta kahtiajako ei aina ole näin yksiselitteinen, sillä useat analyysimenetelmät voivat sijaita laadullisten ja määrällisten analyysien välimaastossa. Aineiston analyysimenetelmä ohjaa tutkimuksen menetelmällisyyttä. (Jyväskylän yliopisto 2009.) Tämän tutkimuksen analyysimenetelmä on laadullinen, ja analyysi on toteutettu teorialähtöisesti. Teorialähtöiselle analyysille olennaista on aineiston lukeminen ennalta määriteltujen käsitteiden suunnasta ja lopulta aineiston luokittelu teemojen suuntaisesti. Luokittelu voi aluksi olla karkeaa tulkintaa, ja luokittelu täsmentyy kehittämisprojektin aikana. (Toikko & Rantanen 2009, 140.)

Tässä tutkimuksessa opintojaksot toimivat loogisina kokonaisuuksina, joiden mukaan jäsentelin aineistoa. Tämän karkean analyysin jälkeen tarkastelin kutakin kokonaisuutta erikseen, jolloin tarkastelin osaamistavoitteita ensiksi arvioinnin kohteiden ja sitten arviointikriteerien näkökulmasta. Näin aineisto muodostui jäsentyneemmäksi. Tarkastelun aikana tein havaintoja arviointikriteerien samana toistuvista osaamisen tasoista ja asia- ja kirjoitusvirheistä.

8.5 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksen luotettavuus on olennaista tieteelliselle tutkimukselle. Tutkimuksen luotettavuutta tarkastellaan usein validiteetin ja reliabiliteetin avulla. Kehittämistoiminnassa tutkimuksen luotettavuus tarkoittaa erityisesti tutkimuksen käyttökel-

poisuutta; kehittämistoiminnan tuotoksena tuotettu tieto tai toiminta on hyödyllistä. Validiteetti eli pätevyys mittaa sitä, että tutkitaan sitä, mitä on tarkoitus tutkia. (Toikko & Rantanen 2009, 121–122.) Tutkimalla osaamisperustaista opetussuunnitelmaa on mahdollista löytää vastaus siihen, onko urheilun tuottamalla osaamisella vastaavuutta liikunnanohjaaja (AMK) -tutkintoon. Koska urheilu-ura ja sen tuottama osaaminen on jokaiselle urheilijalle yksilöllinen, arviointityökalu mahdollistaa osaamisen tarkastelun henkilökohtaisesta näkökulmasta.

Tutkimuksen luotettavuuden toinen mittari, reliabiliteetti, viittaa tutkimuksen tarkkuuteen ja toistettavuuteen (Toikko & Rantanen 2009, 122). Tutkimuksen toistettavuutta lisää se, että olen pyrkinyt kuvaamaan läpinäkyvästi tutkimusaineiston keräämisen ja analysoinnin. Arviointikriteerien käyttämistä lähes niiden alkuperäisessä muodossa lisää tutkimuksen reliabiliteettia, jolloin tutkija ei aineistosta tehdyillä tulkinnoillaan muuta asioiden merkityksiä.

9 KEHITTÄMISTYÖN TUOTOS

Kehittämistyön tuotoksena on tuotettu arviointityökalu, jonka tavoitteena on mahdollistaa urheilijan osaamisen tunnistaminen osaksi liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelman opintoja. Arviointityökalu on tuotettu Webropol -kyselynä. Arviointityökalu on tuotettu omanaan jokaiselle neljälle lukuvuodelle, ja kunkin lukuvuoden arviointityökaluun on poimittu kyseisen lukuvuoden opintojaksot. Arviointityökalun ulkopuolelle jätettiin vapaasti valittavat opinnot ja kolme opinnäytetyön vaihtetta.

Opetussuunnitelmassa osaamistavoitteet on jaettu teemoihin ja teemat toimivat arvioinnin kohteina. Arvioinnin kohteista on johdettu arviointikriteerit. Arviointityökalua käyttäen opiskelija tekee itsearvion osaamisestaan peilaten sitä arviointikriteereihin. Arviointikriteerien jakauma on joko arvosanaperustainen 1–5 tai suorituserkintä hyväksytty tai hylätty. Mikäli opiskelija ei havaitse osaamisensa vastaavuutta arvioitavan kohteen kanssa, valitsee hän kohdan ”Ei osaamisen vastaavuutta” tai mikäli arviointikriteerinä on suorituserkintä, valitsee hän kohdan ”Arviointikriteeri hylätty”.

Arviointityökalu on tarkoitettu urheilijan täytettäväksi ennen jokaisen lukuvuoden aloitusta. Opiskelija saa työkalun opinto-ohjaajalta. Täytetty arviointityökalu päätyy opinto-ohjaajalle, joka arvioi, onko opiskelijan osaamisella vastaavuutta opintojaksojen arvioinnin kohteiden kanssa. Opinto-ohjaaja tai opintojakson opettaja voi vaatia osaamisen näyttöä. Osaamisen näytön perusteella opiskelija voi näyttää osaamisensa toteen ja lopulta osaaminen voidaan tunnustaa opintosuorituksiksi. Näin opiskelijalle muodostuu henkilökohtaistettu opintosuunnitelma.

Arviointityökalut ovat sivumäärällisesti laajoja, sillä lukuvuosittain esiintyy useita opintojaksoja ja sen myötä myös runsaasti arvioitavia kohteita. Laajuuden vuoksi olen sijoittanut arviointityökalut liitteisiin.

Ensimmäisen lukuvuoden opintojaksot, joiden ympärille arviointityökalu (Liite 4) on laadittu, ovat ”Vastuullinen valmentaminen”, ”Johdanto liikuntapedagogiikkaan”, ”Tuki- ja liikuntaelimistön anatomia”, ”Johdanto ihmisen fysiologiaan”, ”English for Sports and Leisure Management”, ”Liikuntataitojen oppiminen ja mo-

toriikka”, ”Ravitseminen ja liikunta”, ”Kuormitusfysiologia” ja ”Ohjausharjoittelu”. Arviointityökalu on laadittu edellä mainittujen opintojaksojen arviointikriteerien pohjalta.

Toisen lukuvuoden arviointityökalussa (Liite 5) esiintyvät opintojaksot ovat ”Terveysliikunta”, ”Kuntovalmennuksen suunnittelu ja toteutus”, ”Biomekaniikka”, ”Luontoliikunta”, ”Liikunta- ja urheilupsykologia”, ”Johdanto urheiluvalmennukseen”, ”Liikunta-alan liiketoiminta ja yrittäjyys”, ”Ohjausharjoittelu” ja ”Tutkimus- ja kehittämisosaaminen”.

Kolmannen lukuvuoden opintojaksot arviointityökalussa (Liite 6) ovat ”Suorituskyvyn mittaaminen ja analysointi”, ”Svenska inom idrottsbranchen”, ”Suuntautumisharjoittelu”, ”Soveltava ammatillinen osaaminen”, ”Luontoliikunta ja elämyspedagogiikka”, ”Urheiluvalmennus”, ”Urheilijasta brändiksi”, ”Toiminnan johtamisen ajankohtaiset taloushaasteet”, ”Markkinointi ja myy urheilua somessa”, ”Urheilutoiminnan verotus ja kannattavuus”, ”Työyhteisön johtaminen hyvässä seurassa”, ”Urheiluoikeus” ja ”Urheilutoiminnan talousosaaminen”.

Neljännän lukuvuoden arviointityökalussa (Liite 7) esiintyvät opintojaksot ovat ”Johdanto projektitoimintaan”, ”Muuttuva työelämä ja urasuunnittelu” ja ”Projektiharjoittelu”.

10 POHDINTA

10.1 Tutkimuksen tarkastelu

Tutkimuksellisen kehittämistyön tavoitteena oli parantaa urheilijoiden kaksoisuraedellytyksiä Lapin ammattikorkeakoulun liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelmassa. Kaksoisuraedellytysten parantamiseksi tarkoituksena oli luoda arviointityökalu urheilun tuottaman osaamisen tunnistamiseen. Tutkimuksen toimeksiantajat tekevät yhteistyötä edistäessään tavoitteellisen kaksoisuran toteuttamista korkeakouluympäristössä. Toimeksiantajat olivat katsoneet tarpeelliseksi kehittää edellytyksiä, joilla voidaan parantaa kaksoisuran toteuttamista. Urheilun tuottaman osaamisen hyödyntäminen osaksi korkeakouluopintoja on vielä melko hyödyntämätön voimavara. Kehittämistyön tuotoksena tuotetulla arviointityökalulla pyritään helpottamaan opiskelijan prosessia tunnistaa urheilun tuottamaa osaamistaan ja sen myötä tuomaan näkyväksi urheilun tuottaman osaamisen hyödynnettävyyttä osaksi korkeakouluopintoja.

Tutkimuksellisen kehittämistyön tuotoksena tuotettu arviointityökalu rakentuu liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelman opintojaksojen osaamistavoitteista johdettujen arviointikriteerien ympärille. Koska ammattikorkeakoulussa osaamistavoitteet pohjautuvat työelämälähtöiseen osaamiseen ja urheilun on havaittu kehittävän monipuolisesti työelämätaitoja, on arviointityökalu tuotettu perustellusta näkökulmasta ja mahdollistaa eri ympäristöistä hankitun osaamisen tuomisen yhteen.

Arviointityökalu olisi ollut mahdollista rakentaa kompetenssipohjaiseksi, joka oli myös alkuperäinen suunnitelmani. Luovuin kuitenkin kompetenssikohtaisesta jaottelusta sen epäkäytännöllisen jatkokäytön vuoksi. Vaikka kompetenssit ovat osaamistavoitteiden pohjalla, ei kompetensseja vastaavan osaamisen osoittaminen mahdollistaisi sellaisenaan opintojaksojen hyväksilukemista. Hyväksilukeminen tapahtuu peilaamalla osaamista osaamistavoitteisiin ja arviointikriteereihin eikä kompetensseihin.

Vastaavanlaista osaamisen arviointityökalua ei ole käytössä Lapin ammattikorkeakoulussa. Tämän myötä tutkimus tarjoaa toimeksiantajalle tuoreita työkaluja

urheilijoiden kaksoisuran kehittämiseen. Laatimaani arviointityökalua on mahdollista hyödyntää osaamisen tunnistamisen apuvälineenä sellaisenaan niin kauan, kun opintojaksot ja arviointikriteerit pysyvät muuttumattomina. Arviointityökalu on tuotettu urheilijan lajista riippumatta laajan käyttäjäkunnan saataville, ja näin ollen Lapin ammattikorkeakoulun on mahdollista edistää laajalla rintamalla eri lajien urheilijoiden kaksoisuraa. Arviointityökalua on mahdollista hyödyntää myös urheilun ulkopuolella, kaikkien liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelman opiskelijoiden osaamisen tunnistamisen apuvälineenä, sillä osaamisen kontekstia ei ole lokeroitu urheiluun. Lopulta sillä, mistä osaaminen on lähtöisin, ei ole merkitystä.

10.2 Johtopäätökset

Liikunnanohjaaja (AMK) -tutkinnon suorittaneena urheilevana opiskelijana totean, että vaikka urheilun tuottaman osaamisen tunnistamisen merkitystä tuodaan esiin, eivät konkreettiset keinot sen edistämiseksi ole näyttäytyneet optimaalisella tavalla. Olen kokenut urheilu-uran kehittävän erityisesti tutkinnon substanssiosaamista, joka koulutusohjelmakohtaisina kompetensseina näyttäytyy erityisesti terveysliikunta- ja urheiluvalmennusosaamisena. Kun urheilijana olen suunnitellut fyysistä harjoitteluani ja ollut jokapäiväisesti kiinnittyneenä kokonaisvaltaiseen urheilijana kehittymiseen, väistämättä se on lisännyt osaamistani. Kuitenkin urheilun kautta kertynyt osaamiseni on jäänyt hyödyntämättä, koska osaamisen tunnistamiselle ei ole ollut valmista mallia Lapin ammattikorkeakoulussa. Edellä mainitun lisäksi vaikuttavana tekijänä oli myös opetushenkilökunnan työkuorma, joka olisi seurannut osaamisen tunnistamisen prosessin aloittamisesta. Optimaalinen tilanne urheilijan näkökulmasta olisi se, että hän voisi käyttää opintojakson hyväksiluvun johdosta tuoneen ajan urheiluvalmentautumiseen tai suorittamalla tiiviin kilpailukauden aikaisia opintojaksoja jo ennakoon.

Ammattikorkeakoulun olisi tuotava urheilijan osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen mahdollisuus näkyvästi urheilijoiden tietoon jo korkeakouluun hakeutumisen vaiheessa. Näin urheilija voisi hyötyä aiemmin hankkimasta osaamisestaan mahdollisesti jo ensimmäisestä opintojaksosta lähtien. Lisäksi osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen tulisi tapahtua luontevana osana korkeakouluarkea, jolloin se olisi integroituneena opetushenkilökunnan työnkuvaan eikä sitä koettaisi rasitteena.

Kuten kappaleessa 3.4 toin esiin, osaamisperustainen opetussuunnitelma korostaa yksilön henkilökohtaista osaamisen tilaa, jossa oppimista edistetään oppilas-keskeisin menetelmin. Kun pedagogisia valintoja ei ole rajattu yhteen tiettyyn oppimisnäkemykseen, mahdollistaa se urheilvalle opiskelijalle joustavammat tavat toimia opiskelijana. Opetussuunnitelman osaamistavoitteet kertovat sen, millaista osaamista tavoitellaan, mutta jättää avoimeksi toteuttamistavan ja oppimisympäristön. Osaamisperustaisuudesta hyötyy oppilaan lisäksi myös opettaja, sillä hänellä on vapaus suunnitella toteutus parhaaksi katsomallaan tavalla myös erityistilanteisiin, kuten urheilval opiskelijan joustaviin opintoratkaisuihin.

Tämän tutkimuksellisen kehittämistyön tuotoksena tuotetun arviointityökalun lopullista hyödynnettävyyttä on vielä tässä vaiheessa mahdoton arvioida. Pyrkimyksenä oli tuottaa positiivisia vaikutuksia lisäävä arviointityökalu, joka on jalkautettavissa Lapin ammattikorkeakoulun käytänteisiin. Mikäli arviointityökalu saavuttaa paikkansa ammattikorkeakoulun käytänteissä, vaikuttavuuden näkökulmasta on mahdollisuus lisätä yhteiskunnallista hyötyä. Kun urheilijalla on mahdollisuus opiskella ammatti jo urheilu-uran aikana, nopeuttaa se urheilu-uran jälkeistä työelämään siirtymistä ja yhteiskuntaan integroitumista.

Jotta Lapin ammattikorkeakoulun on mahdollista saada Olympiakomitean myöntämänä huippu-urheilijamyönteisen korkeakoulun laatutunnus, on korkeakoulussa toteuduttava laatutekijäkriteerit. Kuten kappaleessa 3.1 toin esiin, yhtenä laatutekijäkriteerinä mainitaan muun muassa urheilusta hankitun osaamisen tunnistaminen osaksi opintoja. Tuotetun arviointityökalun on mahdollista edesauttaa Lapin ammattikorkeakoulun profiloitumista huippu-urheilijamyönteiseksi korkeakouluksi lunastaessaan laatutunnus.

Osaamisen arvioinnin tulee perustua osaamistavoitteisiin ja arviointikriteereihin (Helsingin yliopisto 2021). Jotta opiskelijalle voidaan antaa todenmukainen arvio hänen osaamisestaan tai opiskelija voi tehdä itsearvion osaamisestaan, tulee osaamistavoitteiden ja arviointikriteerien olla laadukkaita. Lapin ammattikorkeakoulun liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelman opetussuunnitelmaa tarkastellessani huomasin puutteita tämän osalta. Arviointikriteerien osaamisen taso ei kehittynyt Bloomin taksonomian mukaisesti jokaisen arviointikriteerin kohdalla.

Esimerkiksi toisen lukuvuoden biomekaniikan opintojaksosta huomaan, että arviointikriteerien 1 ja 2 sisältämät aktiiviset verbit toistuvat samanlaisina molemmissa arviointikriteereissä: ”Nimeät ja teet perustason biomekaanisia mittauksia sekä nimeät analysointiin ja tulkintaan liittyvät perusteet”. Arviointikriteerien epätarkkuus hankaloittaa osaamisen asettamista sitä vastaavalle tasolle.

Opetussuunnitelmassa arvioinnin kohteita arvioidaan joko viisiportaisena arviointikriteerien asteikkona tai suoritusmerkintänä hyväksytty tai hylätty. Huomaan, että viisiportaisen asteikon osalta esiintyi puutteita kolmannen lukuvuoden opintojaksossa ”Toiminnan johtamiseen ajankohtaiset taloushaasteet”. Arviointikriteerit 4 ja 5 puuttuvat arvioitavan kohteen ”Toiminnan johtaminen” osalta. Näin ollen on syytä pohtia, saavutetaanko korkein osaamisen taso jo arviointikriteerin 3 kohdalla edellä mainitusta arvioitavasta kohteesta.

Osaamistavoitteiden sisältämien verbien tulisi kuvastaa Bloomin taksonomian mukaisesti tietynlaista toimintaa, kuten tietämistä, tuntemista, soveltamista ja analysoimista (Turun yliopisto 2022). Liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelman opintojaksossa ”Startti korkeakouluopiskeluun” osaamistavoite on mainittu seuraavanlaisesti: ”Tunnet Lapin ammattikorkeakoulun opiskeluympäristönä...”. Verbi ”tunnet” ei ilmaise toimintaa tai tekemistä ja sen myötä sitä on mahdotonta näyttää toteen. Huomaan, että edellä mainittu osaamista kuvastava verbi asettuu Bloomin taksonomiassa muistaa -tasolle ja näin ollen olisi tarkoituksenmukaista muuttaa verbi muotoon ”tunnistat” tai ”osaat nimetä” (Turun yliopisto 2022).

10.3 Tutkimuksen luotettavuuden arviointi

Opinnäytetyöni on tutkimuksellinen kehittämistyö, jossa aineistona käytin liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelman opetussuunnitelmaa. Tutkin opetussuunnitelmaa opintojaksojen arviointikriteerien näkökulmasta. Tuotin lukuvuosikohtaisen arviointikriteereihin perustuvan arviointityökalun Webropol -kyselynä. Arviointityökalu mahdollistaa urheilijan osaamisen tunnistamisen, joka myöhemässä vaiheessa voidaan tunnustaa osaksi koulutusohjelman opintoja.

Arviointityökalun olen pyrkinyt tuottamaan niin, että se mittaa todenmukaisesti urheilijan osaamisen vastaavuutta opintojaksoilla vaadittavaan osaamiseen.

Näin ollen olen jättänyt arviointikriteerien kuvaukset niiden alkuperäiseen muotoon. Tällä taataan se, että arviointikriteerien merkitys pysyy muuttumattomana. Ainoa muutos, jonka olen arviointikriteereihin tehnyt, liittyy niiden jaotteluun. Mikäli saman arvioitavan kohteen sisällä on ollut useampi arvioitava kohde ja kohteella on ollut viisi arviointikriteeriä, olen jakanut kyseisen arvioinnin kohteen omakseen. Tämä helpottaa opiskelijan itsearviointia, mutta myös arviointityökalun tarkastelijaa. Tekemäni jaottelun myötä kaikki osapuolet tietävät, mitä kohdetta kulloinkin arvioidaan.

Arviointityökalussa esiintyvä oppilaitoskieli saattaa tuoda opiskelijalle haasteita arviointikriteerin ymmärtämiseen. Tämä voi heijastua itsearvion todenmukaisuuteen. Arviointikriteerien ymmärtämistä ei helpota se, että osassa arviointikriteereistä esiintyy asia- tai kirjoitusvirheitä. Esimerkiksi opintojakson ”Muuttuva työelämä ja urasuunnittelu” arviointikriteeri 2 kuvataan näin: ”Kuvaat kompetensinsa, hankitun osaamisensa ja vahvuutensa tavoitteena työllistyä. Opiskelija kehittämiskohteidensa vaikutukset työllistymiseen”. Kirjoitus- ja asiavirheet lisäävät arviointikriteerien tulkinnanvaraisuutta.

10.4 Jatkotutkimusehdotukset

Kehittämistyön tuotoksena tuotettu arviointityökalu on tärkeä jalkauttaa käytäntöön. Tällä tavoin voidaan edistää Lapin ammattikorkeakoulun kaksoisuramahdollisuuksia ja yhtenäistää urheilijoiden urheilu- ja koulutusuria. Jatkotutkimuksena olisi tärkeä selvittää, kokevatko urheilijat arviointikriteereihin perustuvan osaamisen vertaamisen tuovan esiin heidän aidon osaamisensa. Jotta edelleen voidaan kehittää osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen prosessia, olisi tutkittava, millä muilla tavoin urheilijat voisivat tuoda osaamistaan esille. Olisi mielenkiintoista selvittää, voiko autenttisessa urheiluympäristössä suoritettava konkreettinen osaamisen näyttö tuoda esiin erilaista osaamista kuin paperille tehty itsearviointi. Tämän lisäksi voitaisiin pohtia, miten urheiluakatemia voisi osaltaan edistää osaamisen tunnistamista, sillä usein valmentajilla on vahva tuntemus urheilijoista.

Jatkotutkimusehdotuksena on tarpeellista suunnata katseita myös opetussuunnitelmaan. Kuten tämä tutkimus toi osaltaan esiin, liikunnan ja vapaa-ajan koulu-

tusohjelman opetussuunnitelmassa esiintyy puutteita sen laadussa. Jotta osaamista on mahdollista arvioida täsmällisesti ja osaamiselle voidaan antaa todenmukainen arvio, vaatii se todenmukaisuutta myös arviointikriteereiltä. Kehitystyönä voitaisiin selvittää, ovatko osaamistavoitteet linjassa arviointikriteerien kanssa ja pätevätkö ne myös etäoppimisen kanssa. Osaamistavoitteiden tulisi olla saavutettavissa paikasta riippumattomina, jolloin niiden ei tulisi sisältää toteutussuunnitelman elementtejä, kuten käytäntöjä opetuksesta ja oppimisesta. Lisäksi arviointikriteerien sisältämien verbien tulisi olla Bloomin taksonomian mukaisessa muodossa, jotta osaamisen peilaaminen niitä vastaan on mahdollista.

10.5 Opinnäytetyöprosessin reflektio

Opinnäytetyöprosessi on kokonaisuudessaan kestänyt reilun vuoden, mutta tästä ajasta aktiivinen prosessi kesti noin kaksi kuukautta. Töiden ja opintojen helpottaessa keskitin toimintani täysin opinnäytetyön tekemiseen, jolloin työ eteni pääosin keskeytyksettä. Opinnäytetyön aiheen valitseminen tapahtui keväällä 2021. Tartuin toimeksiantajan ehdotukseen tutkia urheilun opinnollistamista. Tällöin tarkoitukseni oli tutkia maastohiihdon tuottamaa osaamista sekä osaamisen tunnistamista ja tunnustamista osaksi korkeakouluopintoja. Tein alustavan tutkimussuunnitelman ja tutustuin aiheesta tehtyihin tutkimuksiin. Tämän jälkeen opinnäytetyöprosessini oli lähes vuoden katkolla.

Keväällä 2022 palasin opinnäytetyöni pariin ja samalla opinnäytetyöohjaajani oli vaihtunut. Ohjaajan kanssa kävimme keskusteluja opinnäytetyöni aiheesta ja tutkimuksen tuotoksesta, ja lopulta päätimme rajata tutkimusta. Jätimme tutkimuksesta pois maastohiihdon tuottaman osaamisen tutkimisen, sillä alkuperäisenä aihe-suunnitelmana opinnäytetyö olisi tarjonnut kaksi erillistä tutkimusta. Aloitin järjestelmällisen tutkimusaiheeseen perehtymisen ja teoreettisen viitekehyksen kirjoittamisen. Tutkimusprosessin eteneminen on tapahtunut intensiivisesti kevään 2022 aikana.

Opinnäytetyön keskiössä on ollut koko tutkimusprosessin ajan urheilun tuottaman osaamisen tunnistaminen osaksi liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelman opintoja. Keväällä 2022 aiheen uudelleen muotoutumisen jälkeen tutkimussuunnitelma koki muutoksen vaihtuen laadullisesta tutkimuksesta tutkimukselliseen kehittämistyöhön. Lisäksi luovuin haastattelusta aineistonhankintamenetelmänä.

Tehtyjen muutosten myötä tuotettu arviointityökalu palvelee maastohiihdon sijaan lajirajoista riippumatonta käyttäjäkuntaa ja tämän myötä laajentaa tutkimuksen hyödynnettävyyttä.

Opinnäytetyö on tiukasti rakentunut teoreettisen viitekehyksen päälle käyden vuoropuhelua sen kanssa. Jotta on voitu tuottaa työelämää kehittävä tuotos, on pitänyt ymmärtää ympäristön nykytila, sen tarpeet ja näiden pohjalla vaikuttavien asioiden yhteys. Näin ollen kaksoisura, ammattikorkeakoulun osaamisperustainen opetussuunnitelma arviointikriteereineen, työelämälähtöinen osaaminen ja osaamisen tunnistaminen ovat toimineet työn punaisena lankana koko prosessin ajan.

Opinnäytetyön tekeminen on kokonaisuudessaan toiminut oppimisen prosessina, joka on sisältänyt haasteita, uudelleen pohtimista ja tapojen muuttamista. Koen, että haasteet ovat olleet osaamiseni kehittymisen kannalta tärkeitä ja toisaalta toimineet myös opinnäytetyötäni edistävinä tekijöinä. Prosessin aikana tehdyt muutokset, kuten aiheen rajaaminen ja kehittämistuotoksen muuttaminen arviointikriteeriperustaiseksi ovat kehittäneet kriittisiä arviointitaitojani. Uskon, että tämä näkyy myös kehitetyn tuotoksen laadussa.

Opinnäytetyöprosessi on ennen kaikkea kehittänyt minua osaamisen tarkasteluun ja arviointiin. Tutkiessani opetussuunnitelmaa ja löytäen sieltä kehittämistarpeita koen kehittäneeni kriittistä taitoani tarkastella osaamista eri näkökulmista. Uskon, että tästä on hyötyä tulevaisuudessa oman osaamiseni sanoittamisessa ja esiintuomisessa.

LÄHTEET

Ahonen, A. & Kreuz, P. 2017. Huippu-urheilu, korkeakouluopiskelu ja työn opin-
nollistaminen. Jyväskylän ammattikorkeakoulu, liiketoimintayksikkö. Viitattu
26.4.2022 [https://blogit.jamk.fi/elo/2018/01/16/urheilija-opiskelijan-tyon-opinnol-
listaminen/](https://blogit.jamk.fi/elo/2018/01/16/urheilija-opiskelijan-tyon-opinnol-
listaminen/)

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto 2010. Suositus tutkintojen kansallisen
viitekehysten (NQF) ja tutkintojen yhteisten kompetenssien soveltamisesta am-
mattikorkeakouluissa. Viitattu 20.4.2022 [https://www.arene.fi/wp-con-
tent/uploads/Raportit/2018/arene_nqf.pdf](https://www.arene.fi/wp-con-
tent/uploads/Raportit/2018/arene_nqf.pdf)

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto 2022. Suositus ammattikorkeakoulujen
yhteisistä kompetensseista ja niiden soveltamisesta. Viitattu 20.4.2022
[https://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2022/Kompetenssit/Suosi-
tus%20ammattikorkeakoulujen%20yhteisiksi%20kompetens-
seiksi.pdf?t=1642539572](https://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2022/Kompetenssit/Suosi-
tus%20ammattikorkeakoulujen%20yhteisiksi%20kompetens-
seiksi.pdf?t=1642539572)

Ammattikorkeakoululaki 9.5.2003/351

Aquilina, D. & Henry, I. 2010. Elite athletes and university education in Europe:
a review of policy and practice in higher education in the European Union Mem-
ber States. *International Journal of Sports Policy* 2:1, 25–47.

Condello, G., Capranica, L., Doupona, M., Varga, K. & Burk, V. 2019. Dual-ca-
reer through the elite university student-athletes' lenses: The international FISU-
EAS survey. *PLoS ONE*, 14 (10). Viitattu 20.4.2022 [https://doi.org/10.1371/jour-
nal.pone.0223278](https://doi.org/10.1371/jour-
nal.pone.0223278)

Dromberg, H. 2021. Pehmeät taidot tulevaisuuden valttikorttina. Viitattu
18.4.2022 [https://www.oph.fi/fi/uutiset/2021/pehmeat-taidot-tulevaisuuden-valtti-
korttina](https://www.oph.fi/fi/uutiset/2021/pehmeat-taidot-tulevaisuuden-valtti-
korttina)

EduFutura Jyväskylä 2022. EduFutura-urheilijaopinnot. Viitattu 26.4.2022
<https://edufutura.fi/opiskelijalle/urheilijaopinnot/>

Ekonomit 2020. Oman osaamisen tunnistaminen. Viitattu 18.4.2022
[https://www.ekonomit.fi/tyoelaman-tietopankki/tyonhaku/tunnista-osaamisesi-
niin-onnistut-tyonhaussa-2/#82d321ac](https://www.ekonomit.fi/tyoelaman-tietopankki/tyonhaku/tunnista-osaamisesi-
niin-onnistut-tyonhaussa-2/#82d321ac)

Euroopan parlamentti ja neuvosto 2008. Euroopan parlamentin ja neuvoston
suositus, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2008, eurooppalaisen tutkintojen viite-
kehysten perustamisesta elinikäisen oppimisen edistämiseksi. C111/1–4.

Euroopan unioni 2022. Eurooppalainen tutkintojen viitekehys (EQF). Viitattu
20.4.2022 <https://europa.eu/europass/fi/european-qualifications-framework-eqf>

European Commission. 2012. EU Guidelines on Dual Careers of Athletes. Rec-
ommended Policy Actions in Support of Dual Careers in High-Performance

Sport. Viitattu 22.4.2022 https://ec.europa.eu/assets/eac/sport/library/documents/dual-career-guidelines-final_en.pdf

Forest, M. & Kangastie, H. 2016. Kädet laadussa. Teoksessa H. Kangastie (toim.) Laadukasta oppimista ja osaamista Lapin ammattikorkeakoulussa. Rovaniemi: Lapin ammattikorkeakoulu, 31.

Gröhn, T. & Riihivuori T-P. 2008. Urheiluakatemioiden osana suomalaista huippu-urheilujärjestelmää – urheilun ja opiskelun yhdistäminen korkea-asteella. Jyväskylän yliopisto. Liikuntatieteiden laitos. Pro gradu -tutkielma.

Helsingin yliopisto 2021. Arviointikriteerit ja perusteet. Viitattu 20.5.2022 <https://teaching.helsinki.fi/ohjeet/artikkeli/arviointikriteerit-ja-perusteet>

Huttunen, J. 2015. Bolognan prosessi on vauhdittanut osaamisperustaisuuden kehittymistä. Teoksessa L. Kiviniemi, K. Koivisto & K. Koivunen (toim.) Yhteistyössä koulutusta, työelämää ja aluetta kehittämässä. Oulu: Oulun ammattikorkeakoulu.

Hägg, O. 2010. Ammatillisen osaamisen hahmottaminen ja kehittäminen. Aalto-yliopisto. Kauppakorkeakoulu. Pienyrityskeskus.

Ilmarinen 2018. Työelämä muuttuu – myös Ilmarisen Future Score -testi uudistui. Viitattu 18.1.2022 <https://www.sttinfo.fi/tiedote/tyoelama-muuttuu---myos-ilmarisen-future-score--testi-uudistui?publisherId=20853347&releaseld=66206048>

Itani, S. 2018. IOC & IPC Athlete Career Programme -ohjelma ja huippu-urheilija työelämässä. Viitattu 9.4.2022 https://www.olympiakomitea.fi/uploads/2018/09/athlete-career-programme-ohjelma-ja-huippu-urheilija-tyoelamassa_itani_korkea-asteen-kaksoisuraseminaari-20.9.2018.pdf

Juola, V. & Kangastie, H. 2016. Esipuhe. Teoksessa H. Kangastie (toim.) Laadukasta oppimista ja osaamista Lapin ammattikorkeakoulussa. Rovaniemi: Lapin ammattikorkeakoulu, 9.

Jyväskylän yliopisto 2009. Aineiston analyysimenetelmät. Viitattu 13.5.2022 <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/aineiston-analyysimenetelmät>

Kangastie, H. 2017. Työtä opinnollistamassa. Sarja B. Tutkimusraportit ja koottomateokset 12/2007. Rovaniemi: Lapin ammattikorkeakoulu, 7–55.

Keränen, H. 2016. Laatu käytäntönä? – Lapin Amkin laatulinjaukset. Teoksessa H. Kangastie (toim.) Laadukasta oppimista ja osaamista Lapin ammattikorkeakoulussa, 22.

Kotila, H., Mäki, K., Vanhanen-Nuutinen, L., Moisio, A., Pettersson, A. & Aura, P. (toim.) 2016. Opi työssä – uusia toimintamalleja opintojen aikaisen työn opinnollistamiseen. Haaga-Helion julkaisut 6/2016. Helsinki: Grano.

Kurkela, M. 2019. Urheilun ja opiskelun yhdistäminen ammattikorkeakouluissa – aktiivisella vuoropuhelulla kohti kokonaisvaltaista urheilijoiden osaamisen tunnistamista. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. Liikuntajohtamisen ja valmennuksen koulutusohjelma. Opinnäytetyö YAMK.

Laki ammatillisesta koulutuksesta 11.8.2017/531.

Lapin ammattikorkeakoulu 2017. Hankitun osaamisen arviointi ja hyväksilukeminen Lapin ammattikorkeakoulussa. Viitattu 10.6.2022 <https://julkiset.lapinamk.fi/DropOffLibrary/Lapin%20AMK%20Hankitun%20osaamisen%20arviointi%20ja%20hyväksilukeminen%20HOT.pdf>

Lapin ammattikorkeakoulu 2022a. Opinto-opas. Liikunnanohjaajakoulutus (monimuoto-opinnot), Rovaniemi, syksy 2022. Viitattu 21.4.2022 <https://opinto-opas-amk.peppi.lapit.csc.fi/fi/709/fi/64821/RA75L22S/947/year/2022>

– 2022b. Opinto-opas. Liikunnanohjaajakoulutus (monimuoto-opinnot), Rovaniemi, syksy 2020. Viitattu 17.5.2022 <https://opinto-opas-amk.peppi.lapit.csc.fi/fi/709/fi/64821/RA75L20S/350/year/2020>

– 2022c. Opinto-opas. Opetussuunnitelmat. Viitattu 23.5.2022 <https://opinto-opas-amk.peppi.lapit.csc.fi>

Lämsä, J., Korhonen, A., Nenonen, J., Manninen, T., Puhakka, A., Kainulainen, J. & Hokkanen, T. 2014. Kuinka hitaita urheilijat ovat? Selvitys urheilijoiden korkeasteen opintojen etenemisestä. Jyväskylä: Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskus. Kihun julkaisusarja, 47.

Nikander, A. 2021. Kaksoisura korkeakouluissa – kansainvälinen tutkimuskatsaus. Helsinki: Suomen Olympiakomitea, 4–23.

O'Neill, M., Allen, B. & Calder, A. M. 2013. Pressures to perform: An Interview study of Australian high-performance school-age athletes' perceptions of balancing their school and sporting lives. *Performance Enhancement & Health* 2 (3), 87-93.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020. Selvitys: Miten osaaminen näkyväksi? Viitattu 24.4.2022 <https://okm.fi/-/1410877/selvitys-miten-osaaminen-nakyvaksi>

Opetushallitus 2019. Osaaminen 2035. Osaamisen ennakointifoorumin ensimmäisiä tuloksia. Raportit ja selvitykset 2019:3, 5–30.

Opetusministeriö 2009. Tutkintojen ja muun osaamisen kansallinen viitekehys. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2009:24.

Pölönen, J. 2018. Uuden oppiminen on tulevaisuuden tärkein työelämätaito. Viitattu 18.1.2022 <https://www.ilmarinen.fi/tietoa-ilmarisesta/ajankohtaista/blogit-ja-artikkelit/blogikirjoitukset/jouko-polonen/uuden-oppiminen-on-tulevaisuuden-tarkein-tyoelamataito/>

Ryba, T. V., Aunola, K., Ronkainen, N. J., Selänne, H. & Kalaja, S. 2016. Urheilijoiden kaksoisuraan liittyvän tutkimuksen tämänhetkinen tilanne Suomessa. *Liikunta & Tiede* 53 (2-3), 88-95.

Scoressport 2022. SCORES-hanke. Viitattu 19.4.2022 <http://scores-sport.eu/fi/kotisivu/>

Suomen Olympiakomitea 2021a. Huippu-urheilijamyönteisten korkeakoulujen laatujärjestelmä. Viitattu 10.4.2022 https://www.olympiakomitea.fi/uploads/2021/09/32bd01d6-huippu-urheilijamyönteisten-korkeakoulujen-laatujärjestelmä_lausuntoversio-14.9.2021.pdf

– 2021b. Liikuntaa ja urheilua ei saa unohtaa koulutuspoliittisessa selonteossa. Viitattu 23.4.2022 <https://www.olympiakomitea.fi/2021/01/27/liikuntaa-ja-urheilua-ei-saa-unohtaa-koulutuspoliittisessa-selonteossa/>

– 2022. Urheilijan kaksoisura – Dual Career. Viitattu 22.4.2022 <https://www.olympiakomitea.fi/huippu-urheilu/urheiluakatemiaohjelma/kaksoisura/>

Talous ja nuoret 2020. Tulevaisuuden työelämätaidot 2.0. Viitattu 19.1.2022 <https://tat.fi/tulevaisuuden-tyoelamataidot-2-0/>

Tilastokeskus 2022a. Formaali koulutus. Viitattu 18.1.2022 https://www.stat.fi/meta/kas/form_koulutus.html

– 2022b. Non-formaali koulutus. Viitattu 18.1.2022 https://www.stat.fi/meta/kas/non_form_koul.html

– 2022c. Informaali opiskelu. Viitattu 18.1.2022 https://www.stat.fi/meta/kas/inform_opisk.html

Toikko, T. & Rantanen, T. 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. 3. painos. Tampere: Tampere University Press.

Turun yliopisto 2022. Bloomin taksonomia. Viitattu 23.5.2022 <https://sites.utu.fi/acts/taustaa-ajattelutaidoille/bloomin-taksonomia/>

Valtioneuvoston asetus tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehystä 23.2.2017/120.

LIITTEET

- Liite 1. Eurooppalainen ja kansallinen tutkintojen viitekehys, taso 6
- Liite 2. ARENE ry:n suositus ammattikorkeakoulututkintojen yhteisiksi kompetensseiksi
- Liite 3. Liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelman koulutusohjelmakohtaiset kompetenssit
- Liite 4. Arviointityökalu 1. lukuvuoden osaamisen tunnistamiseen
- Liite 5. Arviointityökalu 2. lukuvuoden osaamisen tunnistamiseen
- Liite 6. Arviointityökalu 3. lukuvuoden osaamisen tunnistamiseen
- Liite 7. Arviointityökalu 4. lukuvuoden osaamisen tunnistamiseen

Liite 1

Eurooppalainen ja kansallinen tutkintojen viitekehys, taso 6

Taso 6	Kansallinen tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehys Osaamistasokuvaukset	Eurooppalainen tutkintojen viitekehys Osaamistasokuvaukset
• Ammattikorkeakoulu -tutkinnot • Alemmat korkeakoulututkinnot	○ Hallitsee laaja-alaiset ja edistyneet oman alansa tiedot, joihin liittyy teorioiden, keskeisten käsitteiden, menetelmien ja periaatteiden kriittinen ymmärtäminen ja arvioiminen. ○ Ymmärtää ammatillisten tehtävälueiden ja/tai tieteenalojen kattavuuden ja rajat. ○ Hallitsee edistyneet kognitiiviset ja käytännön taidot, jotka osoittavat asioiden hallintaa, kykyä soveltaa ja kykyä luoviin ratkaisuihin ja toteutuksiin, joita vaaditaan erikoistuneella ammatti-, tieteen- tai taiteen alalla monimutkaisten tai ennakoimattomien ongelmien ratkaisemiseksi. ○ Työskentelee itsenäisesti alan asiantuntijatehtävissä ja kansainvälisessä yhteistyössä tai toimii yrittäjänä. ○ Johtaa monimutkaisia ammatillisia toimia tai hankkeita. Kykenee päätöksentekoon ennakoimattomissa toimintaympäristöissä. ○ Vastaa oman osaamisensa arvioinnin ja kehittämisen lisäksi yksittäisten henkilöiden ja ryhmien kehityksestä. Valmius elinikäiseen oppimiseen. ○ Toimii erilaisten ihmisten kanssa opiskelu- ja työyhteisössä sekä muissa ryhmissä ja verkostoissa huomioiden yhteisölliset ja eettiset näkökulmat. ○ Viestii hyvin suullisesti ja kirjallisesti sekä alan että alan ulkopuoliselle yleisölle äidinkielellään. ○ Viestii ja on vuorovaikutuksessa toisella kotimaisella kielellä sekä kykenee kansainväliseen viestintään ja vuorovaikutukseen omalla alallaan ainakin yhdellä vieraalla kielellä.	Edistyneet työ- tai opintoalan tiedot, joihin liittyy teorioiden ja periaatteiden kriittinen ymmärtäminen Edistyneet taidot, jotka osoittavat asioiden hallintaa ja kykyä innovaatioihin ja joita vaaditaan erikoistuneella työ- tai opintoalalla monimutkaisten tai ennakoimattomien ongelmien ratkaisemiseen Monimutkaisten teknisten tai ammatillisten toimien tai hankkeiden johtaminen ja vastuun ottaminen päätöksenteosta ennakoimattomissa työ- tai opintoympäristöissä Vastuun ottaminen yksittäisten henkilöiden ja ryhmien ammatillisesta kehityksestä Eurooppalaisen korkeakoulutusalueen viitekehys Ensimmäisen syklin tutkinto myönnetään opiskelijalle, joka • on osoittanut, että hänellä on toisen asteen yleissivistävään koulutukseen perustuvalla opintoalalla tiedot ja ymmärtämys, jotka perustuvat pääosin syventävää tietoa tarjoaviin oppikirjoihin mutta jossain määrin myös alan uusimpaan tutkimukseen • osaa soveltaa tietojään ja ymmärtämystään asiantuntevasti ja jonka osaamiselle on leimallista perusteltu ja pitävä argumentointi ja ongelmanratkaisu oman alan kysymyksissä • osaa kerätä ja tulkita (lähinnä oman alansa) relevanttia tietoa ja tehdä päätelmiä sekä pohtia niiden yhteiskunnallisia, tieteellisiä tai eettisiä näkökohtia • osaa välittää tietoja, ideoita, ongelmia ja ratkaisuja sekä asiantuntijoille että maallikoille • on hankkinut valmiudet suhteellisen itsenäisiin jatko-opintoihin.

Liite 2 1(2) ARENE ry:n suositus ammattikorkeakoulututkintojen yhteisiksi kompetensseiksi

	Osaamisen kuvaus, ammattikorkeakoulututkinto
OPPIMAAN OPPIMINEN	<i>Valmistuva opiskelija tunnistaa osaamisensa ja oppimistapojensa vahvuuksia ja kehityskohteita sekä hyödyntää oppimisessaan yhteisöllisyyden ja digitalisaation mahdollisuuksia.</i> - arvioi ja kehittää osaamistaan ja oppimistapojaan erilaisissa oppimisympäristöissä. - osaa hankkia, kriittisesti arvioida sekä tarkoituksenmukaisesti soveltaa oman alansa kansallista ja kansainvälistä tietoperustaa ja käytäntöjä. - ottaa vastuuta myös ryhmän oppimisesta ja opitun jakamisesta.
TYÖELÄMÄSSÄ TOIMIMINEN	<i>Valmistuva opiskelija omaa monipuoliset työelämävalmiudet ja osaa toimia alansa työyhteisöissä.</i> - osaa toimia rakentavasti työyhteisössä ja edistää omaa ja työyhteisön hyvinvointia. - osaa toimia ammatillisesti työelämän viestintä- ja vuorovaikutustilanteissa. - hyödyntää teknologian ja digitalisaation tuomia mahdollisuuksia omassa työssään. - ymmärtää muuttuvan työelämän kompleksisuuden ja omaa resilienssiä muuttuvissa työelämän tilanteissa. - omaa valmiudet yrittäjämäiseen toimintatapaan.
EETTISYYS	<i>Valmistuva opiskelija toimii ammattialan eettisten periaatteiden ja arvojen mukaisesti huomioiden tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden periaatteet.</i> - kykenee vastaamaan omasta toiminnastaan ja sen seurauksista ja refleктоimaan niitä alansa ammattieettisten periaatteiden ja arvojen mukaisesti. - ottaa toiset huomioon ja edistää tasa-arvoisuutta ja yhdenvertaisuutta. - huomioi toiminnassaan moninaisuuden ja saavutettavuuden toteutumista. - ymmärtää hyvän tieteellisen käytännön periaatteet ja toimii niiden mukaisesti. - kykenee eettisiin arvoihin perustuvaan yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen.

Liite 2 2(2)

KESTÄVÄ KEHITYS	<i>Valmistuva opiskelija tuntee kestävän kehityksen periaatteet, edistää niiden toteutumista sekä toimii vastuullisesti ammattilaisena ja yhteiskunnan jäsenenä.</i> - osaa käyttää omaan alansa liittyvää tietoa kestävien ratkaisujen ja toimintamallien etsimiseen, käyttöönottamiseen ja vakiinnuttamiseen. - ymmärtää kestävyysasteita, niiden keskinäisiä riippuvuuksia sekä asioiden ja ongelmien monia näkökulmia.
KANSAINVÄLISYYS JA MONIKULTTUURISUUS	<i>Valmistuva opiskelija osaa toimia monikulttuurisissa ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä ja verkostoissa.</i> - tuntee oman kulttuuritaustansa vaikutuksia toimintaansa ja osaa kehittää monikulttuurisuutta huomioivia toimintatapoja työyhteisössään. - osaa seurata ja hyödyntää oman alansa kansainvälistä kehitystä työssään. - kykenee kansainväliseen viestintään työtehtävissään.
ENNAKOIVA KEHITTÄMINEN	<i>Valmistuva opiskelija osaa kehittää oman alan tulevaisuutta ennakoivia ratkaisuja soveltaen olemassa olevaa tietoa sekä tutkimus- ja kehittämismenetelmiä.</i> - ratkaisee ongelmatilanteita luovasti ja uudistaa toimintatapoja yhdessä muiden kanssa. - osaa työskennellä projekteissa yhteistyössä eri alojen toimijoiden kanssa. - osaa soveltaa kehittämisessä alan olemassa olevaa tietoa ja hyödyntää tutkimus- ja kehittämismenetelmiä. - osaa etsiä asiakaslähtöisiä, kestäviä ja taloudellisesti kannattavia ratkaisuja oman alansa tulevaisuutta ennakoiden.

Liite 3 1(2) Liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelman koulutusohjelmakohtaiset kompetenssit

	Osaamisen kuvaus
LIIKUNTAPEDAGOGIIKKA	- Omaa liikunnan ohjaamisen ja opettamisen kannalta riittävät ammatilliset tiedot, taidot ja asenteen. - Tiedostaa yksilön erilaisuuden sosiaalisessa vuorovaikutuksessa ja osaa käyttää sitä tietoa hyväksi oppimistilanteissa. - Hallitsee kokonaisvaltaisesti liikuntakasvatuksen periaatteet ja osaa soveltaa vaihtelevasti pedagogisia menetelmiä eri kehitysvaiheissa. - Ymmärtää liikuntamuodot mahdollisuutena ja välineenä motoristen taitojen ja fyysisten ominaisuuksien kehittämisessä ja itseilmaisun edistäjänä. - Osaa tukea ihmisen tai ryhmän kokonaisvaltaista kehitystä sekä ohjata terveyttä ja toimintakykyä edistävää liikuntaa. - Hallitsee riskien arvioinnin ja osaa ottaa vastuuta ryhmästä ja sen toiminnasta vaikeissakin olosuhteissa.
TERVEYSLIIKUNTA-OSAAMINEN	- Tuntee liikkumisen kannalta keskeiset ihmisen anatomiset ja fysiologiset rakenteet ja toiminnot sekä käsitteistöä. - Hallitsee ihmisen kokonaisvaltaisen toimintakyvyn arvioinnin ja osaa soveltaa tietojaan käytännön työhön. - Osaa mitata ihmisen terveyttä ja toimintakykyä asiakaslähtöisesti liikunta-alan teknologiaa hyödyntäen sekä laatia tavoitteellisia interventioita mittaustulosten pohjalta. - Osaa käyttää turvallisesti ja tehokkaasti hyväkseen erilaisia liikunnan toimintaympäristöjä ja tuntee nykykaisten liikuntamuotojen terveysvaikutukset. - Tuntee kylmän ilman alan asettamat vaatimukset ihmisen hyvinvoinnille ja ottaa ne huomioon liikunnan yhteydessä. - Pystyy toimimaan liikunnan terveysvaikutusten neuvonantajana.
URHEILUVALMENNUSSOSAAMINEN	- Tuntee kansallisen ja kansainvälisen kilpaurheilujärjestelmän ja sen organisoitumisen periaatteet. - Ymmärtää urheilijan tai urheilijoiden yksilöllisyyden ja osaa tukea urheilijan kokonaisvaltaista kehitystä kaikissa ikävaiheissa. - Tuntee liikuntaharjoittelun vaikutusmekanismit elimistössä, suorituskyvyn arvioinnin perusteet ja osaa suunnitella tavoitteellista suorituskyvyn kehittämistä. - Osaa arvioida ja kehittää optimaalisen suorituskyvyn sekä suorituskyvyn kehittymisen kannalta keskeisiä, lajin huippusuoritukseen vaikuttavia prosesseja.

Liite 3 2(2)

LUONTOLIIKUNTA- OSAAMINEN	- Osaa hyödyntää pohjoista luontoa ihmisen monipuolissa hyvinvoinnin tukemisessa - Tunnistaa ja kehittää lasten- ja nuorten luontosuhdetta luontokasvatuksellisin keinoin. - Hallitsee elämyspedagogiikan periaatteet ja osaa hyödyntää niitä ryhmäkoheesio tukemisessa ja ohjattavan henkilökohtaisen kasvun tukemisessa. - Hallitsee turvallisen ja kestävän ryhmänohjaamisen pohjoisessa luonnossa kaikkina vuoden aikoina. - Ymmärtää luontomatkailun kestävät periaatteet ja kykenee toimimaan kehittämistehtävissä aidoissa työelämän kehittämistehtävissä. - Osaat hyödyntää luontoavusteisuutta ihmisen resilienssin sekä elämäntaitojen kehittämisessä ja mielen-terveystyössä.
LIIKUNTA- JA URHEILULIIKETOIMINTA- OSAAMINEN	- Osaa tunnistaa vastuullisen liiketoiminnan perusperiaatteet urheilu- ja liikunta-alalla. - Osaa kehittää liikunta- ja urheiluliiketoimintaa kannattavuus ja tuloksellisuus huomioiden. - Osaa hyödyntää digitaalisia työkaluja ja menetelmiä urheilu- ja liikuntatoiminnan toteutuksessa.

Liite 4 1(10)Arviointityökalu 1. lukuvuoden osaamisen tunnistamiseen

ARVIOINTITYÖKALU OSAAMISEN TUNNISTAMISEEN

1. lukuvuosi

Kysely urheilijoille aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistamiseen osaksi liikunnanohjaaja (AMK) -tutkintoa. Arvioitavat kohteet esiintyvät opintojaksoittain. Teet itsearvion osaamisestasi arviointikriteereihin perustuen. Valitse osaamistasi vastaava osaamisen taso.

Nimeni

OPINTOJAKSO: VASTUULLINEN VALMENTAMINEN

Arvioinnin kohde: Valmentajan roolit ja digivalmennuksen työkalut

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Nimeät digitaalisia työkaluja ja viestintäympäristöjä sekä tunnistaa niiden merkityksen digivalmennuksen tukena. Ymmärrät valmentajan roolit ja toimintaympäristön.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Käytät digitaalisia työkaluja ja viestintäympäristöjä sekä osaa perustella niiden merkityksen digivalmennuksen tukena.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Sovellat digitaalisia työkaluja ja viestintäympäristöjä digivalmennuksen tukena. Perustelet tehtyjä valintoja.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Sovellat tavoitteellisesti digitaalisia työkaluja ja viestintäympäristöjä digivalmennuksen tukena. Perustelet tehtyjä valintoja vertaillen.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Sovellat tavoitteellisesti ja monipuolisesti digitaalisia työkaluja ja viestintäympäristöjä sekä osaa suunnitella innovatiivisia digivalmennuksen muotoja. Perustelet tehtyjä valintoja vertaillen ja erotellen.

Arvioinnin kohde: Kestävä kehitys ja vastuullisuus liikunnan ja urheilun

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Nimeät kestävän kehityksen tavoitteet ja osa-alueet sekä tunnistat vastuullisuuden ja sen merkityksen osana urheilu- ja liikuntaorganisaation toimintaa. Nimeät turvallisuuden näkökulmat ja listaat valmennustoiminnan turvallisuusriskejä. Osaat ensiavun perusteet.

Liite 4 2(10)

- ☐ Arviointikriteeri 2: Kuvaat esimerkein kestävän kehityksen ja vastuullisuuden tavoitteita urheilu- ja liikuntaorganisaation toiminnassa. Selität turvallisuuden näkökulmat ja valmennustoiminnan turvallisuusriskit.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Kuvaat kestävän kehityksen ja vastuullisuuden tavoitteet urheilu- ja liikuntaorganisaation toiminnassa. Laadit ehdotuksia turvallisuusriskien hallintaan.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Havainnollistat kestävän kehityksen ja vastuullisen osa-alueita urheilu- ja liikuntaorganisaation toiminnassa. Laadit suunnitelman riskienhallintakeinoista ja perustelet valintojasi.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Havainnollistat kestävän kehityksen ja vastuullisuuden osa-alueet urheilu- ja liikuntaorganisaatiossa. Laadit suunnitelman riskienhallintakeinoista ja perustelet valintojasi sekä esität muutos- ja toimenpide-ehdotuksia urheilu- ja liikuntaorganisaation toimintaan.

Arvioinnin kohde: Valmennustoimintaa ohjaava sääntely

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Nimeät vastuullista valmentamista ohjaavan keskeisen sääntelyn ja toimintaa ohjaavia eettisiä periaatteita sekä tunnistat niitä urheilu- ja liikuntaorganisaation toiminnassa. Tiedostat sääntelyn rikkomisen seuraamuksia ja niihin liittyviä muutoksenhakekeinoja.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Kuvaat vastuullista valmentamista ohjaavaa keskeistä sääntelyä ja toimintaa ohjaavia eettisiä periaatteita. Tiedostat sääntelyn sovellettavuuden urheilu- ja liikuntaorganisaatiossa.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Tiedät vastuullista valmentamista ohjaavan keskeisen sääntelyn sekä eettisiä periaatteita urheilu- ja liikuntaorganisaation toiminnassa. Osaat soveltaa sääntelyä ja ottaa sääntelyn huomioon.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Ymmärrät vastuullista valmentamista ohjaavan keskeisen sääntelyn ja eettiset periaatteet. Perustelet tehtyjä päätöksiä sääntelyn pohjalta.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Hallitset vastuullista valmentamista ohjaavan keskeisen sääntelyn sekä eettiset periaatteet urheilu- ja liikuntaorganisaation toiminnassa. Ymmärrät vastuullista valmentamista ohjaavan keskeisen sääntelyn ja eettisten periaatteiden merkityksen urheilu- ja liikuntaorganisaatiossa.

OPINTOJAKSO: LIIKUNTAPEDAGOGIIKKA

Arvioinnin kohde: Liikuntapedagogiikka

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Nimeät liikuntakasvatuksen ja didaktiikan perusteita.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Kuvaat liikuntakasvatuksen ja didaktiikan perusteita ja käsitteitä.

Liite 4 3(10)

- ☐ Arviointikriteeri 3: Selität liikuntakasvatuksen ja didaktiikan perusteita ja käsitteitä omiin kokemuksiin pohjaten.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Selität liikuntakasvatuksen ja didaktiikan perusteita ja käsitteitä useista näkökulmista.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Tulkitset liikuntakasvatuksen ja didaktiikan perusteita ja käsitteitä useista tutkimuksellisista näkökulmista.

Arvioinnin kohde: Liikunnanohjausprosessi

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Suoritut liikunnanohjaamisen suunnittelusta ja toteutuksesta yksilön osallisuus ja kohderyhmä huomioiden sekä teet kasvatuksellisesti perusteluja valintoja.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Valitset keinoja liikunnanohjaamisen suunnitteluun ja toteutukseen yksilön osallisuus ja kohderyhmä huomioiden sekä teet kasvatuksellisesti perusteluja valintoja.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Löydät ratkaisuja liikunnanohjaamisen suunnitteluun ja toteutukseen yksilön osallisuus huomioiden ja jäsennät oppimista kasvatukselliset näkökulmat huomioiden.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Havainnollistat ratkaisujasi ja toimit joustavasti muuttuvissa tilanteissa sekä teet johtopäätöksiä oppimisesta.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Havainnollistat ratkaisujasi ja ennakoit muuttuvia tilanteita sekä erottelet ja yksilöit oppimiseen liittyviä tekijöitä.

Arvioinnin kohde: Yhteiskunnan rooli liikunnassa

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Kuvaillet yhteiskunnan roolia liikuntakasvatuksessa.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Selität yhteiskunnan roolin liikuntakasvatuksessa.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Selität yhteiskunnan roolin ja laajennat käsitystä eri toimijoiden asemasta liikuntakasvatuksessa.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Selität yhteiskunnan roolin ja havainnollistat liikuntakasvatuksen ongelmakohtia.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Selität perustellusti yhteiskunnan roolin ja havainnollistat liikuntakasvatuksen ongelmakohtia ja esittäen niihin ratkaisuja.

OPINTOJAKSO: TUKI- JA LIIKUNTAELIMISTÖN ANATOMIA

Liite 4 4(10)

Arvioinnin kohde: Anatomia

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Nimeät ihmisen anatomian tärkeimmät rakenteet ja toiminnot sekä ihmisen tuki- ja liikuntaelimestön perusrakenteen.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Kuvaat ihmisen anatomian rakenteet ja toiminnot sekä ihmisen tuki- ja liikuntaelimestön perusrakenteen.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Kuvaat ihmisen anatomian rakenteet ja toiminnot sekä ihmisen tuki- ja liikuntaelimestön rakenteen, ja osaat tunnistaa rakenteen merkityksen liikkumiselle.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Kuvaat ihmisen anatomian rakenteita ja toimintoja monipuolisesti eri tavoin. Tiedät ihmisen tuki- ja liikuntaelimestön rakenteen ja näiden merkityksen.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Sovellat tietoa ihmisen anatomian rakenteesta ja toiminnoista sekä ihmisen tuki- ja liikuntaelimestön rakenteesta terveelliseen liikkumiseen tähtäävällä tavalla.

Arvioinnin kohde: Toiminnallinen anatomia

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Sovellat anatomian peruskäsitteitä ihmisen liikkumisen tapojen tunnistamiseen.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Sovellat anatomian sekä tuki- ja liikuntaelimestön osaamistasi ihmisen liikkumisen ohjaamiseen.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Sovellat anatomian sekä tuki- ja liikuntaelimestön monipuolista osaamistasi ihmisen liikkumisen ohjaamiseen.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Sovellat anatomian sekä tuki- ja liikuntaelimestön monipuolista osaamistasi erilaisten ihmisten liikkumisen ohjaamiseen.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Sovellat perustellen ja monipuolisesti anatomian sekä tuki- ja liikuntaelimestön osaamistasi erilaisten ihmisten liikkumisen ohjaamiseen.

OPINTOJAKSO: JOHDANTO IHMISEN FYSIOLOGIAAN

Arvioinnin kohde: Fysiologia

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Nimeät ihmisen fysiologiset perusrakenteet ja toiminnot sekä osaat soveltaa ohjatusti edellä mainittuja tietoja ihmisen liikkumiseen eri ikävaiheissa.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Kuvaat ihmisen fysiologiset perusrakenteet ja toiminnot sekä osaat soveltaa ohjatusti edellä mainittuja tietoja ihmisen liikkumiseen eri ikävaiheissa.

Liite 4 5(10)

- ☐ Arviointikriteeri 3: Kuvaat ihmisen fysiologiset rakenteet ja toiminnot sekä osaat soveltaa oma-aloitteisesti edellä mainittuja tietoja ihmisen liikkumisen ohjaamisessa.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Kuvaat ihmisen fysiologiset rakenteet ja toiminnot sekä näiden merkitykset. Sovellat monipuolisesti edellä mainittuja tietoja ihmisen liikkumisen ohjaamisessa eri ikävaiheissa.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Kuvaat ihmisen fysiologiset rakenteet ja toiminnot sekä näiden merkitykset ja vuorovaikutukset. Sovellat monipuolisesti ja perustellen edellä mainittuja tietoja ihmisen liikkumisen ohjaamisessa eri ikävaiheissa.

Arvioinnin kohde: Liikkumisen fysiologia

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Nimeät liikunnan merkityksen keholle osana kokonaisvaltaista kehittymistä.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Kuvaat liikunnan merkityksen keholle osana kokonaisvaltaista kehittymistä.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Kuvaat monipuolisen liikunnan merkityksen keholle osana kokonaisvaltaista kehittymistä.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Perustelet monipuolisen liikunnan merkityksen keholle osana kokonaisvaltaista kehittymistä ja hyvää suorituskkyä.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Havainnollistat perustellen eri tilanteissa tapahtuvan monipuolisen liikunnan merkityksen osana kokonaisvaltaista kehittymistä ja hyvää suorituskkyä.

OPINTOJAKSO: ENGLISH FOR SPORTS AND LEISURE MANAGEMENT

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Grade 1: Student communicates with difficulties in words choices, grammar and structures. Grammatical structures are very basic and most of the time incorrect. Communicated sentences are short and simple making the speech fragmented and difficult to understand. There are major problems in pronunciation, word and sentence stress and together with intonation challenges the language produced may be very difficult to understand. There is hardly any interaction between the student and the peers during learning activities but the student is able to complete tasks with the help of others. Student struggles in demonstrating coping in a professional situation.
- ☐ Grade 2: Student communicates in English with shortcomings in the use of professional terminology and concepts. The use of variable grammatical forms and structures is limited. Grammatical errors occur but the main message can be understood. Student has major challenges in correct pronunciation, word and sentence stress and intonation and they may impede intelligibility of the main message. Student fails to communicate clearly and the language produced may be hard to understand. Student is not very active in interacting with peers and he/she may fail to comprehend the given learning tasks. Student is able to complete the learning tasks individually or with others and s/he is able to demonstrate fair skills and coping in a professional situation in English.

Liite 4 6(10)

- ☐ Grade 3: Student communicates in a comprehensible manner using also professional language and terminology. The language is appropriate for the situation and the terms and concepts used are mostly correct. All expressions used in English are not exact to convey the message but the speaker can communicate the main ideas intelligibly in her/his own words. The basic grammatical forms are correct. Occasional errors in grammatical forms and structures are not systematic, and they do not impede interaction. There are shortcomings in pronunciation, word and sentence stress and intonation but they do not for the most part obstruct intelligibility of communication. There are some challenges in communicating with peers and in a professional context, but the student is actively participating in the various learning activities and he/she is able to complete the given tasks with others and to demonstrate workable English skills in a professional communication situation.

- ☐ Grade 4: Student uses English with ease and he/she is able to communicate using professional language and terminology both orally and in writing with no misunderstandings. Student has a wide vocabulary knowledge in use and he/she produces language in a clear and well-structured manner. The professional terms and concepts used are appropriate and for the most part correct in communication situations. There are some shortcomings in grammatical forms and structures but they do not impede interaction. The content of communication is correct for various situations. Pronunciation, word and sentence stress and intonation are correct most of the time. Student is actively interacting with peers and shows high English skills during the learning activities including a professional communication situation.

- ☐ Grade 5: Student uses English with ease. He/she communicates professional language and idiomatic expressions naturally and fluently. The terms and concepts used are appropriate and correct for the situation. Grammatical forms and structures are versatile and for the most part flawless. Student is able to demonstrate excellent situational awareness with relevant contents and appropriate language choices. Student communicates clearly in the context of his/her own profession both in terms of writing and speaking. Pronunciation, word choices, sentence stress and intonation are natural. Student is actively interacting with peers and shows excellent English skills and competence during and in all the learning activities.

OPINTOJAKSO: LIIKUNTATAITOJEN OPPIMINEN JA MOTORIIKKA

Arvioinnin kohde: Taidon oppiminen ja motoriiikka

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Nimeät motoriiikan säätelyn ja motorisen oppimisen sekä taidon oppimisen keskeisiä teorioita.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Nimeät motoriiikan säätelyn ja motorisen oppimisen sekä taidon oppimisen keskeiset teoriat.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Kuvaat motoriiikan säätelyn ja motorisen oppimisen sekä taidon oppimisen keskeiset teoriat.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Tiedät motorisen säätelyn ja motorisen oppimisen sekä taidon oppimisen keskeisiä teorioita.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Tiedät ja ymmärrät motoriiikan ja taidon oppimisen merkityksen liikunnassa.

Liite 4 7(10)

Arvioinnin kohde: Taidon opettaminen

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Sovellat edellä mainittuja teorioita liikuntataitojen oppimisessa ja opettamisessa.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Sovellat edellä mainittuja teorioita liikuntataitojen oppimisessa ja opettamisessa sekä perusteet tehtyjä valintoja.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Sovellat ja hyödynnät edellä mainittuja teorioita liikuntataitojen oppimisessa ja opettamisessa.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Sovellat ja hyödynnät edellä mainittuja teorioita liikuntataitojen oppimisessa ja opettamisessa erilaisissa tilanteissa.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Sovellat monipuolisesti ja tavoitteellisesti edellä mainittuja teorioita liikuntataitojen oppimisessa ja opettamisessa ja analysoit tehtyjä valintoja ja niiden vaikutusta.

OPINTOJAKSO: RAVITSEMUS JA LIIKUNTA

Arvioinnin kohde: Ravitsemuksen perusteet

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Nimeät ravitsemuksen ja energia-aineenvaihdunnan perusteita. Nimeät ravitsemuksen erityiskysymyksiä sekä yleisiä ravitsemussuosituksia. Tiedostat ravitsemussuosituksen yhteiskunnalliset perustelut.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Kuvaat ravitsemuksen ja energia-aineenvaihdunnan perusteita sekä nimeät ravitsemuksen erityiskysymyksiä sekä yleiset ravitsemussuositukset huomioiden myös niiden yhteiskunnalliset perustelut.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Kuvaat ravitsemuksen ja energia-aineenvaihdunnan perusteet sekä nimeät ravitsemuksen erityiskysymyksiä sekä yleiset ravitsemussuositukset huomioiden myös niiden yhteiskunnalliset perustelut.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Tiedät energia-aineenvaihdunnan perusteet. Kuvaat ja ymmärrät ravitsemuksen erityiskysymyksiä sekä yleiset ravitsemussuositukset tiedostaen niiden merkityksen hyvinvoinnille.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Tiedät ja ymmärrät laaja-alaisesti ravitsemuksen ja energia-aineenvaihdunnan tiedolliset perusteet. Hallitset ravitsemuksen erityiskysymyksiä sekä yleiset ravitsemussuositukset. Kuvaat ravitsemuksen merkityksen hyvinvoinnille.

Arvioinnin kohde: Liikuntaravitsemus

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.

Liite 4 8(10)

- ☐ Arviointikriteeri 1: Nimeät liikuntaravitsemuksen erityiskysymyksiä sekä suunnittelet perustason ravitsemusohjausta.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Kuvaat ravitsemuksen erityiskysymyksiä ja suunnittelet perustason ravitsemusohjausta eri kohderyhmille.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Kuvaat ravitsemuksen erityiskysymyksiä ja ravintovalmennuksen perusteita ja suunnittelet yksilöllistä perustason ravitsemusohjausta.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Osaat ohjatusti soveltaa ravitsemuksen erityiskysymysten ja ravintovalmennuksen perusteiden tietoutta käytäntöön ja osaat suunnitella yksilöllistä perustason ravitsemusohjausta sekä perusteet tehtyjä valintoja.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Sovellat itsenäisesti ravitsemuksen erityiskysymysten tietoutta käytäntöön ja kuvaat niiden merkityksen liikuntaravitsemuksessa. Suunnittelet yksilöllistä perustason ravitsemusohjausta sekä analysoit tehtyjä valintoja perustellen.

OPINTOJAKSO: KUORMITUSFYSIOLOGIA

Arvioinnin kohde: Kuormitusfysiologia

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Nimeät kuormituksen fysiologisia vaikutuksia ihmisen elimistössä ja kuormitusfysiologian peruskäsitteitä.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Kuvaat kuormituksen fysiologisia vaikutuksia ihmisen elimistössä ja nimeät kuormitusfysiologian peruskäsitteitä.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Kuvaat kuormituksen fysiologisia vaikutuksia ihmisen elimistössä ja kuormitusfysiologian peruskäsitteet.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Kuvaat ja havainnollistat osaamiseesi ja hankittuun tietoon pohjaten kuormituksen fysiologisista vaikutuksista ihmisen elimistössä ja kuvaat kuormitusfysiologian käsitteitä.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Analysoit kuormituksen fysiologisia vaikutuksia ihmisen elimistössä ja kuvaat laaja-alaisesti kuormitusfysiologian käsitteitä.

Arvioinnin kohde: Energia-aineenvaihdunta

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Nimeät energia aineenvaihdunnan ja hengitys- ja verenkiertoelimistön toimintoja sekä niiden yhteyksiä suorituskykyyn.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Kuvaat ohjatusti energia-aineenvaihdunnan ja hengitys- ja verenkiertoelimistön toiminnan ja niiden yhteyden suorituskykyyn.

Liite 4 9(10)

- ☐ Arviointikriteeri 3: Kuvaat selkeästi energia-aineenvaihdunnan ja hengitys- ja verenkiertoelimistön toiminnan sekä niiden yhteyden suorituskykyyn.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Kuvaat ja havainnollistat energia-aineenvaihdunnan ja hengitys- ja verenkiertoelimistön toimintaa sekä analysoit niiden yhteyttä suorituskykyyn.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Sovellat laaja-alaisesti tietoasi energia-aineenvaihdunnan ja hengitys- ja verenkiertoelimistön toiminnasta sekä analysoit niiden yhteyttä suorituskykyyn.

Arvioinnin kohde: Voimaharjoittelu

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Nimeät voima- ja kestävyys- ja nopeusharjoittelun vaikutusten periaatteita elimistössä.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Kuvaat voima- ja kestävyys- ja nopeusharjoittelun vaikutusten periaatteita elimistössä.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Kuvaat monipuolisesti voima- ja kestävyys- ja nopeusharjoittelun vaikutuksia elimistössä.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Tiedostat ja ymmärrät voima- ja kestävyys- ja nopeusharjoittelun vaikutukset elimistössä.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Sovellat laaja-alaisesti osaamistasi ja tietoa voima- ja kestävyys- ja nopeusharjoittelun keskinäisistä vaikutuksista elimistössä.

OPINTOJAKSO: OHJAUSHARJOITTELU

Arvioinnin kohde: Oman osaamisen arviointi

- ☐ Arviointikriteeri hyväksytty: Olet määritellyt harjoittelusuunnitelmaan ammattitaidon kehittymistä edistävät tavoitteet harjoittelulle. Harjoitteluraportissasi osaat analysoida osaamistavoitteiden toteutumista, osaamisen ja työmenetelmien hallinnan kehittymistä harjoittelun aikana. Samalla arvioit omaa toimintaasi työyhteisön jäsenenä ja osaat tunnistaa hankittuun osaamiseen liittyviä erilaisia työtehtäviä. Osaat kriittisesti arvioida opintojensa kannalta merkittävien tietojen ja taitojen hallintaa ja osaat tunnistaa omia vahvuuksia.

- ☐ Arviointikriteeri hylätty: Et ole määritellyt harjoittelusuunnitelmaan ammattitaidon kehittymistä edistäviä tavoitteita harjoittelulle. Harjoitteluraportissasi et ole raportoinut analysoiden osaamistavoitteiden toteutumista, osaamisen ja työmenetelmien hallinnan kehittymistä harjoittelun aikana. Et ole myöskään arvioinut toimintaasi työyhteisön jäsenenä. Et ole osoittanut tunnistavasi hankittuun osaamiseen liittyviä erilaisia työelämän työtehtäviä. Et osaa kriittisesti arvioida opintojen kannalta merkittävien tietojen ja taitojen hallintaa. Et tunnista omia vahvuuksiasi.

Liite 4 10(10)

Arvioinnin kohde: Työyhteisöosaaminen

- ☐ Arviointikriteeri hyväksytty: Ammattiopintoihin liittyvien työtehtävien hoitaminen: liikunta-alan ohjaustehtävät. Toimit omassa roolissasi osana työyhteisöä. Saat harjoittelun työpaikkaohjaajalta hyväksyvän lausunnon. Toimit harjoittelussa työyhteisön toimintatapojen, arvojen ja strategioiden mukaisesti.

- ☐ Arviointikriteeri hylätty: Ammattiopintoihin liittyvien työtehtävien hoitaminen ei onnistu harjoittelupaikassa: liikunta-alan ohjaustehtävät. Et kykene toimimaan osana työyhteisöä. Et saa puoltava hyväksyttävä lausuntoa harjoittelun työpaikkaohjaajalta. Toimit harjoittelussa työyhteisön toimintatapojen, arvojen ja strategioiden vastaisesti.

Arvioinnin kohde: Eettinen osaaminen

- ☐ Arviointikriteeri hyväksytty: Osaat toimia liikunnanohjaajan ammattitehtäviä ja alaa ohjaavien toimintaperiaatteiden mukaisesti eri toimintaympäristöissä.

- ☐ Arviointikriteeri hylätty: Et osaa toimia liikunnanohjaajan ammattitehtäviä ja alaa ohjaavien toimintaperiaatteiden mukaisesti eri toimintaympäristöissä.

Liite 5 1(11)Arviointityökalu 2. lukuvuoden osaamisen tunnistamiseen

ARVIOINTITYÖKALU OSAAMISEN TUNNISTAMISEEN**2. lukuvuosi**

Kysely urheilijoille aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistamiseen osaksi liikunnanohjaaja (AMK) -tutkintoa. Arvioitavat kohteet esiintyvät opintojaksoittain. Teet itsearvion osaamisestasi arviointikriteereihin perustuen. Valitse osaamistasi vastaava osaamisen taso.

Nimeni**OPINTOJAKSO: TERVEYSLIIKUNTA****Arvioinnin kohde: Terveysliikunta**

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Nimeät terveystoiminnan perusteet. Tunnistat terveystoiminnan merkityksen yhteiskunnalle.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Nimeät terveystoiminnan perusteet ja osaat kuvata sen merkityksen yhteiskunnalle.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Kuvaat terveystoiminnan perusteet ja sen merkityksen yhteiskunnalle.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Tiedät terveystoiminnan perusteet ja sen monipuolisen merkityksen yhteiskunnalle.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Tiedät ja ymmärrät laaja-alaisesti terveystoiminnan perusteet ja analysoit sen monipuolista merkitystä yhteiskunnalle.

Arvioinnin kohde: Terveystoiminnan ohjaaminen

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Laadit ohjatusti perustason suunnitelman ja ohjataan terveyttä ja toimintakykyä kehittävää liikuntaa huomioiden liikunnan terveysvaikutukset.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Suunnittelet ja ohjaat itsenäisesti terveyttä ja toimintakykyä kehittävää liikuntaa huomioiden liikunnan terveysvaikutukset.

Liite 5 2(11)

- ☐ Arviointikriteeri 3: Suunnittelet ja ohjaat terveyttä ja toimintakykyä kehittävää liikuntaa erilaisille kohderyhmille liikunnan terveysvaikutukset huomioiden.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Suunnittelet ja ohjaat terveyttä ja toimintakykyä kehittävää liikuntaa erilaisille kohderyhmille perustellen suunnittelussa ja ohjauksessa tehtyjä valintoja sekä analysoit niiden soveltuvuutta kohderyhmille.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Suunnittelet ja ohjaat terveyttä ja toimintakykyä kehittävää liikuntaa erilaisille kohderyhmille. Analysoit laatimaasi ohjaussuunnitelmaa ja sen toteutusta sekä esität perustellusti kehittämis ehdotuksia.

Arvioinnin kohde: Soveltava liikunta

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Kuvaat liikunnan fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen merkityksen eri kohderyhmille.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Kuvaat laaja-alaisesti liikunnan fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen merkityksen eri kohderyhmille.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Kuvaat laaja-alaisesti liikunnan fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen merkityksen eri kohderyhmille tunnistaten myös soveltavan liikuntatoiminnan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Tiedät liikunnan fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen merkityksen eri kohderyhmille ymmärtäen soveltavan liikuntatoiminnan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Tiedät ja huomioit liikunnan fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen merkityksen eri kohderyhmille. Ymmärrät myös soveltavan liikuntatoiminnan yhteiskunnallisen merkityksen.

OPINTOJAKSO: KUNTOVALMENNUKSEN SUUNNITTELU JA TOTEUTUS

Arvioinnin kohde: Kuntovalmennuksen perusteet

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Nimeät voima-, nopeus- ja kestävyys harjoittelun, kehon huoltamisen ja liikkuvuusharjoittelun perusteita.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Kuvaat voima-, nopeus- ja kestävyys harjoittelun, kehon huoltamisen ja liikkuvuusharjoittelun perusteet ja käsitteet.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Kuvaat voima-, nopeus- ja kestävyys harjoittelun, kehon huoltamisen ja liikkuvuusharjoittelun perusteiden merkityksen terveyttä ja toimintakykyä kehittävässä liikunnassa.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Kuvaat voima-, nopeus- ja kestävyys harjoittelun, kehon huoltamisen ja liikkuvuusharjoittelun perusteet.

Liite 5 3(11)

- ☐ Arviointikriteeri 5: Kuvaat monipuolisesti voima-, nopeus- ja kestävyysharjoittelun, kehon huoltamisen ja liikkuvuusharjoittelun perusteet.

Arvioinnin kohde: Kuntovalmennuksen suunnittelu ja toteutus

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Suunnittelet ja ohjaat ohjatusti terveyttä ja toimintakykyä kehittävää liikuntaa tietoperusta huomioiden.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Suunnittelet ja ohjaat terveyttä ja toimintakykyä kehittävää liikuntaa tietoperusta huomioiden esittäen konkreettisia esimerkkejä.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Suunnittelet ja ohjaat terveyttä ja toimintakykyä kehittävää liikuntaa tietoperusta huomioiden perustellen tehtyjä ratkaisuja.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Suunnittelet ja ohjaat terveyttä ja toimintakykyä kehittävää liikuntaa tietoperusta huomioiden perustellen tehtyjä ratkaisuja, eri kohderyhmät huomioiden.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Suunnittelet ja ohjaat kohderyhmälähtöisesti terveyttä ja toimintakykyä kehittävää liikuntaa hankimaasi tietoperustaa soveltaen analysoiden ja perustellen myös tehtyjä ratkaisuja.

Arvioinnin kohde: Kuntovalmennuksen suunnittelu ja toteutus

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Kuvaat liikunnan fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen merkityksen erilaisille kohderyhmille.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Kuvaat ja huomioit suunnittelussa ja toteutuksessa liikunnan fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen merkityksen erilaisille kohderyhmille.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Kuvaat ja huomioit suunnittelussa ja toteutuksessa liikunnan fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen merkityksen erilaisille kohderyhmille.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Osaat arvioida tehtyjen ratkaisujen vaikuttavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Hallitset suunnittelun ja toteuttamisen prosessin sekä osaat kriittisesti arvioida tehtyjen ratkaisujen vaikuttavuutta. Osaat arvioinnin pohjalta esittää kehitysehdotuksia.

OPINTOJAKSO: BIOMEKANIikka

Arvioinnin kohde: Biomekaniikka

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.

Liite 5 4(11)

- ☐ Arviointikriteeri 1: Nimeät biomekaniikan perusteet. Osaat nimetä hermostollisen säätelyn toimintoja elimistössä.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Nimeät biomekaniikan perusteet ja käsitteet. Osaat nimetä hermostollinen säätelyn toimintoja ja niiden merkityksen elimistössä.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Kuvaat biomekaniikan perusteet ja käsitteet sekä nimeät biomekaniikan lainalaisuuksien merkityksen ihmisen liikkeessä ja toiminnassa.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Havainnollistat biomekaniikan perusteet ja kuvaat biomekaniikan lainalaisuuksien merkityksen ihmisen liikkeessä ja toiminnassa.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Havainnollistat biomekaniikan perusteet ja analysoit biomekaniikan lainalaisuuksien merkitystä ihmisen liikkeessä ja toiminnassa.

Arvioinnin kohde: Biomekaniikan soveltaminen

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Nimeät ja teet perustason biomekaanisia mittauksia sekä nimeät analysointiin ja tulkintaan liittyvät perusteet.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Nimeät ja teet perustason biomekaanisia mittauksia sekä nimeät analysointiin ja tulkintaan liittyvät perusteet.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Kuvaat ja teet soveltuvia biomekaanisia mittauksia sekä kuvaat analysointiin ja tulkintaan liittyvät perusteet.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Kuvaat ja teet perusteltuja valintoja biomekaanisista mittauksista sekä kuvaat analysointiin ja tulkintaan liittyvät perusteet. Analysoit mittausten tuloksia.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Analysoit, miten biomekaniikan avulla voidaan syventää tietoa kehon liikkeistä ja liikkumisesta. Analysoit mittausten tuloksia ja annat kehittämis ehdotuksia niiden perusteella.

OPINTOJAKSO: LUONTOLIIKUNTA

Arvioinnin kohde: Luontokasvatuksen yhteiskunnallinen merkitys

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Kuvailet yhteiskunnallisia kestävyteen liittyviä ongelmia ja luontokasvatuksen teorioita tunnistaten joitain yhteyksiä suunniteltaessa toimintaa eri kohderyhmille.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Havainnollistat luontokasvatuksen teorioiden merkitystä yhteiskunnallisesti kestävyteen liittyen eri kohderyhmien toimintaa suunniteltaessa.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Selität yhteiskunnallisia ongelmia ja valitset keinoja luontokasvatuksen teorioista toimintatapoja vaikuttaaksesi niihin.

Liite 5 5(11)

- ☐ Arviointikriteeri 4: Havainnollistat globaaleja kestävyteen liittyviä epäkohtia ja valitset keinoja luontokasvatuksen teorioita soveltaen niitä eri kohderyhmille sopivaksi.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Löydät ratkaisuja globaaleihin- sekä yhteiskunnallisiin kestävyteen liittyviin ongelmiin tulkitessasi luontokasvatuksen teorioita eri kohderyhmien näkökulmista.

Arvioinnin kohde: Luontoliikunnan ja luontokasvatuksen ohjausprosessi

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Nimeät luontoliikunnan tai luontokasvatuksen tavoitteita suunnitellessasi yksilö- tai ryhmätoimintaa.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Kuvaat asiakaslähtöisesti luontoliikunnan tai luontokasvatuksen tavoitteita suunnitellessasi yksilö- tai ryhmätoimintaa.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Toteuttaessasi luontoliikuntaa tai luontokasvatusta kuvaat yksilöllisiä ja ryhmätavoitteiden toteutumista kohderyhmäsi huomioiden.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Toteuttaessasi luontoliikuntaa tai luontokasvatusta tulkitset tavoitteiden toteutumista ja reflektoit toimintaasi.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Toteuttaessasi luontoliikuntaa tai luontokasvatusta tulkitset tavoitteiden toteutumista ja muokkaat toimintaasi reflektioon pohjautuen.

Arvioinnin kohde: Luontoliikunnan ja luontokasvatuksen ohjausprosessi

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Teet perusteltuja valintoja ryhmän fyysiseen turvallisuuteen liittyen ja kestävä kehityksen huomioiden.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Valitset keinoja ryhmän psykologisen turvallisuuden kehittämiseksi.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Valitset keinoja ryhmän ja yksilön psykologisen turvallisuuden kehittämiseksi.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Havainnollistat keinoja ryhmän ja yksilön psykologisen turvallisuuden edistämiseksi ja teet havaintoja turvallisuuden tasosta.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Havainnollistat ratkaisujasi ryhmän ja yksilön psykologisen turvallisuuden kehittämiseksi ja muutat toimintaasi reflektointiin pohjautuen.

OPINTOJAKSO: LIIKUNTA- JA URHEILUPSYKOLOGIA

Arvioinnin kohde: Liikunta- ja urheilupsykologia

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.

Liite 5 6(11)

- ☐ Arviointikriteeri 1: Nimeät liikunta- ja urheilupsykologian perusteita ja eettisiä toimintaperiaatteita.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Nimeät liikunta- ja urheilupsykologian perusteet, keskeiset käsitteet ja eettiset toimintaperiaatteet.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Kuvaat itsenäisesti liikunta- ja urheilupsykologian perusteet, keskeiset käsitteet ja eettiset toimintaperiaatteet.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Hallitset liikunta- ja urheilupsykologian perusteet ja käsitteet, osaat huomioida eettisiä toimintaperiaatteita.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Hallitset ja ymmärrät liikunta- ja urheilupsykologian perusteet ja käsitteet laaja-alaisesti sekä huomioit eettiset toimintaperiaatteet.

Arvioinnin kohde: Liikunta- ja urheilupsykologia

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Nimeät motivaation ja ryhmädynamiikan ilmiöitä liikunnan harrastamisessa ja urheilussa.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Ymmärrät ja kuvaat motivaation ja ryhmädynamiikan ilmiöitä liikunnan harrastamisessa ja urheilussa.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Ymmärrät ja huomioit motivaation ja ryhmädynamiikan ilmiöiden merkityksen liikunnan harrastamisessa ja urheilussa.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Analysoit motivaation ja ryhmädynamiikan ilmiöiden merkityksiä liikunnan harrastamisessa ja urheilussa.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Analysoit motivaation ja ryhmädynamiikan ilmiöiden merkityksen liikunnan harrastamisessa ja urheilussa, kykenet antamaan analysoinnista kirjallista tai suullista palautetta.

Arvioinnin kohde: Liikunta- ja urheilupsykologia

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Nimeät ja sovellat ohjatusti huippusuoritusta edistäviä psyykkisiä menetelmiä sekä valmennukseen liittyviä vuorovaikutustaitoja.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Kuvaat ja sovellat ohjatusti tarkoituksenmukaisia, huippusuoritusta edistäviä psyykkisiä menetelmiä sekä valmennukseen liittyviä vuorovaikutustaitoja.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Sovellat itsenäisesti tarkoituksenmukaisia, huippusuoritusta edistäviä psyykkisiä menetelmiä sekä valmennukseen liittyviä vuorovaikutustaitoja.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Sovellat ja osaat analysoida huippusuoritusta edistäviä psyykkisiä menetelmiä sekä valmennukseen liittyviä vuorovaikutustaitoja.

Liite 5 7(11)

- ☐ Arviointikriteeri 5: Analysoit ja tarkastelet kriittisesti huippusuoritusta edistäviä psyykkisiä menetelmiä sekä valmennukseen liittyviä vuorovaikutustaitoja.

OPINTOJAKSO: JOHDANTO URHEILUVALMENNUKSEEN

Arvioinnin kohde: Urheiluvalmennus

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Nimeät urheiluvalmennuksen perusteet, nimeät käsitteitä ja osa-alueita sekä tunnet urheilun ja valmennuksen suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin yleisiä periaatteita.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Nimeät urheiluvalmennuksen perusteet, käsitteet, osa-alueet. Kuvaat urheilun ja valmennuksen suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin yleiset periaatteet.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Kuvaat laaja-alaisesti urheiluvalmennuksen perusteet, käsitteet, osa-alueet sekä urheilun ja valmennuksen suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin yleiset periaatteet.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Tiedät urheiluvalmennuksen perusteet, käsitteet, osa-alueet sekä urheilun ja valmennuksen suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin yleiset periaatteet.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Tiedät ja ymmärrät urheiluvalmennuksen perusteet, käsitteet, osa-alueet sekä urheilun ja valmennuksen suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin yleiset periaatteet laaja-alaisesti.

Arvioinnin kohde: Lasten ja nuorten valmennus

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Huomioit ohjatusti lasten ja nuorten valmennuksen erityispiirteitä valmennuksen suunnittelussa.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Huomioit itsenäisesti lasten ja nuorten valmennuksen erityispiirteitä valmennuksen suunnittelussa.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Huomioit ja osaat kuvata lasten ja nuorten valmennuksen erityispiirteet valmennuksen suunnittelussa.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Sovellat hankkimaasi tietoa lasten ja nuorten valmennuksen erityispiirteistä valmennuksen suunnittelussa.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Sovellat laaja-alaisesti hankkimaasi tietoa lasten ja nuorten valmennuksen erityispiirteistä. Osaat kuvata näiden erityispiirteiden merkityksen valmennuksen suunnittelussa.

Arvioinnin kohde: Fyysisen valmennuksen suunnittelu

Liite 5 8(11)

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Teet fyysisen valmennuksen suunnitelman annettujen ohjeiden mukaisesti ohjelmoinnin huomioiden sekä tunnistat fyysistä suorituskkyä kehittäviä harjoitteita.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Teet fyysisen valmennuksen suunnitelman ja ohjelmoinnin sekä nimeät keskeiset fyysistä suorituskkyä kehittävän harjoittelun periaatteet.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Teet tavoitteet huomioiden fyysisen valmennuksen suunnitelman ja ohjelmoinnin sekä perustelet tehdyt valinnat. Sovellat tietoa fyysistä suorituskkyä kehittävien harjoitteiden suunnittelussa.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Sovellat tietoa fyysisen valmennuksen suunnittelun ja ohjelmoinnin prosesseista sekä fyysistä suorituskkyä kehittävän harjoittelun periaatteista. Analysoit tehtyjen valintojen vaikutusta.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Sovellat laaja-alaisesti ja tavoitteellisesti tietoa fyysisen valmennuksen ja ohjelmoinnin prosesseista sekä fyysistä suorituskkyä kehittävän harjoittelun periaatteista. Kuvaat ja havainnollistat näiden merkityksen fyysisten ominaisuuksien kehittymisessä ja suorituskkyssä.

OPINTOJAKSO: LIIKUNTA-ALAN LIIKETOIMINTA JA YRITTÄJYYS

Arvioinnin kohde: Yrittäjänä liikunta-alalla

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Osaat nimetä yrittäjältä vaadittavia valmiuksia ja ominaisuuksia. Tunnistat ja osaat listata omat vahvuutesi ja huomioit niitä liikunta-alan yrittäjäpolun, liikeidean ja liiketoiminnan ideoinnissa ja suunnittelussa.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Osaat kuvata yrittäjältä vaadittavia valmiuksia ja ominaisuuksia sekä omia vahvuuksiasi huomioiden ne liikunta-alan yrittäjäpolun, liikeidean ja liiketoiminnan ideoinnissa ja suunnittelussa.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Osaat reflektoida yrittäjältä vaadittavia valmiuksia ja ominaisuuksia omiin valmiuksiin ja ominaisuuksiin. Osaat hyödyntää vahvuuksiasi liikunta-alan yrittäjäpolun, liikeidean ja liiketoiminnan ideoinnissa ja suunnittelussa.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Osaat reflektoida yrittäjältä vaadittavia valmiuksia ja ominaisuuksia omiin valmiuksiin ja ominaisuuksiin ja havaitset kehittämisen kohteet. Osaat perustellen hyödyntää vahvuuksiasi liikunta-alan yrittäjäpolun, liikeidean ja liiketoiminnan ideoinnissa ja suunnittelussa.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Osaat analysoida reflektoida yrittäjältä vaadittavia valmiuksia ja ominaisuuksia omiin valmiuksiin, ominaisuuksiin ja vahvuuksiin. Ymmärrät vahvuuksien merkityksen liikunta-alan yrittäjäpolun, liikeidean ja liiketoiminnan ideoinnissa ja suunnittelussa.

Arvioinnin kohde: Yrittäjyys ja liiketoiminta liikunta-alalla

Liite 5 9(11)

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Osaat nimetä liikunta-alan liiketoimintaympäristöön liittyviä tekijöitä sekä tunnistat ympäristön tuomia liiketoiminnan mahdollisuuksia vastuullisuuden ja kestävän kehityksen huomioiden.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Osaat kuvata liikunta-alan liiketoimintaympäristöön liittyviä tekijöitä sekä tiedostat ympäristön tuomia liiketoiminnan mahdollisuuksia megatrendejä, heikkoja signaaleja hyödyntäen sekä vastuullisuuden ja kestävän kehityksen huomioiden.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Ymmärrät liikunta-alan liiketoimintaympäristöön liittyvät tekijät sekä tiedät ympäristön tuomia liiketoiminnan mahdollisuuksia megatrendejä, heikkoja signaaleja hyödyntäen sekä vastuullisuuden ja kestävän kehityksen huomioiden.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Hallitset liikunta-alan liiketoimintaympäristön sekä hyödynnät ympäristön tuomia liiketoiminnan mahdollisuuksia. Ymmärrät vastuullisuuden ja kestävän kehityksen merkityksen liiketoiminnassa.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Hallitset kokonaisvaltaisesti liikunta-alan liiketoimintaympäristön sekä hyödynnät kriittisesti analysoiden ympäristön tuomia liiketoiminnan mahdollisuuksia.

Arvioinnin kohde: Liiketoiminnan suunnittelu

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Osaat nimetä yrittäjyyden ja liiketoiminnan eri muotoja ja tapoja.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Osaat kuvata yrittäjyyden ja liiketoiminnan eri muotoja ja tapoja.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Osaat kuvata yrittäjyyden ja liiketoiminnan eri muotoja ja tapoja sekä tunnistat niiden eroja.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Ymmärrät yrittäjyyden ja liiketoiminnan eri muotojen ja tapojen merkityksen liiketoiminnan suunnittelussa.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Hallitset yrittäjyyden ja liiketoiminnan eri muotojen ja tapojen merkityksen liiketoiminnan suunnittelussa.

Arvioinnin kohde: Liiketoiminnan suunnittelu

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Osaat nimetä liiketoiminnan keskeiset osa-alueet ja tiedostat niiden keskinäiset vaikutussuhteet.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Osaat kuvata liiketoiminnan keskeiset osa-alueet ja tiedät niiden keskinäiset vaikutussuhteet.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Tiedät liiketoiminnan keskeiset osa-alueet ja ymmärrät niiden keskinäiset vaikutussuhteet.

Liite 5 10(11)

- ☐ Arviointikriteeri 4: Ymmärrät liiketoiminnan keskeiset osa-alueet ja niiden keskinäiset vaikutussuhteet.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Hallitset liiketoiminnan keskeiset osa-alueet ja ymmärrät niiden keskinäisten vaikutussuhteiden merkityksen.

Arvioinnin kohde: Liiketoiminnan suunnittelu

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Tunnet ja osaat soveltaa liiketoiminnan suunnittelun perusteita ja periaatteita liiketoiminnan suunnittelun työkaluja käyttäen.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Tiedät ja osaat soveltaa liiketoiminnan suunnittelun perusteita ja periaatteita liiketoiminnan suunnittelun työkaluja käyttäen.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Osaat soveltaa liiketoiminnan suunnittelun perusteita ja periaatteita liiketoiminnan suunnittelun työkaluja hyödyntäen.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Osaat analysoida tehtyä liiketoiminnan suunnitelmaa.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Osaat reflektoiden analysoida tehtyä liiketoiminnan suunnitelmaa.

OPINTOJAKSO: OHJAUSHARJOITTELU

Arvioinnin kohde: Ohjausosaaminen ja oman osaamisen arvioiminen

- Arviointikriteeri hyväksytty: Olet määritellyt harjoittelusuunnitelmaan ammattitaidon kehittymistä edistävät tavoitteet harjoittelulle. Harjoittelun aikana osaat soveltaa itsellesi soveltuvia erilaisia opetusmenetelmiä ja huomioit erilaisten kohderyhmien tarpeet ohjaustoiminnassa. Osaat harjoitteluraportissasi analysoida osaamistavoitteiden toteutumista, osaamisen ja työmenetelmien hallinnan kehittymistä harjoittelun aikana. Osaat arvioida omaa toimintaasi työyhteisön jäsenenä ja tunnista hankittuun osaamiseen liittyviä erilaisia työelämän työtehtäviä. Osaat kriittisesti arvioida opintojensa kannalta merkittävien tietojen ja taitojen hallintaa ja omia vahvuuksia.

- Arviointikriteeri hylätty: Et ole määritellyt harjoittelusuunnitelmaan ammattitaidon kehittymistä edistäviä tavoitteita harjoittelulle. Harjoittelun aikana et osaa soveltaa itsellesi soveltuvia erilaisia opetusmenetelmiä. Jätät huomioimatta erilaisten kohderyhmien tarpeet ohjaustoiminnassa. Et osaa harjoitteluraportissasi analysoida osaamistavoitteiden toteutumista, osaamisen ja työmenetelmien hallinnan kehittymistä harjoittelun aikana. Et arvioi omaa toimintaasi työyhteisön jäsenenä. Et tunnista hankittuun osaamiseen liittyviä erilaisia työelämän työtehtäviä. Et osaa kriittisesti arvioida opintojensa kannalta merkittävien tietojen ja taitojen hallintaa. Et tunnista omia vahvuuksiasi.

Arvioinnin kohde: Työyhteisöosaaminen

Liite 5 11(11)

- ☐ Arviointikriteeri hyväksytty: Ammattiopintoihin liittyvien työtehtävien hoitaminen: liikunta-alan erilaiset ohjaustehtävät eri toimintaympäristöissä. Osaat toimia omassa roolissasi työyhteisöissä. Saat harjoittelun työpaikkaohjaajalta hyväksyvän lausunnon.

- ☐ Arviointikriteeri hylätty: Ammattiopintoihin liittyvien työtehtävien hoitaminen ei onnistu harjoittelupaikassa: liikunta-alan erilaiset ohjaustehtävät eri toimintaympäristöissä. Et osaat toimia omassa roolissasi työyhteisöissä. Et saat harjoittelun työpaikkaohjaajalta hyväksyvää lausuntoa.

Arvioinnin kohde: Eettinen osaaminen

- ☐ Arviointikriteeri hyväksytty: Osaat toimia liikunnanohjaajan ammattitehtäviä ja alaa ohjaavien toimintaperiaatteiden mukaisesti eri toimintaympäristöissä.
- ☐ Arviointikriteeri hylätty: Et osaat toimia liikunnanohjaajan ammattitehtäviä ja alaa ohjaavien toimintaperiaatteiden mukaisesti eri toimintaympäristöissä.

OPINTOJAKSO: TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISTOIMINTA

Arvioinnin kohde: Tutkimus- ja kehittämistoiminta

- ☐ Arviointikriteeri hyväksytty: Osaat kuvata yleisimmät tutkimus- ja kehittämisprosessin vaiheet ja menetelmät.
- ☐ Arviointikriteeri hylätty: Et osaa kuvata tutkimus- ja kehittämistoiminnan vaiheita ja menetelmiä.

Arvioinnin kohde: Tieteellisen toiminnan eettisyys

- ☐ Arviointikriteeri hyväksytty: Ymmärrät tutkimus- ja kehittämisprosessin eettiset periaatteet.
- ☐ Arviointikriteeri hylätty: Et ymmärrä tutkimus- ja kehittämisprosessin eettisiä periaatteita.

Arvioinnin kohde: Opinnäytetyösuunnitelma

- ☐ Arviointikriteeri hyväksytty: Pystyt tuottamaan ohjeen mukaisen opinnäytetyösuunnitelman.
- ☐ Arviointikriteeri hylätty: Et pysty tuottamaan ohjeen mukaista opinnäytetyösuunnitelmaa.

Liite 6 1(19) Arviointityökalu 3. lukuvuoden osaamisen tunnistamiseen

ARVIOINTITYÖKALU OSAAMISEN TUNNISTAMISEEN

3. lukuvuosi

Kysely urheilijoille aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistamiseen osaksi liikunnanohjaaja (AMK) -tutkintoa. Arvioitavat kohteet esiintyvät opintojaksoittain. Teet itsearvion osaamisestasi arviointikriteereihin perustuen. Valitse osaamistasi vastaava osaamisen taso.

Nimeni

OPINTOJAKSO: SUORITUSKYVYN MITTAAMINEN JA ANALYSOINTI

Arvioinnin kohde: Kuntotestaus

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Nimeät kuntotestauksen menetelmiä ja periaatteita ja sovellat niitä ohjatusti. Nimeät testaamisen ja mittaamisen merkityksen yksilön suorituskyvyn kehittämisessä ja valmennuksen suunnittelussa.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Nimeät keskeiset kuntotestauksenmenetelmät ja periaatteet ja sovellat niitä.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Kuvaat keskeiset kuntotestauksen menetelmät ja periaatteet sovellat niitä. Perustelet tehtyjä valintoja sekä analysoit testituloksia.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Kuvaat keskeiset kuntotestauksenmenetelmät ja periaatteet ja sovellat niitä. analysoida tehtyjä valintoja, analysoit ja suhteutat testituloksia sekä annat palautetta.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Sovellat keskeisiä kuntotestauksen menetelmiä ja periaatteita. Analysoit testituloksia, analysoida tehtyjen ratkaisujen vaikuttavuutta ja teet kehittämisehdotuksia.

Arvioinnin kohde: Kuntotestaus

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Nimeät kuntotestausprosessin suositukset, turvallisuuskysymykset ja eettisyyden periaatteet sekä huomioit ne kuntotestauksessa.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Nimeät kuntotestausprosessin suositukset, turvallisuuskysymykset ja eettisyyden periaatteet sekä huomioit ne kuntotestauksessa.

Liite 6 2(19)

- ☐ Arviointikriteeri 3: Kuvaat kuntotestausprosessin suositukset, turvallisuuskysymykset ja eettisyyden periaatteet sekä huomioit ne kuntotestauksessa.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Huomioit ennakoiden kuntotestausprosessin suosituksia, turvallisuuskysymyksiä ja eettisyyden periaatteita kuntotestauksessa.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Suoritut kuntotestausprosessin kokonaisuudesta itsenäisesti.

OPINTOJAKSO: SVENSKA INOM IDROTTSBRANCHEN

Arvioinnin kohde: Ruotsin suullinen ja kirjallinen viestintä

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Osaat viestiä ruotsin kielellä kirjallisesti ja suullisesti yksinkertaisesti, virheitä yleis- ja liikunta-alan sanastossa ja rakenteissa, jotka vaikeuttavat ymmärtämistä. Vuorovaikutus onnistuu, mutta vaatii tukea keskustelukumppanilta.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Osaat viestiä ruotsin kielellä kirjallisesti ja suullisesti yksinkertaisesti ja ymmärrettävästi. Yleis- ja liikunta-alan sanavaraston ja rakenteiden niukkuus rajoittaa viestintää. Vuorovaikutus tutuissa tilanteissa onnistuu.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Osaat viestiä ruotsin kielellä kirjallisesti ja suullisesti johdonmukaisesti. Yleis- ja liikunta-alan sanavalinnoissa joitakin epätarkkuuksia, hallitset perusrakenteet. Osaat välittää haluamasi viestin, välillä epäröintiä. Vuorovaikutus onnistuu.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Osaat viestiä ruotsin kielellä kirjallisesti ja suullisesti sujuvasti ja osallistut aktiivisesti vuorovaikutukseen. Hallitset yleissanaston ja liikunta-alaan liittyvän perussanaston ja käytät rakenteita melko monipuolisesti ja oikein.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Osaat viestiä ruotsin kielellä kirjallisesti ja suullisesti sujuvasti, selkeästi ja lähes kieliopillisesti virheettömästi. Hallitset liikunta-alaan liittyvän sanaston sekä yleissanaston ja käytät rakenteita monipuolisesti. Vuorovaikutus on vaivatonta.

OPINTOJAKSO: SUUNTAUTUMISHARJOITTELU

Arvioinnin kohde: Oman osaamisen arvioiminen

- ☐ Arviointikriteeri hyväksytty: Olet määritellyt harjoittelusuunnitelmaan ammattitaidon kehittymistä edistävät tavoitteet harjoittelulle. Harjoittelun aikana osaat omaa soveltaa ja hyödyntää ammatillista osaamista sekä liikunta-alan tietoperustaa suuntautumisesi mukaisessa toimintaympäristössä. Osaat esittää harjoittelun toimintaympäristöön liittyviä kehittämis ehdotuksia, ja ohjatusti toteuttaa erikseen sovittuja kehittämistoimenpiteitä. Osaat harjoitteluraportissasi analysoida osaamistavoitteiden toteutumista, osaamisen ja työmenetelmien hallinnan kehittymistä harjoittelun aikana. Osaat arvioida omaa toimintaasi työyhteisön jäsenenä ja tunnistat hankittuun osaamiseen liittyviä erilaisia työelämän työtehtäviä. Osaat kriittisesti arvioida opintojensa kannalta merkittävien tietojen ja taitojen hallintaa sekä tunnistat omia vahvuuksia suhteessa työelämän vaatimuksiin.

Liite 6 3(19)

- Arviointikriteeri hylätty: Et osaa määritellä harjoittelusuunnitelmaan ammattitaidon kehittymistä edistäviä tavoitteita harjoittelulle. Harjoittelun aikana et osaat omaa soveltaa etkä hyödyntää ammatillista osaamista sekä liikunta-alan tietoperustaa suuntautumisesi mukaisessa toimintaympäristössä. Et osaat esittää harjoittelun toimintaympäristöön liittyviä kehittämisehdotuksia, ja et kykene ohjatusti toteuttamaan erikseen sovittuja kehittämistoimenpiteitä. Et osaa harjoitteluraportissasi analysoida osaamistavoitteiden toteutumista, osaamisen ja työmenetelmien hallinnan kehittymistä harjoittelun aikana. Et osaa arvioida omaa toimintaasi työyhteisön jäsenenä. Et kykene tunnistamaan hankittuun osaamiseen liittyviä erilaisia työelämän työtehtäviä. Et osaat kriittisesti arvioida opintojensa kannalta merkittävien tietojen ja taitojen hallintaa suhteessa työelämän vaatimuksiin. Et tunnista omia vahvuuksiasi.

Arvioinnin kohde: Työyhteisöosaaminen

- Arviointikriteeri hyväksytty: Ammattiopintoihin liittyvien työtehtävien hoitaminen: suuntautumiseen liittyvät tehtävät erilaisissa toimintaympäristöissä. Osaat toimia omassa roolissasi työyhteisöissä. Saat harjoittelun työpaikkaohjaajalta hyväksyvän lausunnon.
- Arviointikriteeri hylätty: Ammattiopintoihin liittyvien työtehtävien hoitaminen harjoittelupaikassa ei onnistu: suuntautumiseen liittyvät tehtävät erilaisissa toimintaympäristöissä. Et osaa toimia omassa roolissasi työyhteisöissä. Et saa harjoittelun työpaikkaohjaajalta hyväksyvän lausunnon.

Arvioinnin kohde: Eettinen osaaminen

- Arviointikriteeri hyväksytty: Osaat toimia liikunnanohjaajan ammattitehtäviä ja alaa ohjaavien toimintaperiaatteiden mukaisesti eri toimintaympäristöissä.
- Arviointikriteeri hylätty: Et osaa toimia liikunnanohjaajan ammattitehtäviä ja alaa ohjaavien toimintaperiaatteiden mukaisesti eri toimintaympäristöissä.

OPINTOJAKSO: SOVELTAVA AMMATILLINEN OSAAMINEN

Arvioinnin kohde: Ammatillinen asiantuntijuus ja sen kehittäminen

- Ei osaamisen vastaavuutta.
- Arviointikriteeri 1: Nimeät oman alan asiantuntijatehtävien vaatimukset sekä oman asiantuntijuuden vahvuudet ja kehittämisen haasteet. Kehität osaamistasi alan asiantuntijatehtäviin.
- Arviointikriteeri 2: Nimeät alan asiantuntijatehtävien vaatimukset sekä oman asiantuntijuuden vahvuudet ja kehittämisen haasteet. Kehität perustellusti osaamistasi alan asiantuntijatehtäviin vaatimusten ja osaamisesi pohjalta.

Liite 6 4(19)

- ☐ Arviointikriteeri 3: Osaat toimia alan asiantuntijatehtävien vaatimusten mukaisesti ja soveltaa osaamistasi sujuvasti. Kuvaat jatkuvan oppimisen merkityksen asiantuntijuuden kehittämisessä.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Analysoit asiantuntijatyön tuloksia ja omaa asiantuntijuuttasi sekä kykenet hyödyntämään omia vahvuuksiasi.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Analysoit asiantuntijatyön tuloksia ja omaa asiantuntijuuttasi sekä kykenet määrittämään tavoitteita jatkuvalla oppimiselle.

OPINTOJAKSO: LUONTOLIIKUNTA JA ELÄMYSPEDAGOGIIKKA

Arvioinnin kohde: Luontoliikunta

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Perehdyt luontoliikuntaan ja nimeät luontoliikunnan osana luontomatkailua sekä matkailun toimialaa. Suunnittelet ja toteutat ohjatusti joitakin luonnossa toteuttavia aktiviteetteja. Sovellat toiminnassasi turvallisuustekijöitä, kestävän kehityksen periaatteita sekä kansallista luontolainsäädäntöä. Nimeät luontoliikunnan roolin ihmisen hyvinvoinnin edistämisessä.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Syvennät tietojasi ja taitojasi luontoliikunnasta. Nimeät luontoliikunnan osana luontomatkailua sekä matkailun toimialaa. Suunnittelet ja toteutat itsenäisesti keskeisiä luontoympäristössä tapahtuvia aktiviteetteja.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Syvennät tietojasi ja taitojasi luontoliikunnasta sekä kuvaat luontoliikunnan merkityksen osana luontomatkailua sekä matkailun toimialaa. Suunnittelet, toteutat ja ohjaat itsenäisesti luontoympäristössä toteutettavia aktiviteetteja sekä analysoit ohjatusti toimintaa.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Sovellat ja hyödynnät luontoliikunnan kokonaisuuden ja sen merkityksen tietoutta aktiviteettien ja palveluiden suunnittelussa ja toteuttamisessa. Suunnittelet, toteutat ja analysoit itsenäisesti luontomatkailuun soveltuvia palveluja.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Sovellat ja hyödynnät laaja-alaisesti luontoliikunnan kokonaisuuden tietoperustaa aktiviteettien ja palveluiden suunnittelussa ja toteuttamisessa. Suunnittelet, toteutat ja analysoit itsenäisesti luontomatkailuun soveltuvia palveluja sekä teet toteutuksen ja palautteiden pohjalta kehittämis ehdotuksia.

Arvioinnin kohde: Elämyspedagogiikka

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Nimeät elämyspedagogiikan työvälineitä yksilön ja ryhmän toiminnan ohjaamisessa.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Kuvaat elämyspedagogiikan työvälineitä yksilön ja ryhmän toiminnan ohjaamisessa.

Liite 6 5(19)

- ☐ Arviointikriteeri 3: Kuvaat elämyspedagogiikan työvälineitä sekä niiden merkityksen yksilön ja ryhmän toiminnan ohjaamisessa.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Sovellat elämyspedagogiikan työvälineitä yksilön ja ryhmän toiminnan ohjaamisessa.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Sovellat laaja-alaisesti elämyspedagogiikan työvälineet yksilön ja ryhmän toiminnan ohjaamisessa.

Arvioinnin kohde: Elämyspedagogiikka

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Hyödynnät keskeisiä luontoliikunnan ja elämyspedagogiikan menetelmiä ihmisen kasvun ja kehityksen tukemisessa.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Hyödynnät luontoliikunnan ja elämyspedagogiikan menetelmiä ihmisen kasvun ja kehityksen tukemisessa perustellen tehtyjä valintoja.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Hyödynnät ja analysoit luontoliikunnan ja elämyspedagogiikan menetelmiä ihmisen kasvun ja kehityksen tukemisessa.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Hyödynnät ja analysoit monipuolisesti luontoliikunnan ja elämyspedagogiikan menetelmiä ihmisen kasvun ja kehityksen tukemisessa.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Hyödynnät ja analysoit ennakoiden luontoliikunnan ja elämyspedagogiikan menetelmiä ihmisen kasvun ja kehityksen tukemisessa.

OPINTOJAKSO: URHEILUVALMENNUS

Arvioinnin kohde: Urheiluvalmennus

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Perehdyt urheiluvalmennukseen sekä osaat nimetä urheiluvalmennuksen kokonaisuuden eri osa-alueet. Nimeät valmennusfilosofian perusteet.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Syvennät tietojasi ja taitojasi urheiluvalmennuksesta ja kuvaat urheiluvalmennuksen kokonaisuuden eri osa-alueineen. Nimeät keskeiset valmennusfilosofian perusteet ja käsitteet.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Syvennät tietojasi ja taitojasi urheiluvalmennuksesta sekä kuvaat urheiluvalmennuksen kokonaisuuden merkityksen ja eri osa-alueiden keskinäisen riippuvuuden. Kuvaat valmennusfilosofian ja perusteet.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Sovellat tietojasi urheiluvalmennuksen ja valmennusfilosofian kokonaisuudesta. Sovellat valmennusfilosofian tietoperustaa valmennuksen suunnittelussa ja toteutuksessa huomioiden valmennuksen eri osa-alueiden merkityksen kohderyhmäkohtaisesti.

Liite 6 6(19)

- ☐ Arviointikriteeri 5: Sovellat laaja-alaisesti tietoa urheiluvalmennuksen ja valmennusfilosofian kokonaisuudesta. Sovellat tavoitteellisesti tietoperustaa valmennuksen suunnittelussa ja toteutuksessa huomioiden valmennuksen eri osa-alueiden merkityksen eri kohderyhmäkohtaisesti.

Arvioinnin kohde: Fyysinen valmennus, ohjelmointi ja lajianalyysi

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Nimeät fyysisen valmennuksen periaatteet ja hyödynnät urheiluvalmennuksen tietojasi lajikohtaisesti fyysisen suorituskyvyn suunnittelussa, toteutuksessa ja analysoinnissa. Nimeät keskeiset lajianalyysin perusteet ja käsitteet.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Kuvaat fyysisen valmennuksen periaatteet ja hyödynnät urheiluvalmennuksen tietojasi lajikohtaisesti fyysisen suorituskyvyn suunnittelussa, toteutuksessa ja analysoinnissa. Nimeät keskeiset lajianalyysin perusteet ja käsitteet.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Kuvaat fyysisen valmennuksen periaatteet ja lajianalyysin perusteet sekä hyödynnät perustellen urheiluvalmennuksen tietojasi lajikohtaisesti fyysisen suorituskyvyn suunnittelussa, toteutuksessa ja analysoinnissa. Nimeät keskeiset lajianalyysin perusteet ja käsitteet.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Sovellat fyysisen valmennuksen periaatteiden ja lajianalyysin perusteiden tietojasi. Teet perusteltuja ja soveltuvia valintoja urheiluvalmennuksen tietojen pohjalta lajikohtaisesti fyysisen suorituskyvyn suunnittelussa, toteutuksessa ja analysoinnissa. Nimeät keskeiset lajianalyysin perusteet ja käsitteet.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Sovellat laaja-alaisesti fyysisen valmennuksen periaatteiden ja lajianalyysin perusteiden tietojasi. Analysoit tehtyjä valintoja urheiluvalmennuksen tietojen pohjalta ja kuvaat tehtyjen valintojen merkityksen fyysisen suorituskyvyn suunnittelussa, toteutuksessa ja analysoinnissa. Nimeät keskeiset lajianalyysin perusteet ja käsitteet.

Arvioinnin kohde: Valmennuksen erityiskysymykset

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Nimeät keskeisiä urheiluvalmennuksen erityiskysymyksiä ja huomioit niitä valmennuksen suunnittelussa ja toteutuksessa.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Kuvaat keskeisiä urheiluvalmennuksen erityiskysymyksiä ja huomioida niitä valmennuksen suunnittelussa ja toteutuksessa.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Kuvaat valmennuksen erityiskysymyksiin liittyviä periaatteita ja niiden perusteita ja sovellat niitä valmennuksen suunnittelussa ja toteutuksessa.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Sovellat ja hyödynnät valmennuksen erityiskysymysten periaatteiden ja perusteiden tietojasi valmennuksen suunnittelussa ja toteutuksessa.

Liite 6 7(19)

- ☐ Arviointikriteeri 5: Sovellat ja hyödynnät laaja-alaisesti valmennuksen erityiskysymysten periaatteiden ja perusteiden tietoperustaa valmennuksen suunnittelussa ja toteutuksessa. Analysoit ja ennakoit tehtyjen ratkaisujen vaikuttavuutta.

Arvioinnin kohde: Suorituksen analysointi

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Nimeät suorituksen ja suorituskyvyn analysoinnin perusteet valmennuksessa sekä käytät ohjeistetusti soveltuvaa teknologiaa suorituskyvyn analysointiin ja mittaamiseen.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Nimeät suorituksen ja suorituskyvyn analysoinnin perusteet valmennuksessa sekä käytät soveltuvaa teknologiaa suorituskyvyn analysointiin ja mittaamiseen.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Kuvaat suorituksen ja suorituskyvyn analysoinnin perusteet valmennuksessa sekä hyödynnät soveltuvaa teknologiaa suorituskyvyn analysointiin ja mittaamiseen.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Analysoit suorituksen ja suorituskyvyn perusteet valmennuksessa tietoa sekä käytät soveltuvaa teknologiaa suorituskyvyn analysointiin ja mittaamiseen.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Analysoit laaja-alaisesti suorituksen ja suorituskyvyn analysoinnin perusteet valmennuksessa tietoa. Analysoit käytetyn teknologian ja sen tuottaman tiedon soveltuvuutta suorituskyvyn analysointiin ja mittaamiseen.

OPINTOJAKSO: URHEILIJASTA BRÄNDIKSI

Arvioinnin kohde: Markkinoinnin perustekniikat

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Opiskelija osaa nimetä markkinoinnin perustekniikkoja ja soveltaa niitä yksinkertaisiin tilanteisiin.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Opiskelija osaa nimetä markkinoinnin perustekniikat ja soveltaa niitä sujuvasti yksinkertaisiin tilanteisiin.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Opiskelija osaa käyttää markkinoinnin tekniikkoja ja soveltaa niitä sujuvasti.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Opiskelija osaa käyttää markkinoinnin tekniikkoja ja soveltaa niitä sujuvasti ja laaja-alaisesti.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Opiskelija osaa käyttää markkinoinnin tekniikkoja asiantuntevasti ja yhdistää niitä kokonaisuuksiksi.

Arvioinnin kohde: Oma osaaminen ja sen hyödyntäminen

Liite 6 8(19)

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Opiskelija osaa nimetä omaa osaamistaan yleispiirteiltään ja asettaa helppoja tavoitteita osaamisen hyödyntämiseen.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Opiskelija osaa nimetä omaa osaamistaan yleispiirteiltään ja asettaa tavoitteita osaamisen hyödyntämiseen.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Opiskelija osaa nimetä oman ydinosaamisensa ja vahvuutensa sekä asettaa tavoitteita osaamisen hyödyntämiselle.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Opiskelija osaa sanoittaa omaa osaamistaan perustellusti sekä asettaa tavoitteita osaamisen hyödyntämiseen.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Opiskelija osaa sanoittaa omaa ydinosaamistaan perustellusti sekä asettaa innovatiivisia tavoitteita osaamisen hyödyntämiseen.

Arvioinnin kohde: Digitaaliset työkalut

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Opiskelija osaa hyödyntää digitaalisia työkaluja ja viestintäympäristöjä oman osaamisen markkinoinnissa.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Opiskelija osaa hyödyntää digitaalisia työkaluja ja viestintäympäristöjä ammatillisen verkoston rakentamisessa ja oman osaamisen markkinoinnissa.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Opiskelija osaa hyödyntää tavoitteellisesti digitaalisia työkaluja ja viestintäympäristöjä ammatillisen osaamisen markkinointiin.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Opiskelija osaa hyödyntää tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti digitaalisia työkaluja sekä tavoitteeseen sopivia viestintäympäristöjä ammatillisen osaamisen markkinointiin.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Opiskelija osaa hyödyntää tavoitteellisesti, suunnitelmallisesti ja innovatiivisesti digitaalisia työkaluja ja tavoitteeseen sopivia viestintäympäristöjä ammatillisen osaamisen markkinointiin.

Arvioinnin kohde: Verkostoituminen ja verkkosisällöntuotanto

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Opiskelija osaa suunnitella ja toteuttaa verkkoviestintää tehtävänannon mukaisesti.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Opiskelija osaa itsenäisesti suunnitella ja toteuttaa verkkoviestintää tehtävänannon mukaisesti.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Opiskelija osaa itsenäisesti suunnitella ja toteuttaa kohderyhmät huomioivaa verkkoviestintää.

Liite 6 9(19)

- ☐ Arviointikriteeri 4: Opiskelija osaa itsenäisesti suunnitella, toteuttaa ja kehittää kohderyhmät huomioivaa monikanavaista verkkoviestintää.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Opiskelija osaa itsenäisesti suunnitella, toteuttaa ja kehittää kohderyhmät huomioivaa vaikuttavaa monikanavaista verkkoviestintää.

OPINTOJAKSO: TOIMINNAN JOHTAMISEN AJANKOHTAISET TALOUSHAASTEET

Arvioinnin kohde: Toiminnan johtaminen

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Tunnistat talouden merkityksen organisaation toiminnalle ja sen vaikutuksia toiminnan johtamisessa.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Tiedät talouden merkityksen organisaation toiminnalle ja sen vaikutuksia toiminnan johtamisessa.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Ymmärrät talouden merkityksen organisaation toiminnalle ja sen vaikutuksia toiminnan johtamisessa.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Hallitset talouden merkityksen organisaation toiminnalle ja sen vaikutuksia toiminnan johtamisessa.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Osaat arvioida ja analysoida organisaation toimintaa talouden johtamisen näkökulmasta.

Arvioinnin kohde: Toiminnan johtaminen

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Osaat nimetä mahdollisia taloudellisia riskitekijöitä ja ennakoida niiden vaikutuksia organisaation toimintaan huomioiden toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Osaat kuvailla mahdollisia taloudellisia riskitekijöitä ja ennakoida niiden vaikutukset organisaation toimintaan huomioiden toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Osaat esimerkein kuvailla mahdollisia taloudellisia riskitekijöitä ja perustellen ennakoida niiden vaikutukset organisaation toimintaan huomioiden toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Osaat ennakoiden sekä reflektoiden arvioida mahdollisten taloudellisten riskitekijöiden vaikutukset organisaation toimintaan huomioiden toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Ymmärrät taloudellisten riskitekijöiden tunnistamisen ja ennakkoinnin merkityksen organisaation toiminnassa.

Liite 6 10(19)

Arvioinnin kohde: Toiminnan johtaminen

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Tunnet taloudellisen ajattelun ja kannattavan liiketoiminnan perusteet.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Tiedät ja osaat kuvailla taloudellisen ajattelun ja kannattavan liiketoiminnan perusteet.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Ymmärrät taloudellisen ajattelun ja kannattavan liiketoiminnan perusteet.
- ☐ Arviointikriteeri 4: -
- ☐ Arviointikriteeri 5: -

Arvioinnin kohde: Toiminnan johtaminen

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Tunnistat keskeisimmät liiketalouden tunnusluvut ja mittarit ja osaat tulkita niiden vaikutusta organisaation toimintaan.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Tiedät keskeisimmät liiketalouden tunnusluvut ja mittarit, jotka kuvaavat organisaation taloudellista tilannetta.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Ymmärrät keskeisimmät liiketalouden tunnusluvut ja mittarit, jotka kuvaavat organisaation taloudellista tilannetta.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Ymmärrät tunnuslukujen roolin organisaation talouden seurannassa ja osaat hyödyntää niitä talouden johtamisen päätöksen teossa.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Osaat hyödyntää keskeisimpiä liiketalouden tunnuslukuja ja mittareita toiminnan suunnittelussa ja analysoida niiden tuottamia tuloksia.

OPINTOJAKSO: MARKKINOI JA MYY URHEILUA SOMESSA

Arvioinnin kohde: Kumppanuuksien kehittäminen ja brändäys

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Osaat tunnistaa sosiaalisen median roolin yhteistyökumppanuuksien rakentamisessa.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Osaat suunnitelmallisesti hyödyntää sosiaalista mediaa yhteistyökumppanuuksien rakentamisessa.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Osaat tavoitteellisesti hyödyntää sosiaalista mediaa monipuolisesti yhteistyökumppanuuksien rakentamisessa. Osaat tunnistaa sosiaalisen median roolin brändin rakentamisessa.

Liite 6 11(19)

- ☐ Arviointikriteeri 4: Osaat tavoitteellisesti ja eri vaihtoehtoja arvioiden hyödyntää sosiaalista mediaa monipuolisesti yhteistyökumppanuuksien rakentamisessa. Osaat hyödyntää sosiaalista mediaa brändin rakentamisessa.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Osaat tavoitteellisesti ja kriittisesti eri vaihtoehtoja arvioiden soveltaa sosiaalista mediaa monipuolisesti yhteistyökumppanuuksien rakentamisessa. Osaat käyttää monipuolisesti ja tavoitteellisesti sosiaalista mediaa brändin rakentamisessa.

Arvioinnin kohde: Sosiaalisen median työkalut, kanavat ja kohderyhmien valinta

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Osaat nimetä erilaisia kohderyhmiä ja heidän käyttämiään sosiaalisen median viestintäkanavia. Tunnistat ja osaat käyttää perustyökaluja.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Osaat tunnistaa erilaisia kohderyhmiä ja heidän käyttämiään sosiaalisen median viestintäkanavia. Osaat käyttää eri työkaluja.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Osaat valita oikeita sosiaalisen median viestintäkanavia eri kohderyhmien tavoittamiseen. Osaat käyttää eri työkaluja perustellen.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Osaat tavoitteellisesti käyttää erilaisia viestintäkanavia eri kohderyhmien tavoittamiseen. Osaat käyttää monipuolisesti ja perustellen erilaisia työkaluja.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Osaat tavoitteellisesti ja kriittisesti tarkastellen hyödyntää erilaisia viestintäkanavia eri kohderyhmien tarpeisiin. Osaat käyttää monipuolisesti ja perustellen parhaiten soveltuvia työkaluja.

Arvioinnin kohde: Myynti ja markkinointi sosiaalisen median avulla

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Osaat asettaa yksinkertaisia tavoitteita sosiaalisen median kautta tapahtuvalle myynnille ja markkinoinnille ja arvioida niiden toteutumista.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Osaat asettaa monipuolisia tavoitteita sosiaalisen median kautta tapahtuvalle myynnille ja markkinoinnille ja arvioida niiden toteutumista.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Osaat asettaa monipuolisia laadullisia ja määrällisiä tavoitteita sosiaalisen median kautta tapahtuvalle myynnille ja markkinoinnille arvioida eri näkökulmista tavoitteiden toteutumista.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Osaat asettaa ja seurata monipuolisesti ja perustellen laadullisia ja numeraalisia tavoitteita sosiaalisen median kautta tapahtuvalle myynnille ja markkinoinnille ja arvioida eri näkökulmista tavoitteiden toteutumista.

Liite 6 12(19)

- ☐ Arviointikriteeri 5: Osaat asettaa ja seurata monipuolisesti laadullisia ja numeraalisia tavoitteita sosiaalisen median kautta tapahtuvalle myynnille ja markkinoinnille. Osaat analysoida perustellen tavoitteiden toteutumista ja laatia muutosehdotuksia.

OPINTOJAKSO: URHEILUTOIMINNAN VEROTUS JA KANNATTAVUUS

Arvioinnin kohde: Urheilutoiminnan verotus

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Tunnet urheilun verotuksen perusteet ja periaatteet sekä osaat nimetä urheilun verotuksen keskeisiä erityispiirteitä urheiluseuran, urheilijan ja valmentajan näkökulmasta.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Tiedät urheilun verotuksen perusteet ja periaatteet sekä osaat kuvailla urheilun verotuksen erityispiirteitä urheiluseuran, urheilijan sekä valmentajan näkökulmasta.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Ymmärrät urheilun verotuksen perusteet ja periaatteet sekä urheilun verotuksen erityispiirteitä urheiluseuran, urheilijan sekä valmentajan näkökulmasta.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Hallitset urheilun verotuksen perusteet ja periaatteet sekä urheilun verotuksen erityispiirteet urheiluseuran, urheilijan sekä valmentajan näkökulmasta.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Hallitset urheilun verotuksen perusteet ja periaatteet sekä urheilun verotuksen erityispiirteet urheiluseuran, urheilijan sekä valmentajan näkökulmasta.

Arvioinnin kohde: Urheilutoiminnan verotus

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Tiedostat kannattavuuden ja verotuksen yhteyden. Osaat huomioida verotuksellisen näkökulman toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Tiedät sekä osaat kuvata kannattavuuden ja verotuksen yhteyden sekä osaat hyödyntää urheilun verotuksen perusteita toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Ymmärrät kannattavuuden ja verotuksen yhteyden sekä osaat perustellen hyödyntää urheilun verotuksen perusteita toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Osaat arvioida kannattavuuden ja verotuksen yhteyttä sekä ymmärrät verotuksen merkityksen toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Osaat ennakoiden huomioida kannattavuuden ja verotuksen yhteyden toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa.

Arvioinnin kohde: Urheilutoiminnan kannattavuus

Liite 6 13(19)

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Tunnet kannattavan toiminnan perusteet erityisesti urheilutoiminnassa ja osaat laatia yksinkertaisen budjetin. Osaat hyödyntää kannattavuusajattelua toiminnan suunnittelussa.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Tiedät kannattavan toiminnan perusteet erityisesti urheilutoiminnassa ja osaat laatia perustason budjetin. Osaat hyödyntää kannattavuusajattelua toiminnan suunnittelussa sekä perustella tehdyt ratkaisut.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Ymmärrät kannattavan toiminnan perusteet erityisesti urheilutoiminnassa ja osaat laatia budjetin ja toteuttaa budjettitarkkailua. Ymmärrät kannattavuusajattelun merkityksen pitkäjänteisessä toiminnan suunnittelussa sekä tehdä toimintaan liittyviä johtopäätöksiä.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Hallitset kannattavuusajattelun toiminnan suunnittelussa. Osaat hyödyntää budjetointia toiminnan ohjauksessa ja suunnittelussa.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Osaat analysoida budjetista saatuja tietoja ja ennakoiden hyödyntää niitä toiminnan suunnittelussa sekä kriittisesti arvioida toiminnan kannattavuutta ja kehittämisen kohtia.

OPINTOJAKSO: TYÖYHTEISÖN JOHTAMINEN HYVÄSSÄ SEURASSA

Arvioinnin kohde: Henkilöstöosaaminen

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Tiedät johtamisen ja esimiestyön merkityksen toiminnan johtamisessa, tavoitteen asetannassa ja siihen pääsemisessä.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Ymmärrät johtamisen ja esimiestyön merkityksen toiminnan johtamisessa, tavoitteen asetannassa ja siihen pääsemisessä.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Hallitset johtamisen ja esimiestyön merkityksen toiminnan johtamisessa tavoitteen asettamisessa ja siihen pääsemisessä.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Osaat arvioida johtamisen ja esimiestyön merkityksen toiminnan johtamisessa, tavoitteiden asetannassa ja siihen pääsemisessä.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Osaat kriittisesti arvioida ja jäsentäen edelleen kehittää johtamista ja esimiestyötä toiminnan tavoitteisiin pääsemiseksi.

Arvioinnin kohde: Henkilöstöosaaminen

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Tunnistat seurajohtamisen erityispiirteet.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Tiedät seurajohtamisen erityispiirteet.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Ymmärrät seurajohtamisen erityispiirteet.

Liite 6 14(19)

- ☐ Arviointikriteeri 4: Hallitset seurajohtamisen erityispiirteet.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Hallitset ja osaat kriittisesti arvioida seurajohtamisen erityispiirteitä työssään.

Arvioinnin kohde: Henkilöstöosaaminen

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Tunnistat motivoinnin ja työhyvinvoinnin tärkeyden monimuotoisessa työyhteisössä.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Tiedät motivoinnin ja työhyvinvoinnin tärkeyden monimuotoisessa työyhteisössä.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Ymmärrät motivoinnin ja työhyvinvoinnin tärkeyden monimuotoisessa työyhteisössä.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Hallitset motivoinnin ja työhyvinvoinnin tärkeyden monimuotoisessa työyhteisössä.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Hallitset ja osaat kriittisesti arvioida motivoinnin ja työhyvinvoinnin merkitystä monimuotoisessa työyhteisössä.

Arvioinnin kohde: Henkilöstöosaaminen

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Tunnistat mitä on hyvä johtaminen ja mitä johtaminen on ilmiönä.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Tiedät mitä on hyvä johtaminen ja mitä johtaminen on ilmiönä.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Ymmärrät mitä on hyvä johtaminen ja mitä johtaminen on ilmiönä.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Hallitset mitä on hyvä johtaminen ja mitä johtaminen on ilmiönä.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Hallitsee ja osaat kriittisesti arvioida, mitä on hyvä johtaminen ja mitä johtaminen on ilmiönä.

Arvioinnin kohde: Henkilöstöosaaminen

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Tunnistat elementit, joista henkilöstösuunnitelma ja henkilöstöbudjetti muodostuu.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Tiedät elementit, joista henkilöstösuunnitelma ja henkilöstöbudjetti muodostuu.

Liite 6 15(19)

- ☐ Arviointikriteeri 3: Ymmärrät ja osaat laatia henkilöstösuunnitelman ja henkilöstöbudjetin merkityksen.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Ymmärrät ja osaat ottaa huomioon organisaation erityispiirteet henkilöstösuunnitelman ja henkilöstöbudjetin laadinnassa.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Osaat laatia henkilöstösuunnitelman ja henkilöstöbudjetin toiminnan tavoitteiden saavuttamiseksi huomioiden organisaation kehittämistarpeet.

OPINTOJAKSO: URHEILUOIKEUS

Arvioinnin kohde: Urheiluoikeus ja sen soveltaminen

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Osaat kuvata urheilun oikeudellisen toimintaympäristön.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Tiedät urheilun oikeudellisen toimintaympäristön.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Ymmärrät urheilun oikeudellisen toimintaympäristön.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Hallitset urheilun oikeudellisen toimintaympäristön.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Hallitset urheilun oikeudellisen toimintaympäristön kokonaisuuden.

Arvioinnin kohde: Urheiluoikeus ja sen soveltaminen

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Osaat nimetä urheilukilpailujen järjestämiseen, sponsorisopimuksiin sekä immateriaali- ja televisiointioikeuksiin liittyviä oikeudellisia asioita.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Tiedät urheilukilpailujen järjestämiseen, sponsorisopimuksiin sekä immateriaali- ja televisiointioikeuksiin liittyviä oikeudellisia asioita.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Ymmärrät urheilukilpailujen järjestämiseen, sponsorisopimuksiin sekä immateriaali- ja televisiointioikeuksiin liittyviä oikeudellisia asioita.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Hallitset urheilukilpailujen järjestämiseen, sponsorisopimuksiin sekä immateriaali- ja televisiointioikeuksiin liittyvät oikeudelliset asiat.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Hallitset urheilukilpailujen järjestämiseen, sponsorisopimuksiin sekä immateriaali- ja televisiointioikeuksiin liittyvien oikeudellisten asioiden kokonaisuuden.

Arvioinnin kohde: Urheiluoikeus ja sen soveltaminen

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.

Liite 6 16(19)

- ☐ Arviointikriteeri 1: Tunnistat ja osaat nimetä urheilussa tapahtuvia rikoksia ja rikkeitä.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Tiedät ja osaat kuvata urheilussa tapahtuvia rikoksia ja rikkeitä.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Ymmärrät ja osaat esimerkein kuvata urheilussa tapahtuvia rikoksia ja rikkeitä.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Hallitset urheilussa tapahtuvat rikokset ja rikkeet.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Hallitset urheilussa tapahtuvat rikokset ja rikkeet kokonaisvaltaisesti.

Arvioinnin kohde: Urheiluoikeus ja sen soveltaminen

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Tunnet kurinpitoseuraamuksia ja -menettelyjä, urheilun riidanratkaisumenetelmiä sekä urheilun vahingonkorvauksen periaatteita.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Tiedät kurinpitoseuraamuksia ja -menettelyjä, urheilun riidanratkaisumenetelmiä sekä urheilun vahingonkorvauksen periaatteita.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Ymmärrät ja osaat esimerkein kuvata kurinpitoseuraamuksia ja -menettelyjä, urheilun riidanratkaisumenetelmiä sekä urheilun vahingonkorvauksen periaatteita.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Hallitset kurinpitoseuraamukset ja -menettelyt, urheilun riidanratkaisumenetelmät sekä urheilun vahingonkorvauksen periaatteet.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Hallitset kurinpitoseuraamukset ja -menettelyt, urheilun riidanratkaisumenetelmät sekä urheilun vahingonkorvauksen periaatteet kokonaisvaltaisesti.

Arvioinnin kohde: Urheiluoikeus ja sen soveltaminen

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Osaat nimetä sekä työnantajan että työntekijän keskeisiä oikeuksia ja velvollisuuksia.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Tiedät sekä työnantajan että työntekijän keskeisiä oikeuksia ja velvollisuuksia.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Ymmärrät ja osaat kuvata työnantajan ja työntekijän keskeisiä oikeuksia ja velvollisuuksia.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Hallitset työnantajan ja työntekijän keskeiset oikeudet ja velvollisuudet.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Hallitset työnantajan ja työntekijän oikeudet ja velvollisuudet.

Arvioinnin kohde: Urheiluoikeus ja sen soveltaminen

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.

Liite 6 17(19)

- ☐ Arviointikriteeri 1: Tiedostat urheiluoikeuden merkityksen urheilun toimintaympäristössä.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Osaat soveltaa urheiluoikeuden sääntelyä. Ymmärrät urheiluoikeuden merkityksen urheilun.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Osaat sujuvasti soveltaa urheiluoikeuden sääntelyä. Osaat huomioida urheiluoikeuden urheilun toimintaympäristössä.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Osaat soveltaa urheiluoikeuden sääntelyä ja perustella tehtyjä ratkaisuja.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Osaat soveltaa urheiluoikeuden sääntelyä ja monipuolisesti perustella ja analysoida tehtyjä ratkaisuja. Osaat ennakoita urheilun oikeudellisten asioiden merkitystä niin yksilön kuin organisaation toimintaan urheilun toimintaympäristössä.

OPINTOJAKSO: URHEILUTOIMINNAN TALOUSOSAAMINEN

Arvioinnin kohde: Kirjanpito-osaaminen

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Osaat nimetä urheilutoiminnan talousvelvoitteiden keskeisen sääntelyn.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Osaat kuvata urheilutoiminnan talousvelvoitteiden keskeisen sääntelyn.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Tiedät urheilutoiminnan talousvelvoitteiden keskeisen sääntelyn.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Ymmärrät urheilutoiminnan talousvelvoitteiden keskeisen sääntelyn.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Ymmärrät sovellettavan sääntelyn merkityksen urheilutoiminnassa.

Arvioinnin kohde: Kirjanpito-osaaminen

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Tunnistat pienen organisaation kirjanpidon peruseriaatteita ja osaat huolehtia lakisääteisten tietojen toimittamisen viranomaisille.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Tiedät pienen organisaation kirjanpidon peruseriaatteet sekä osaat ohjatusti tulkita kirjanpidon tuloksia ja tulosten vaikutuksia organisaation toimintaan.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Ymmärrät pienen organisaation kirjanpidon periaatteet, osaat tulkita kirjanpidon tuloksia ja ymmärrät tulosten vaikutuksia organisaation toimintaan.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Ymmärrät pienen organisaation kirjanpidon periaatteet huomioiden urheilutoiminnan erityispiirteet, osaat tulkita kirjanpidon ja tilinpäätöksen tuloksia ja ymmärrät tulosten vaikutuksia organisaation toimintaan.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Ymmärrät pienen organisaation kirjanpidon periaatteet huomioiden urheilutoiminnan erityispiirteet ja osaat analysoida kirjanpidon ja tilinpäätöksen tuloksia ja osaat hyödyntää tietoja toiminnan johtamisessa erityisesti talouden näkökulmasta.

Liite 6 18(19)

Arvioinnin kohde: Kirjanpito-osaaminen

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Tunnistat laskutuksen ja ostolaskujen vaikutukset organisaation toimintaan.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Tiedät laskutuksen ja ostolaskujen vaikutukset organisaation toimintaan.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Ymmärrät laskutuksen ja ostolaskujen vaikutukset organisaation toimintaan.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Ymmärrät laskutuksen ja ostolaskujen vaikutukset organisaation toimintaan ja taloudelliseen tulokseen.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Hallitset laskutuksen ja ostolaskujen vaikutukset organisaation toimintaan, taloudellisen tuloksen määräytymiseen.

Arvioinnin kohde: Palkanhallinnon osaaminen

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Tunnet palkanmaksun perusteet urheiluorganisaatiossa ja tunnistat palkkakirjanpidon yhteyden organisaation talouteen.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Tiedät palkanmaksun perusteet urheiluorganisaatiossa ja palkkakirjanpidon yhteyden organisaation talouteen.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Ymmärrät palkanmaksun perusteet urheiluorganisaatiossa ja palkkakirjanpidon yhteyden organisaation talouteen.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Hallitset palkanmaksun perusteet urheiluorganisaatiossa ja palkkakirjanpidon yhteyden organisaation talouteen.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Ymmärrät palkanmaksun ja palkkakirjanpidon merkityksen organisaation talouteen ja tulokseen.

Arvioinnin kohde: Palkanhallinnon osaaminen

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Tunnistat urheiluorganisaation velvollisuuden työnantajana toimittaa tietoja viranomaisille.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Tiedät urheiluorganisaation velvollisuuden työnantajana toimittaa tietoja viranomaisille.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Ymmärrät urheiluorganisaation velvollisuuden työnantajana toimittaa tietoja viranomaisille.

Liite 6 19(19)

- ☐ Arviointikriteeri 4: Hallitset urheiluorganisaation velvollisuuden työnantajana toimittaa tietoja viranomaisille.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Ymmärrät työnantajan tiedonantovelvollisuuden merkityksen ja vaikutuksia.

Liite 7 1(4) Arviointityökalu 4. lukuvuoden osaamisen tunnistamiseen

ARVIOINTITYÖKALU OSAAMISEN TUNNISTAMISEEN

4. lukuvuosi

Kysely urheilijoille aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistamiseen osaksi liikunnanohjaaja (AMK) -tutkintoa. Arvioitavat kohteet esiintyvät opintojaksoittain. Teet itsearvion osaamisestasi arviointikriteereihin perustuen. Valitse osaamistasi vastaava osaamisen taso.

Nimeni

OPINTOJAKSO: JOHDANTO PROJEKTITOIMINTAAN

Arvioinnin kohde: Projektitoiminta

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Nimeät projektitoiminnan keskeisiä periaatteita ja käsitteitä sekä projektitoiminnan elinkaaren eri vaiheita suunnittelusta projektin päättymiseen.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Nimeät projektitoiminnan keskeiset periaatteet ja käsitteet sekä kuvaat projektitoiminnan elinkaaren eri vaiheita suunnittelusta projektin päättymiseen.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Kuvaat projektitoiminnan periaatteet ja käsitteet. Kuvaat projektitoiminnan eri elinkaaren vaiheet suunnittelusta projektin päättymiseen.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Tiedät projektitoiminnan peruseriaatteet ja käsitteet sekä projektitoiminnan eri elinkaaren vaiheet suunnittelusta projektin päättymiseen. Kuvaat projektihallinnan laaja-alaisena kokonaisuutena.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Tiedät ja ymmärrät projektitoiminnan periaatteet ja käsitteet. Kuvaat projektitoiminnan eri elinkaaren vaiheet suunnittelusta projektin päättymiseen. Kuvaat projektihallinnan laaja-alaisena kokonaisuutena.

Arvioinnin kohde: Projektitoiminta

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Tunnistat projektihallinnan kokonaisuutena ja nimeät projektin läpivientiin vaikuttavia keskeisiä riskitekijöitä, joilla merkitystä projektin toiminnan eri vaiheisiin ja tuloksiin.

Liite 7 2(4)

- ☐ Arviointikriteeri 2: Ymmärrät projektihallinnan kokonaisuuden, ja nimeät projektin läpivientiin vaikuttavia keskeisiä riskitekijöitä, joilla merkitystä projektin toiminnan eri vaiheisiin ja tuloksiin.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Kuvaat ja ymmärrät projektihallinnan laajana kokonaisuutena. Nimeät projektin läpivientiin vaikuttavia keskeisiä riskitekijöitä, joilla merkitystä projektin toiminnan eri vaiheisiin ja tuloksiin. Analysoit ohjatusti riskitekijöiden vaikutuksia projektitoimintaan.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Analysoit projektin läpivientiin vaikuttavia riskitekijöitä, joilla merkitystä projektin toiminnan eri vaiheisiin ja tuloksiin. Analysoit itsenäisesti riskitekijöiden vaikutuksia projektitoimintaan.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Analysoit projektin läpivientiin vaikuttavat riskitekijät, joilla merkitystä projektitoiminnan eri vaiheisiin ja tuloksiin. Analysoit itsenäisesti riskitekijöiden vaikutuksia projektitoimintaan sekä tuottaa kehittämissuhteita riskien minimointiin.

OPINTOJAKSO: MUUTTUVA TYÖELÄMÄ JA URASUUNNITTELU

Arvioinnin kohde: Muuttuva työelämä

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Nimeät työelämässä tapahtuneen historiallisen muutoksen ja muuttuvan työelämän ilmiöt sekä näiden merkityksen työelämässä vaadittavaan osaamiseen.
- ☐ Arviointikriteeri 2: Nimeät työelämässä tapahtuneen historiallisen muutoksen ja muuttuvan työelämän ilmiöt sekä niiden vaikutukset ihmisten hyvinvointiin ja työelämässä vaadittavaan osaamiseen.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Kuvaat työelämässä tapahtuneen historiallisen muutoksen ja muuttuvan työelämän ilmiöt sekä niiden vaikutukset ihmisten hyvinvointiin. Nimeät mahdollisuuksista ja haasteista, joita yksilö voi kohdata työelämässä.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Opiskelija havaitsee työelämässä tapahtuneen historiallisen muutoksen ja muuttuvan työelämän ilmiöt sekä niiden vaikutukset ihmisten hyvinvointiin. Nimeää mahdollisuuksista ja haasteista, joita yksilö voi kohdata työelämässä ja tietää yleiset työelämän tulevaisuuden visiot ja niihin liittyvät osaamisvaatimukset.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Sovellat tietämystään työelämässä tapahtuneista historiallisista muutoksista, muuttuvan työelämän ilmiöistä sekä niiden vaikutuksista ihmisten hyvinvointiin, yksilön haasteista ja mahdollisuuksista työelämässä sekä tulevaisuuden visioista.

Arvioinnin kohde: Urasuunnittelu

- ☐ Ei osaamisen vastaavuutta.
- ☐ Arviointikriteeri 1: Nimeät kompetenssinsa, hankitun osaamisensa ja vahvuutensa. Nimeät kehittämiskohteesi.

Liite 7 3(4)

- ☐ Arviointikriteeri 2: Kuvaat kompetenssinsa, hankitun osaamisensa ja vahvuutensa tavoitteena työllistystä. Opiskelija kehittämiskohteidensa vaikutukset työllistymiseen.
- ☐ Arviointikriteeri 3: Sovellat kompetenssinsa, hankitun osaamisensa ja vahvuutensa työhaussa. Opiskelija nimeää erilaisia urapolkuja.
- ☐ Arviointikriteeri 4: Kuvaat esille kompetenssinsa, hankitun osaamisensa ja vahvuutensa monimuotoisesti työhaussa. Opiskelija nimeää itselle soveltuvia urapolkuja.
- ☐ Arviointikriteeri 5: Kuvaat kompetenssinsa, hankitun osaamisensa ja vahvuuksiansa merkityksen urapolun rakentumisessa ja visioi niiden pohjalta omaa urapolkuaan ja itsensä kehittämistä.

OPINTOJAKSO: PROJEKTIHARJOITTELU

Arvioinnin kohde: Oman osaamisen arvioiminen

- Arviointikriteeri hyväksytty: Olet määritellyt harjoittelusuunnitelmaan ammattitaidon kehittymistä edistävät tavoitteet harjoittelulle. Harjoittelun aikana osaat soveltaa ja hyödyntää ammatillista osaamista sekä liikunta-alan tietoperustaa suunnitellen ja toteuttaen erilaisia tapahtumia, projekteja tai/ja kehittämistehtäviä. Harjoitteluraportissasi osaat analysoida osaamistavoitteiden toteutumista, osaamisen ja työmenetelmien hallinnan kehittymistä harjoittelun aikana. Osaat arvioida omaa toimintaasi ja vahvuuksiasi työyhteisön jäsenenä sekä kykenet verkostoitumaan työtehtävien tekemisen kautta eri toimijoihin. Osaat kriittisesti arvioida opintojensa kannalta merkittävien tietojen ja taitojen hallintaa suhteessa työelämän vaatimuksiin.

- Arviointikriteeri hylätty: Et ole määritellyt harjoittelusuunnitelmaan ammattitaidon kehittymistä edistäviä tavoitteita harjoittelulle. Harjoittelun aikana et osaa soveltaa etkä hyödyntää ammatillista osaamista sekä liikunta-alan tietoperustaa, kun suunnitellet ja toteutat erilaisia tapahtumia, projekteja tai/ja kehittämistehtäviä. Harjoitteluraportissasi et osaa analysoida osaamistavoitteiden toteutumista, osaamisen ja työmenetelmien hallinnan kehittymistä harjoittelun aikana. Et osaa arvioida omaa toimintaasi ja vahvuuksiasi työyhteisön jäsenenä etkä kykene verkostoitumaan työtehtävien tekemisen kautta eri toimijoihin. Et osaa kriittisesti arvioida opintojensa kannalta merkittävien tietojen ja taitojen hallintaa suhteessa työelämän vaatimuksiin.

Arvioinnin kohde: Työyhteisöosaaminen

- Arviointikriteeri hyväksytty: Ammattiopintoihin liittyvien työtehtävien hoitaminen: kehittämistehtävät erilaisissa toimintaympäristöissä. Osaat toimia omassa roolissasi työyhteisöissä. Saat harjoittelun työpaikkaohjaajalta hyväksyvän lausunnon.

- Arviointikriteeri hylätty: Ammattiopintoihin liittyvien työtehtävien hoitaminen ei onnistu harjoittelutoimeksiannossa: kehittämistehtävät erilaisissa toimintaympäristöissä. Et osaa toimia omassa roolissasi työyhteisöissä. Et saa harjoittelun työpaikkaohjaajalta hyväksyvää lausuntoa.

Arvioinnin kohde: Eettinen osaaminen

Liite 7 4(4)

- ☐ Arviointikriteeri hyväksytty: Osaat toimia liikunnanohjaajan ammattitehtäviä ja alaa ohjaavien toimintaperiaatteiden mukaisesti eri toimintaympäristöissä.
- ☐ Arviointikriteeri hylätty: Et osaa toimia liikunnanohjaajan ammattitehtäviä ja alaa ohjaavien toimintaperiaatteiden mukaisesti eri toimintaympäristöissä.